

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
سال چهارم - شماره چهل و هشتم
دی ماه ۱۳۹۹
قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

Jahane Madan

جهان

WWW.JAHANEMADAN.COM

نقش غیرآهنی‌ها در تحریم‌ها

در جمع فعالان اقتصادی مطرح شد:

۷ وعده وزیر صمت در اتاق ایران

MIDDLE EAST
MINES & MINERAL INDUSTRIES
DEVELOPMENT HOLDING Co.

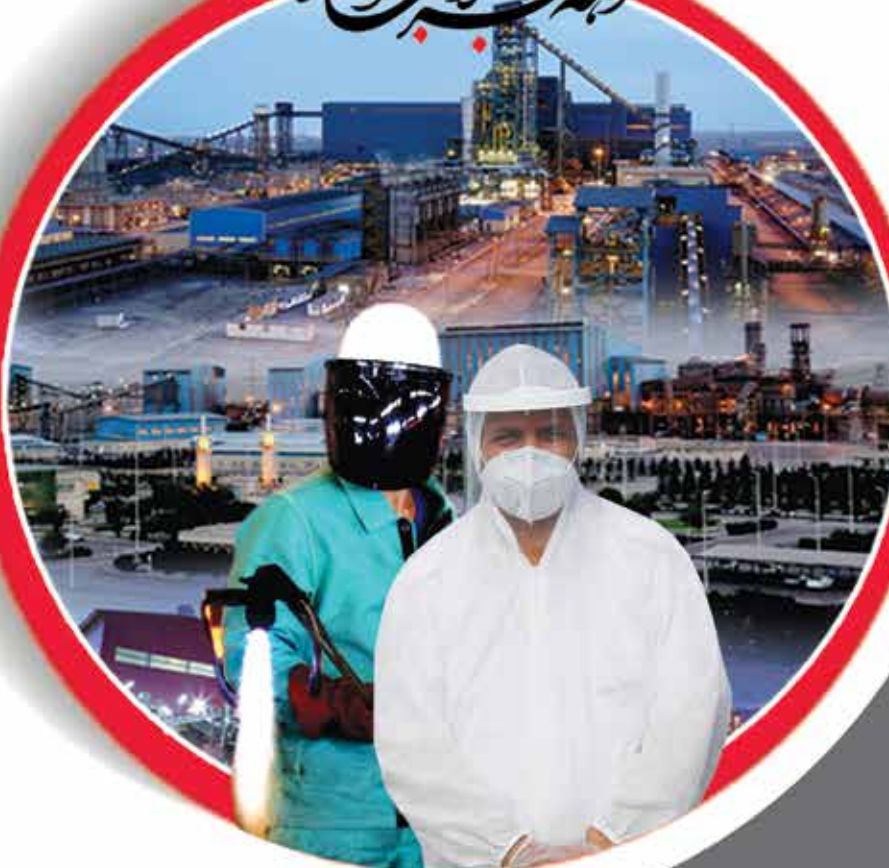
www.midhco.com

مسئولیت اجتماعی
پیشران توسعه پایدار

CMIC
www.chadormalu.com

دفتر مدیریت پروژه

گامهای بلند چادرملو در ایفای مسئولیت اجتماعی

- بسیج امکانات جهت مقابله با کرونا
- پرداخت کمک هزینه معیشتی به کارگران
- تلاش در جهت حمایت از اقشار آسیب پذیر
- کمک به مراکز درمانی در تامین اکسیژن مورد نیاز
- اجرای طرح های زیر بنایی زیست محیطی
- کمک در جهت توسعه فضاهای بهداشتی، فرهنگی و آموزشی

دریافت لوح و تندیس ویژه اجلاس سراسری مسئولیت پذیری اجتماعی و اخلاق حرفه ای

راستاد احمد لرحمن لرام جهان معادن

Jahane Madan

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
شماره چهل و هشتم / دی ماه ۱۳۹۹

رئیس شورای سیاست گذاری و علمی:

مسلم دریه

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

نعمت اله شهبازی

مشاور مدیر مسئول:

نوید رضا احمدی

شورای مشورتی:

دکتر بهمن آرمان، عزیزاله عساری، شهناز نوایی، سعید صمدی
هوشنگ اسدی، مهدی رحمانپور، شهرام هاشمی

زیر نظر شورای سردبیری:

تحریریه:

آیدا شهبازی، پرساپور طاهریان، سحر خوشنویس، علیرضا کریمی، معصومه صالحی

عکاس:

مهدی ابراهیمی

امور اداری:

امیر محمدی کرارودی

نشانی:

تهران، میدان هفت تیر خیابان قائم مقام، کوچه سام - پلاک ۵

تلفن: ۸۸۸۲۹۳۲۲ - ۸۶۰۷۳۶۶۲

پست الکترونیک: jahanemadmonthly@gmail.com

وب سایت: www.jahanemadan.com

چاپ: خاتم نو

ناظر چاپ: حسین دشتی

اخبار معدن و صنایع معدنی را در سایت «جهان معدن» بخوانید

فعالان بخش معدن و صنایع معدنی می توانند اخبار مهم مرتبط با واحد متبوع خود را برای درج در سایت خبری جهان معدن ارسال کنند. علاقمندان می توانند اخبار و گزارش های خود را به آدرس تلگرامی jahanemadmonthly@ارسال و در صورت لزوم برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۱۸۶۰۷۳۶۶۲ تماس بگیرند. آدرس سایت خبری جهان معدن WWW.JAHANEMADAN.COM است.

در جمع فعالان اقتصادی مطرح شد:
۷ وعده وزیر صمت
در اتاق ایران

۶

در سومین همایش فلزات غیر آهنی بررسی شد:
نقش غیر آهنی ها
در تحریم ها

۳۶

دکتر نادری مدیرعامل شرکت ملی فولاد ایران:
فولاد قانات پس از ۱۲ سال
دهه فجر به بهره برداری میرسد

۲۰

رئیس اتاق تهران در نشست هیات نمایندگان مطرح کرد:

آدرس تنزل صادراتی

۴۸

گزارش سال ۲۰۲۰ انجمن جهانی فولاد
منتشر شد:

ایران از نظر رشد تولید فولاد
کشور سوم جهان شد

۳۱

معدن چگونه می تواند در اقتصاد ایران
جای نفت را بگیرد؟

نقشه گنج

۷۰ میلیارد دلاری

۴۶

رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد در واکنش به معافیت
واحدهای لوله و پروفیل از عرضه در بورس کالا:

کلاف بازار سیاه ورق گرم
فولادی پیچیده تر شد

۳۹

دکتر دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی :
**فعلا قصد آزادسازی
 باقیمانده سهام عدالت
 را نداریم**

۱۸

در اتاق ایران و در حضور رئیس مجلس
 شورای اسلامی مطرح شد:
**انتقادات نمایندگان بخش
 خصوصی از چالش‌های فضای
 کسب و کار در کشور**

۱۴

در جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی مطرح شد:
**حذف قیمت‌گذاری
 دستوری و توسعه متوازن**

بازوی پژوهشی مجلس ضمن بررسی «طرح توسعه و تولید پایدار
 زنجیره فولاد» اعلام کرد:

نسخه درمانی برای بازار فولاد

۱۰

۱۲

نسخه ویژه گزارش رقابت جهانی ۲۰۲۰
 بدون رتبه‌بندی کشورها منتشر شد:
**سناریوهای احیای
 اقتصاد کشورها**

۲۸

با حضور معاون اول رئیس جمهور
 و برای اولین بار در کشور:
**مدال افتخار ملی صادرات
 به ذوب آهن اصفهان رسید**

۵۱

بازار فولاد کشور هنوز خاکستری است
برندگان و بازندگان جهش فولادی

۲۶

سجاد غرقى عضو اتاق بازرگانی ایران
 مطرح کرد:
**مداخله دولت
 در زنجیره تولید**

۲۴

رضا وکیلی مدیر فروش فولاد خوزستان تشریح کرد:
**تحقق چشم‌اندا
 ز فولاد در سایه ارزیابی
 بازارهای جهانی**

۳۴

نعمت‌اله شهبازی

مدیرمسئول

امیدهای بخش خصوصی وعده‌های وزیر صمت

درشرایطی که اقتصاد ایران به دلیل گستردگی سطح تحریم‌های ظالمانه، گرفتار شدیدترین نوسانات در قیمت‌ها به ویژه در حوزه ارز، نابسامانی بازار کالاها و افزایش چشمگیر تورم یا کمبود و نایابی آنها، شیوع کرونا، مشکل تامین مواد اولیه صنایع و چالش‌های جدی در زمینه صادرات می باشد؛ دولت برای عبور از این اوضاع بحرانی می بایست حمایت قاطعانه از بخش تولید و تقویت روند تولید در واحدهای صنعتی را در سرلوحه خود قرار دهد.

علیرضا رزم حسینی وزیر جدید صمت به خوبی می داند که در مدت کوتاه تا پایان دولت دوازدهم، رسالت‌های دشوار و بسیار سنگینی در سال «جهش تولید» به ویژه در زمینه رفع موانع و چالش‌های داخلی و خارجی سرمایه گذاری و تولید، حفظ و ایجاد اشتغال و تنظیم بازار داخلی کالاها بر عهده دارد و با توجه به برنامه ایشان در روز رای اعتماد در مجلس شورای اسلامی، با آمادگی کامل برای پذیرش این مسئولیت خطیر گام برداشته است. دامنه مسئولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت از گستردگی کم نظیر و یا حتی بی نظیری برخوردار شده و این دستگاه استراتژیک نیازمند مدیریتی یکپارچه، همدل، هماهنگ و مقتدر برای بهره‌مندی از همه ظرفیت‌های مدیریتی و

کارشناسی درون و بیرون وزارتخانه به منظور تدوین و اجرای استراتژی‌ها و برنامه‌های کارآمد در راستای بهبود فعالیت بخش تولید و بازرگانی کشور می باشد. همچنین بهبود تعامل وزارت صمت با مجلس شورای اسلامی و بخش خصوصی و بهره‌مندی از ظرفیت‌های آنها جهت تدوین و پیشبرد برنامه‌ها می تواند در تحقق اهداف سال «جهش تولید» بسیار موثر واقع گردد.

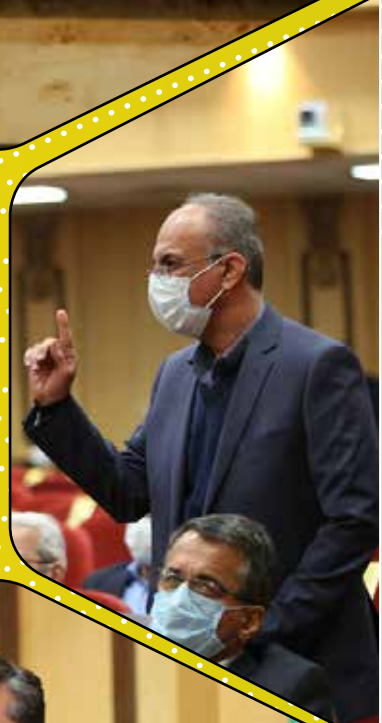
در همین راستا حضور وزیر صمت در ماه‌های آغازین تکیه بر کرسی وزارت در اتاق ایران (به عنوان عالی‌ترین پارلمان بخش خصوصی) و تبادل نظر با فعالان و پیشروان بخش اقتصادی کشور، قابل تحلیل و ارزیابی است.

در این نشست رزم حسینی نه تنها شنونده دغدغه‌ها و چالش‌های فعالان اقتصادی بود؛ بلکه بعد از ۶۰ روز، ۷ وعده مهم به فعالان اقتصادی داد. «بازبینی در تجارت خارجی کشور»، «کاهش دخالت‌های دستگاه‌های غیرمرتبط در حوزه تجارت خارجی»، «تسهیل امور برای انجام بهتر فرآیندها در حوزه کسب و کار»، «حذف کارت بازرگانی»، «مدیریت راهبردی بازار به جای مدیریت دستوری»، «به‌روزرسانی سامانه جامع تجارت» و «توسعه متوازن کشور با استفاده از توانمندی‌های شرکت‌های بزرگ و برتر» از جمله موضوعاتی بود که رزم حسینی در پارلمان بخش

خصوصی اعلام کرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین اعلام کرد که برای توسعه متوازن کشور و کوچک کردن دولت، به‌دنبال ۱۰۰ تا ۲۰۰ شرکت توانمند و برتر است و وزارتخانه باید به این شرکت‌ها کارت سبز بدهد. البته هنوز مزایای این کارت سبزها به طور شفاف مشخص و اعلام نشده است. وزیر صمت همچنین اعلام کرد که در مدت کوتاه حضور در این وزارتخانه توانسته جلوی صدور بخشنامه‌های خلق الساعه را بگیرد؛ موضوعی که یکی از انتظارات اصلی فعالان اقتصادی می باشد و تا کنون آنها را دچار سرگردانی کرده است. این اظهارات و وعده‌ها در جمع فعالان اقتصادی موجب امیدواری آنها به رهایی از مشکلات و چالش‌های داخلی در مسیر سرمایه‌گذاری و فعالیت و بهبود شرایط کسب و کار در روزهای پیش رو شد.

وعده‌های رزم حسینی در پارلمان بخش خصوصی، از جنس برنامه‌های او در روز کسب رای اعتماد از خانه ملت بود و امید می رود وزارت صمت در مدت کوتاه باقیمانده تا پایان عمر دولت دوازدهم بتواند با افزایش تعامل و همکاری با نهاد قانونگذاری و بخش خصوصی و بهره‌مندی بیش از پیش از ظرفیت‌های آنها، در راستای پیشبرد برنامه‌ها و تحقق اهداف سال «جهش تولید» گام بردارد.

۷ وعده وزیر صمت در اتاق ایران

در جمع فعالان اقتصادی مطرح شد:

۷ وعده وزیر صمت در اتاق ایران

تجارب جهانی نیز نشان می‌دهد که این ابزار برای تجارت خارجی در اکثر کشورها حذف شده است. رزم حسینی نیز با اشاره به منسوخ شدن کارت بازرگانی در تجارت جهانی اعلام کرد که قصد دارد کارت بازرگانی را حذف و به جای آن شماره بازرگانی را جایگزین کند. چرا که در همه جای دنیا برای کار تجاری نیاز به دفتر نیست و فرد فقط باید کارهای خود را شفاف انجام دهد و کد مالیاتی داشته باشد. اگر چه هنوز سازوکار دقیق این وعده تشریح نشده است، اما چنانچه بر اساس الگوهای جهانی به سمت حذف کارت بازرگانی حرکت کنیم، گامی در راستای شفاف‌سازی تجارت خارجی برداشته خواهد شد و بساط کارت‌های اجاره‌ای نیز برچیده می‌شود. وزیر صنعت، معدن و تجارت در بخشی دیگر از سخنان خود اعلام کرد که برای توسعه متوازن کشور و کوچک کردن دولت، به دنبال ۱۰۰ تا ۲۰۰ شرکت توانمند و برتر است و وزارتخانه باید به این شرکت‌ها کارت سبز بدهد. البته مشخص نیست که این کارت سبز چه مزیتی می‌تواند برای شرکت‌های برتر داشته باشد. اما احتمالاً این کارت یا در قالب رفع محدودیت‌ها یا در قالب تسهیلات تعریف خواهد شد. وزیر صمت همچنین گفت که در مدت حضور خود در وزارتخانه مذکور توانسته جلوی صدور بخشنامه‌های خلق‌الساعه را بگیرد صدور بخشنامه‌های خلق‌الساعه از دو سال گذشته تاکنون سرعت قابل توجهی گرفته و فعالان اقتصادی را سرگردان کرده است. حال رزم حسینی عنوان می‌کند که در طول ۶۰ روز اخیر توانسته این مشکل را حل کند. موضع‌گیری این عضو کابینه دولت در خصوص قیمت‌گذاری دستوری نیز نکته‌ای جالب توجه بود. او گفت: ما به دنبال قیمت‌گذاری دستوری نیستیم. دولت هم اصلاً به دنبال قیمت‌گذاری دستوری نیست. اینها تبلیغات سوء است که حرکت سالم وزارتخانه را زیر سوال ببرند. اگر ما در هر حوزه‌ای اقدام مثبت انجام دهیم ده‌ها مورد منافع افراد به خطر می‌افتد و علیه ما سیاه‌نمایی می‌کنند. براساس این گزارش، هیات نمایندگان اتاق ایران در این نشست،

وزیر صمت در جمع فعالان اقتصادی حاضر شد و چاشنی این حضور، ۷ وعده به بخش خصوصی بود. «تلاش برای حذف کارت بازرگانی»، «بازبینی در تجارت خارجی کشور»، «کاهش دخالت‌های دستگاه‌های غیرمرتبط در حوزه تجارت خارجی» و «توسعه متوازن با توانمندی‌های شرکت‌های برتر» و «مدیریت راهبردی بازار» از جمله برنامه‌های وزیر است.

اتاق بازرگانی ایران در جدیدترین نشست خود، میزبان وزیر صمت بود. وزیری که از زمان تکیه زدن او بر کرسی وزارت ۲ ماه می‌گذرد. او نه تنها شنونده دغدغه‌ها و چالش‌های فعالان اقتصادی بود بلکه بعد از ۶۰ روز، ۷ وعده مهم به فعالان اقتصادی داد. «بازبینی در تجارت خارجی کشور»، «کاهش دخالت‌های دستگاه‌های غیرمرتبط در حوزه تجارت خارجی»، «تسهیل امور برای انجام بهتر فرآیندها در حوزه کسب و کار»، «حذف کارت بازرگانی»، «مدیریت راهبردی بازار به جای مدیریت دستوری»، «به‌روزرسانی سامانه جامع تجارت» و «توسعه متوازن کشور با استفاده از توانمندی‌های شرکت‌های بزرگ و برتر»، نکاتی بود که علیرضا رزم‌حسینی در جمع فعالان اقتصادی اعلام کرد. حذف کارت بازرگانی مهم‌ترین وعده‌ای بود که از سوی وزیر صمت مطرح شد. وعده‌ای که به نظر می‌رسد در راستای مشکلات زیادی که اخیراً برای کارت‌های بازرگانی ایجاد شده، داده شده است. البته بررسی‌های

ریشه‌یابی تورم از نگاه شافعی

بررسی ریشه‌های تورم در کشور و اقدامات مناسب برای مقابله با این پدیده از دیگر موضوعاتی بود که رئیس اتاق ایران در سخنرانی خود مورد توجه قرار داد. شافعی درخصوص گران‌فروشی گفت: بحث مقابله با گران‌فروشی به موضوع روز تبدیل شده است. صحبت از گران‌فروشی زمانی قابل قبول است که اول تورم در هزینه‌های تولید وجود نداشته باشد و دوم، درباره یک یا چند قلم کالا با موضوع افزایش قیمت روبه‌رو باشیم. زمانی که تولیدکننده با افزایش هزینه‌ها روبه‌روست، نقدینگی دائم در حال افزایش است و قیمت عموم کالاها و خدمات افزایش پیدا می‌کند، نمی‌توان انتظار داشت که با نظارت‌های اداری قیمت را کنترل کرد. به‌تازگی در رسانه‌ها افزایش قیمت مرغ را به گران‌فروشی نسبت داده و تولیدکنندگان مورد حمله قرار گرفته‌اند، باید توجه داشت در تحلیل مسائل اقتصادی، داشتن نگاه سیستمی از الزامات اساسی است و بررسی رابطه علت و معلولی باید به‌درستی صورت گیرد، در غیراین صورت تولیدکنندگانی که در شرایط جنگ اقتصادی به شیوه‌های مختلف در تلاش برای جلوگیری از توقف تولید هستند دلسرد خواهند شد و عرصه تولید را رها خواهند کرد. شافعی اظهار کرد: اتاق ایران نیز به‌عنوان نماینده بخش خصوصی از گرانی کالای اساسی ناخشنود و دل‌نگران است زیرا معیشت خانوار به‌شدت در اثر بالا رفتن قیمت این کالاها متاثر خواهد شد اما ریشه‌یابی دقیق علل گرانی باید در دستور کار مسوولان قرار گیرد و از فضا سازی‌های متشنج‌کننده پرهیز شود. در چنین فضاهایی افراد سودجو و سوءاستفاده‌کننده رشد می‌کنند و اغلب پنهان می‌مانند و تولیدکننده واقعی جریمه اشتباهات دیگران را باید پرداخت کند. اتاق ایران پیشنهاد می‌کند مسوولان برای حل مساله تورم به‌جای مصاحبه‌های جنجالی و متهم کردن تولیدکننده به گران‌فروشی، موضوع ریشه‌های تورم را بررسی کنند. کسری بودجه ساختاری که به‌طور دائم با درآمدهای نفتی پوشش داده می‌شود تا رای‌دهندگان را در کوتاه‌مدت راضی نگه دارد در کنار عدم استقلال بانک مرکزی و اتلاف منابع کشور در اثر بی‌برنامگی، ریشه‌های اصلی تورم در ایران هستند. بنابراین قبل از تولیدکنندگان هر مسوولی باید از خود سوال کند که کدام رای و کدام تصمیم من منجر به تورم شده است. از طرفی باید بین رضایت و مصلحت مردم، اولویت را به مصلحت مردم دهیم. شافعی همچنین نکاتی را درخصوص بودجه ۱۴۰۰ مطرح کرد و پیشنهادهایی را از سوی اتاق ایران در این باره ارائه داد. بر اساس پیشنهادهای اعلام شده از سوی او، بودجه ۱۴۰۰ استمرار سیاست‌های بودجه‌ریزی ۵۰ سال گذشته است. از این رو ضروری است قوه مجریه و قوه مقننه با دو هدف اساسی بازآفرینی ساختار اجرایی کشور و بازتعریف نحوه مدیریت و استفاده از منابع حاصل از تولید (نه فقط صادرات) نفت و گاز در کشور، اصلاح ساختار بودجه‌ریزی در کشور را دستور کار خود قرار دهند. همچنین تعیین تکلیف سیاست ارزی و حمایتی دولت در بودجه ۱۴۰۰ ضروری است، پیشنهاد مشخص درباره این موضوع آن است که یا مابه‌التفاوت قیمت حمایتی کالاهای اساسی با قیمت ارز به شکل

درخصوص مشکلات حوزه صدور کارت بازرگانی، افزایش سرمایه صندوق ضمانت صادرات برای کاهش ریسک‌های صادراتی، حذف و کاهش بخشنامه‌های زائد و قوانین دست‌وپاگیر، مشکلات تجارت خارجی، حفظ سرمایه‌های بخش صنعت، تامین مواد اولیه کارخانجات، استفاده و بهره‌گیری از ظرفیت‌های قانونی معادن، مشکلات بخش صنایع کوچک و متوسط، تامین مالی بنگاه‌ها، ظرفیت‌ها و مسائل تجارت فرامرزی سخن گفتند. رئیس اتاق ایران نیز پیشنهادهایی را برای اصلاح بودجه ۱۴۰۰ بیان کرد.

دو نگاه واقعی

رئیس اتاق ایران در نشست هیات نمایندگان این پارلمان بخش خصوصی، با بیان اینکه باید بیش از آنکه به فکر تحریم باشیم بر خنثی‌سازی آن تمرکز کنیم، به آسیب‌های جدی در بخش تولید و صادرات و کاهش سهم اقتصاد ایران در اقتصاد جهانی اشاره و عنوان کرد: هزینه مبادله اقتصاد به‌ویژه بخش تولید در اثر تحریم‌ها افزایش چشمگیری داشته و قدرت رقابت‌پذیری کشور در منطقه کاهش یافته است. نتیجه این موضوعات توقف تقریبی رشد اقتصاد ایران در حدود یک دهه اخیر، کاهش درآمد حقیقی خانوارها و کاهش سرمایه‌گذاری در کشور بوده است. اگرچه سیاست‌گذاری‌های غلط ارزی و پولی و تجاری و بودجه‌ای هم سهم بسیار مهمی در نابسامانی‌های اقتصادی دهه اخیر داشته‌اند؛ اما برای تحلیل منصفانه باید به دو نکته مهم توجه کرد: اول آنکه همه دست‌اندرکاران اقتصادی و دولتمردان در دولت‌های مختلف اذعان دارند که مشکلات ساختاری در اقتصاد ایران وجود دارد؛ اصلاح عمده ساختارهای معیوب نیازمند تصمیم‌گیری‌های دارای هزینه به لحاظ سیاسی و اجتماعی است که در شرایط تحریم هیچ دولت و مجلسی حاضر به پذیرفتن چنین ریسک‌هایی نیست. دوم آنکه در شرایط تحریم عمده منابع کشور از جمله وقت مدیران اقتصادی صرف تصمیم‌گیری‌های روزمره برای جلوگیری از وقوع بحران‌ها و بروز مشکلات می‌شود و کمتر منابع یا فرصتی برای طراحی و استقرار اصلاحات ساختاری و برنامه‌های بلندمدت باقی می‌ماند. شافعی گفت: یکی از اهداف تحریم آن بوده است که دست‌اندرکاران را به حدی سرگرم مدیریت روزمره کشور کند که فرصت و منابعی برای تعقیب اهداف بلندمدت نداشته باشند. فارغ از هرگونه موضع‌گیری ناشی از رقابت‌های سیاسی داخلی آنچه مسلم است توجه به معیشت مردم و تولید کشور که در حال حاضر با مشکلات عدیده‌ای دست‌به‌گریبان‌اند، بسیار حیاتی است. او تاکید کرد: به‌جای مجادله درباره این موضوع که لازم است به‌دنبال رفع تحریم باشیم یا خیر، سوال این است که چگونه می‌توان از فرصت رفع تحریم‌ها برای قدرتمند کردن اقتصاد ایران از طریق تکمیل زنجیره‌های ارزش در تولیداتی که کشور در آنها مزیت رقابتی دارد و همچنین افزایش تولید کالاهای اساسی و تحول در شیوه‌های تولید آنها از طریق به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته و افزایش بهره‌وری آب‌و‌خاک و انرژی استفاده کرد.

هزینه مبادله
اقتصاد به‌ویژه
بخش تولید در
اثر تحریم‌ها
افزایش
چشمگیری
داشته و قدرت
رقابت‌پذیری
کشور در منطقه
کاهش یافته
است. نتیجه
این موضوعات
توقف تقریبی
رشد اقتصاد
ایران در حدود
یک دهه اخیر،
کاهش درآمد
حقیقی خانوارها
و کاهش
سرمایه‌گذاری
در کشور بوده
است

سال از رویه جهان عقب هستیم؛ وزرای سابق برای ساماندهی سامانه تجارت کار کرده‌اند و ما هم روزه‌به‌روز تلاش می‌کنیم این سامانه به‌روزتر شود تا گرفتاری مردم در این حوزه کمتر شود.

وی درباره لایحه قانون تجارت نیز گفت: این قانون ۱۵ سال در حال رفت‌وآمد به مجلس است. از عمر این دولت هم چیزی نمانده است و در این مدت ما سعی می‌کنیم کارهای مضر به حال اقتصاد کشور را انجام ندهیم تا دولت بعدی کارها را دنبال کند یا حداقل مانع‌تراشی نکنیم. رزم‌حسینی با انتقاد از ساختار وزارت صمت عنوان کرد: ساختار وزارت صمت، معدن و تجارت این‌گونه است که وزارتخانه‌ها باوجود ادغام همچنان ادغام نشده است. ما سعی کردیم در چارت سازمانی با کمک معاون‌ها، وزرای سابق و مشاوران این مشکلات را حل کنیم تا این وزارتخانه کارایی بهتری داشته باشد. او به مشکلات حوزه فولاد نیز اشاره و اظهار کرد: یک تبعیض اقتصادی در حوزه فولاد کشور بوده و هست و اگر بخواهیم به سمت عدالت برویم باید هزینه آن را پرداخت کنیم. البته این کار سختی است. باید شفاف با مردم صحبت کنیم و مشکلات را بگوییم. اگر زنجیره فولاد با قیمت جهانی باشد باید محصول هم به قیمت جهانی باشد. چرا در هشت ماه گذشته قیمت فولاد در کشور با قیمت جهانی یکی نبود؟ باید درباره این مشکلات شفاف‌سازی کرد. شما هم اگر به دنبال شفافیت هستید از این رویه حمایت کنید. اگر می‌خواهید چرخ تولید به‌درستی بچرخد، باید شفافیت باشد. من باور دارم توجه به شفافیت حرکت مقدسی است و در این عرصه باید همه به هم کمک کنند. البته این مسیر مشکلاتی دارد. چه کسی گفته قیمت‌گذاری دستوری باشد؟ این تبلیغات سوء است که حرکت سالم وزارتخانه را زیر سوال ببرند. حکومت اصلاً به دنبال قیمت‌گذاری دستوری نیست. رزم‌حسینی گفت: من به دنبال ۱۰۰ یا ۲۰۰ شرکت توانمند و برتر هستم که کارهای اقتصادی کشور را به دست آنها بسپارم. وزارت صمت، معدن و تجارت باید به سمت عدالت پیش برود. ما می‌خواهیم از این شرکت‌ها کمک بگیریم برای توسعه متوازن کشور و کوچک کردن دولت. ما به دنبال مدیریت توسعه شرکت‌ها هستیم.

یارانه نقدی به مردم پرداخت شود یا سبد کالای مشخصی تبیین و دسترسی مردم به این سبد با قیمت‌های یارانه‌ای تضمین شود. علاوه بر این، گزارش مستقلى درباره دلایل توجیهی پیش‌بینی رشد ۵۵ درصد مالیات بر اشخاص حقوقی خصوصی و درعین حال رشد منفی اشخاص حقوقی دولتی موردنیاز است. مجلس شورای اسلامی نیز در تصویب بودجه طی حکمی دقیق روند نامطلوب ۲۰ سال اخیر را تغییر دهد و تخصیص حداقلی از منابع حاصل از نفت و گاز به طرح‌های عمرانی را تضمین کند و دولت تنها مجاز باشد که پس از تخصیص اعتبارات عمرانی در صورت مازاد منابع حاصل از نفت و گاز بر اعتبارات طرح‌های عمرانی منابع اضافی را صرف پرداخت هزینه‌های جاری کند.

۷ وعده وزیر صمت

پس از سخنان رئیس اتاق ایران، فعالان اقتصادی درخصوص موارد مختلفی به اظهارنظر پرداختند. مشکلات حوزه صدور کارت بازرگانی، افزایش سرمایه صندوق ضمانت صادرات برای کاهش ریسک‌های صادراتی، حذف و کاهش بخشنامه‌های زائد و قوانین دست و پا گیر، مشکلات تجارت خارجی، حفظ سرمایه‌های بخش صنعت، تامین مواد اولیه کارخانه‌ها، استفاده و بهره‌گیری از ظرفیت‌های قانونی معادن، مشکلات بخش صنایع کوچک و متوسط، تامین مالی بنگاه‌ها، ظرفیت‌ها و مسائل تجارت فرامرزی از جمله موارد مطرح شده از سوی فعالان اقتصادی در این جلسه بود. پس از آن وزیر صمت پشت تریبون قرار گرفت تا پاسخگوی هیات نمایندگان اتاق ایران باشد. علیرضا رزم‌حسینی، وزیر صمت، معدن و تجارت در نشست هیات نمایندگان اتاق ایران گفت: ما به‌طور جدی به دنبال بازبینی در روند تجارت خارجی هستیم؛ دخالت‌های بی‌مورد در تجارت خارجی را محدود می‌کنیم. ما این کار را با همکاری همه مسئولان و فعالان تجاری انجام می‌دهیم و سعی کرده‌ایم وزارتخانه به رسالت اصلی خود برگردد. تلاش ما روان‌سازی در تجارت خارجی است البته بخشی از مشکلات به حوزه‌های دیگری برمی‌گردد. او با اشاره به اینکه در حوزه کسب‌وکار به دنبال تسهیل امور برای انجام بهتر فرآیندها هستیم، درباره مساله کارت بازرگانی گفت: ما سعی می‌کنیم کارت بازرگانی جای خود را به شماره بازرگانی بدهد؛ در همه جای دنیا کارت بازرگانی منسوخ‌شده و برای کار تجاری نیاز به دفتر نیست و فرد فقط باید کارهای خود را شفاف انجام دهد و کد مالیاتی داشته باشد. او ادامه داد: من از موقع آمدن به وزارت صمت، معدن و تجارت سعی کرده‌ام جلوی بخشنامه‌های خلق‌الساعه را بگیریم. در این مدت سعی کردم در جهت رفع موانع اقتصاد کشور گام بردارم. در حوزه بازرگانی هم بارها گفته‌ام ما به دنبال مدیریت راهبردی بازار هستیم؛ ما به دنبال قیمت‌گذاری دستوری نیستیم. جنبه‌های رسانه‌ای و روانی موضوع اما این است که اگر ما در هر حوزه‌ای اقدام مثبت انجام دهیم ده‌ها مورد منافع افراد به خطر می‌افتد و علیه ما سیاه‌نمایی می‌کنند. رزم‌حسینی ادامه داد: گرانی در بازار به دلیل رشد نقدینگی، افزایش نرخ دلار، عدم تعادل عرضه و تقاضا و تحریم است؛ این خیلی روشن است. هر جا این مشکلات باشد حتماً قیمت بالا می‌رود و من با فراوانی کالا به دنبال رفع موانع در بازار هستم. امیدواریم کار به سمتی برود که مشکلات واردات حل شود. رزم‌حسینی ادامه داد: در حوزه سامانه جامع تجارت باید گفت که ما ۴۰

صادقی نیار کی:

موضوع تامین

مواد اولیه یکی

از مهم ترین

بحث‌هایی

است که هیات

نمایندگان اتاق

ایران به آن اشاره

کردند: برای

تامین مواد اولیه

در جاهایی کمبود

داریم و سعی

می‌کنیم عرضه

مواد اولیه مبتنی بر

ارائه صورت مالی

کارخانه‌ها باشد:

ما در کالاهایی

که کمبود داریم

ناچاریم این رویه

را به کار گیریم

از مسیر واردات حل شده است. امیدواریم مصوباتی که در ماده ۱۷۷ داریم، اجرایی شود. او گفت: ما نگران اجرایی نشدن این مصوبه هستیم ولی سعی می‌کنیم این تعهدات عملیاتی شود. در حوزه واردات مواد اولیه هم سعی می‌کنیم مشکلات را حل کنیم؛ ما به دنبال تامین مواد اولیه هستیم نه تعزیرات. هر کس بتواند مواد اولیه به کشور وارد کند از آن استقبال می‌کنیم. او درباره رشد بنگاه‌های تولید گفت: در چند ماه گذشته ۳۳۰ بنگاه اقتصادی، بالای ۲۰ درصد رشد داشتند. ما در برخی حوزه‌ها رشد ۵ هزار درصدی داشتیم و این نشان می‌دهد که تولید در کشور جان می‌گیرد و وزارت صنعت، معدن و تجارت سعی می‌کند مشکلات واحدهای تولیدی را مرتفع کند. بعد از آن حمید زادبوم، رئیس کل سازمان توسعه تجارت گفت: ماده ۱۷۷ از بیست و یکم آبان اجرایی شده و من هم آمار ثبت سفارش را دارم. اما اینکه با تاخیر انجام شده و بانک مرکزی به بانک‌های عامل کمی ابلاغ کرده موضوع دیگری است و مشکلات پیش آمده ناشی از این است. زادبوم گفت: در استان‌ها هم کمیته اقدام ارزی تشکیل شده است. البته همه مشکلات یک‌روزه و با یک بخشنامه حل نمی‌شود. خیلی از مشکلات یک سال و نیم است که حل نشده بود، ولی تا اختیار را به وزارت صنعت، معدن و تجارت بازگردانند، این مشکلات حل شد یا در حال حل شدن است. او گفت: موضوع کارت بازرگانی یکی از موضوع‌هایی است که روی آن مقاومت‌هایی وجود دارد. ما از بهمن سال گذشته درباره سامانه جامع تجارت اقدام کرده‌ایم ولی تا اردیبهشت‌ماه هنوز سامانه مشکلاتی داشت. ما مجبور شدیم از اول مردادماه سامانه تجارت را راه‌اندازی کنیم و این کار ماندگاری خواهد بود. اینکه کار در وزارت صنعت، معدن و تجارت یا در اتاق ایران انجام شود مساله ما نیست. هر چه قانون مبارزه با فساد بگوید ما به آن تمکین می‌کنیم. این برای ما منفعتی ندارد و سعی می‌کنیم فقط سیاست‌های ابلاغی خود را در آن دنبال کنیم.

وزارتخانه باید به این شرکت‌ها کارت سبز بدهد. البته پنج‌شنبه نشستی با محوریت همین موضوع داریم و شما هم می‌توانید در این موضع ما را همراهی کنید. کشور را شما باید بسازید نه پول دولت. ۸۰ درصد درآمد دولت صرف هزینه عمومی می‌شود و نمی‌تواند اقتصاد روستایی و خانوار را تقویت کند. باید کارآفرین کارت سبز داشته باشد تا در حوزه سرمایه‌گذاری احساس امنیت کند. همه ارکان حاکمیت از کارآفرین و کارت سبز داشتن آنها باید حمایت کند و اساس کشورداری همین است.

سعی می‌کنیم واردات را تسهیل کنیم

در این نشست مهدی صادقی‌نیار کی، معاون امور صنایع درباره پرسش نمایندگان از نحوه تامین مواد اولیه گفت: موضوع تامین مواد اولیه یکی از مهم‌ترین بحث‌هایی است که هیات نمایندگان اتاق ایران به آن اشاره کردند؛ برای تامین مواد اولیه در جاهایی کمبود داریم و سعی می‌کنیم عرضه مواد اولیه مبتنی بر ارائه صورت مالی کارخانه‌ها باشد؛ ما در کالاهایی که کمبود داریم ناچاریم این رویه را به کار گیریم. البته سعی می‌کنیم واردات را تسهیل کنیم. او ادامه داد: در حوزه تامین ارز مشاهدات ما نشان می‌دهد مراجعه واحدهای تولیدی برای تامین ارز کاهش یافته و ما گزارشی که از دو ماه گذشته داشتیم تخصیص ارز به سهولت انجام شده و شرایط برای تامین مواد اولیه بخش تولید سهل‌تر شده است. صادقی‌نیار کی ادامه داد: می‌توانیم از ارز اشخاص، ارز واردات در مقابل صادرات خرد و ارز واردات در مقابل صادرات کلان استفاده کنیم. امروز شرایط طوری است که بتوانیم در برخی حوزه‌ها از سهمیه‌بندی خودداری کنیم و این همان خرید غیربهمین‌یاب است. ولی باید در کالاهایی که کمبود داریم به سمت عدالت در توزیع برویم تا شفافیت و عدالت را عملی کنیم. ما سعی می‌کنیم خرید مواد اولیه تا توزیع آن را ردیابی کنیم تا تخلفی صورت نگیرد. بسیاری از مشکلات واحدهای تولیدی

بازوی پژوهشی مجلس ضمن بررسی «طرح توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد» اعلام کرد:

نسخه درمانی برای بازار فولاد

پس از جنجال بر سر آیین نامه فولادی دولت با عنوان «طرح ساماندهی بازار فولاد» در هفته های گذشته، طرح مجلس نیز برای رفع مشکلات موجود در بازار فولاد با مخالفت مرکز پژوهش های مجلس روبه رو شد. در گزارشی که بازوی پژوهشی مجلس شورای اسلامی آن را منتشر کرد، این مرکز به طور جامع به نقد و بررسی طرح کمیسیون صنایع مجلس با عنوان «طرح توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد با رویکرد اصلاح سیاست های تنظیم بازار» پرداخت و ضمن موافقت با برخی از مواد آن، طرح را نیازمند اصلاح در چهار مساله مهم دانست.

بازوی پژوهشی مجلس یادآور شد: «بی توجهی به ضرورت ثبات در صادرات» در کنار «نحوه تامین پایدار نیاز داخل»، «الزام به عرضه محصولات همه تولیدکنندگان در بورس کالا» و «ایجاد کمیته جدید برای سیاست گذاری در صنعت فولاد» مهم ترین مواردی است که عدم اصلاح آنها می تواند آتیه صنعت فولاد را با مخاطراتی روبه رو کند. این گزارش ادعا می کند عدم اصلاح رویکردهای مذکور در طرح مجلس، بازار را مستعد مشکلاتی جدید برای زنجیره تولیدکنندگان فولاد خواهد کرد. در این گزارش با یادآوری چالش های هشت گانه بخش فولاد، نسبت به انحراف سیاست ها از مسائل این حوزه هشدار داده شده است. این موارد که عمدتاً تاثیر خود را روی تولید مواد مختلف زنجیره فولاد از سطوح اولیه معدنی تا ارقام تکمیلی در حلقه های بالاتر می گذارد، در طرح مجلس مورد بی توجهی قرار گرفته است. از این منظر مرکز پژوهش های مجلس نیاز صنعت فولاد را در قالبی متفاوت از طرح های مجلس و دولت برای اصلاح بازار فولاد دیده است. این مرکز با یادآوری خطاهای سیاستی دولت در زمینه تورم و سیاست پولی، دلیل اشتیاق تولیدکنندگان فولاد به صادرات را مداخلات پیوسته دولت در بازار و پافشاری سیاست گذار برای تنظیم بازار فولاد اعلام کرده است. بر همین مبنا هم مرکز پژوهش های مجلس سیاست های فعلی در زمینه ممانعت از صادرات را نه تنها راهگشا ندانسته که آنها را غیر کارشناسی و مخاطره آمیز اعلام کرده است.

اهم انتقادات

مرکز پژوهش های مجلس در این گزارش در لابه لای پیشنهاد های خود برخی انتقادات در خصوص

اثرگذاری منفی طرح توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد بازار فولاد بر صادرات این بخش را گنجانده و از سیاست گذار خواسته نسبت به رفع آنها در لایحه اصلاحی اقدام کند. در عین حال بازوی پژوهشی مجلس با استقبال از برخی رویکردهای این آیین نامه از جمله توجه به همه حلقه های مختلف زنجیره تولید فولاد، اعلام کرده این رویکرد برای حمایت و توسعه صادرات محصولات زنجیره فولاد مهم است و از همین منظر، اجرای صحیح مواد و پیشنهادهای اصلاحی می تواند علاوه بر تامین نیاز داخل کشور، به صادرات پایدار محصولات زنجیره فولاد کمک کند. البته این نهاد اعلام کرده سپردن قیمت گذاری در تمامی این زنجیره به بورس کالا را دیگر موضوعی دانسته که می تواند نظام انگیزش این صنعت را تهدید کند. با توجه به واقعیات موجود، عرضه محصولات زنجیره فولاد توسط کلیه تولیدکنندگان به ویژه تولیدکنندگان کوچک و متوسط و برخی واحدهایی که دارای قراردادهای بلندمدت تامین مواد اولیه هستند، امکان پذیر نخواهد بود و بازار زنجیره فولاد کشور با چالش روبه رو خواهد شد. به نظر می رسد ایده کلی این طرح مبنی بر منوط کردن صادرات به عرضه در بورس کالا می تواند با اصلاحاتی، ضمن توسعه صادرات محصولات زنجیره فولاد، امکان تامین پایدار نیاز داخل کشور را نیز

فراهم کند و نیازی به الزام کلیه تولیدکنندگان به عرضه در بورس کالا وجود ندارد. با توجه به ایرادهای جدی در سامانه های الکترونیکی وزارت صمت برای ساماندهی طرف تقاضا و نظارت بر بازار، تکیه بر ظرفیت سامانه بهین یاب که «کارشناس محور» بوده و محل ایجاد فساد و انواع امضاهای طلایی است، موجب حل مشکلات موجود نخواهد شد و الزام است با یکپارچه سازی کلیه سامانه های الکترونیکی وزارت صمت در قالب «سامانه جامع تجارت» کلیه اطلاعات تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و مصرف کنندگان مواد اولیه در این سامانه درج و مورد بررسی و پایش مستمر قرار گیرد. همچنین اتصال این سامانه ها به سایر سامانه های دولت، امکان راستی آزمایی اطلاعات اظهار شده توسط متقاضیان را فراهم می کند.

کم توجهی به ظرایف بازار جهانی فولاد

چرا صادرات برای صنعت فولاد اهمیت دارد؟ این سوالی است که محققان مرکز پژوهش های مجلس سعی کرده اند در خلال گزارش خود به آن بپردازند و با استدلال های منطقی مبتنی بر اهمیت تداوم حضور موثر در این مسیر، به عارضه یابی برخی نگرش های حاکم بر آیین نامه ساماندهی بازار فولاد بپردازند. در بخشی از این تحلیل آمده است: «توسعه

قابل تحقق در سال ۱۴۰۴، زنجریره فولاد کشور با چالش تامین سنگ آهن، کنسانتره، گندله و آهن اسفنجی روبه‌رو خواهد شد که میزان کسری سنگ آهن مورد نیاز زنجریره نسبت به سایر حلقه‌ها نگران کننده‌تر است. همچنین برای دستیابی به اهداف چشم‌انداز ۱۴۰۴ در زنجریره فولاد لازم است تا ۲/۵ میلیارد یورو سرمایه‌گذاری برای تکمیل زنجریره و ۹/۵ میلیارد یورو سرمایه‌گذاری برای تکمیل زیرساخت‌های مورد نیاز اعم از معادن، انرژی، حمل و نقل، بنادر و... انجام شود. یکی دیگر از چالش‌های زنجریره فولاد، تنظیم بازار فولاد کشور است.

با توجه به شرایط تحریم و نوسانات نرخ ارز در سال‌های اخیر، دولت مداخلات گسترده‌ای برای تنظیم بازار فولاد کشور انجام داده است. مداخله دولت برای تنظیم بازار فولاد به‌طور عمده از طریق ستاد تنظیم بازار و صدور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مختلف بوده که مجموعه سیاست‌های تنظیم بازار دولت منفعتی به مصرف‌کنندگان نهایی کالاها یعنی مردم عادی نرسانده است و موجب ایجاد رانت، فساد و رونق واسطه‌گری در بازار شده است.

سیاست‌های مداخله قیمتی دولت در بازار محصولات زنجریره فولاد موجب شده تا شکاف قیمتی قابل توجهی میان قیمت‌های داخلی و جهانی ایجاد شود که این مساله به همراه کاهش ارزش ریال باعث شده جذابیت صادرات افزایش یابد. رشد صادرات محصولات مختلف زنجریره فولاد به همراه کاهش عرضه داخلی، دولت را به سمت کنترل صادرات و وضع عوارض صادراتی برای مواد معدنی و فلزی سوق داد. به‌طوری که اقدامات ذیل که عمدتاً برخلاف قوانین و مقررات جاری کشور هستند و با مصوبه ستاد تنظیم بازار قابلیت اجرا پیدا کرده‌اند، برای کنترل قیمت‌ها و حفظ توازن زنجریره انجام شده‌اند.

از جمله این تصمیمات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱ - قیمت‌گذاری محصولات مختلف زنجریره ارزش فولاد برای عرضه در بورس کالا
- ۲ - الزام تولیدکنندگان عمدتاً بزرگ به عرضه ماهانه شمش و محصولات فولادی در بورس کالا به میزان مشخص
- ۳ - ایجاد محدودیت‌های مختلف برای صادرات واحدهایی که سهم تعیین شده توسط دولت را در بورس کالا عرضه نکرده‌اند. اجرای این بند در بازه‌های زمانی مختلف از سال ۱۳۹۷ تاکنون به‌صورت مستمر و منظم نبوده است.
- ۴ - ابطال معاملات بورس کالا
- ۵ - ممنوعیت صادرات توسط بازرگانان و محدود کردن صادرات صرفاً به تولیدکنندگان
- ۶ - وضع عوارض صادراتی ۲۵ درصدی برای سنگ آهن، کنسانتره و گندله مرور این موارد گویای تعدد بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره از سوی ستاد تنظیم بازار بوده که در نهایت این موضوع، موجب ایجاد بوروکراسی پیچیده و ابهام‌های متعدد در تنظیم بازار زنجریره فولاد را ایجاد کرده و تصمیمات خلق الساعه و غیر کارشناسی را در این بخش باب کرده است. این مرکز در نهایت اعلام کرده «بررسی آمار و اطلاعات ارائه شده از سوی شرکت بورس کالا و گمرک جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره نه تنها موجب عرضه کالا در بازار داخلی و تامین پایدار نیاز زنجریره نشده است، بلکه در برهه‌هایی قیمت فولاد و محصولات فولادی به بیش از ۱۲۰ درصد قیمت‌های جهانی نیز رسیده است.»
- در نهایت اینکه تحلیلی که این مرکز از طرح کمیسیون صنعت با عنوان «طرح توسعه و تولید پایدار زنجریره فولاد با رویکرد اصلاح سیاست‌های تنظیم بازار» منتشر کرده به خوبی تبعات سیاست تنظیم بازار در اقسام مختلف اعم از تعرفه‌گذاری، سرکوب قیمت یا وضع قیمت کف و سقف را در بازارهای پویا و پردامنه‌ای نظیر بازار فولاد نشان داده است.

صنعت فولاد در دنیا یکی از شاخص‌های مهم صنعتی بودن کشورهاست. در حال حاضر چین بزرگ‌ترین تولیدکننده جهان در این بخش است که با سهم ۵۳ درصدی بیش از نیمی از تولید این بخش را به خود اختصاص داده است. در عین حال این کشور بزرگ‌ترین مصرف‌کننده جهان با سهم ۵۱ درصدی از کل مصرف فولاد جهان است و این دو نکته نقش تعیین‌کننده چین در بازار فولاد دنیا را به خوبی عیان می‌کند. ایران نیز در جایگاه دهمین تولیدکننده بزرگ فولاد دنیا قرار گرفته به‌طوری که در سال ۱۳۹۸ بیش از ۲۷ میلیون تن فولاد تولید کرده و براساس پیش‌بینی‌های انجام شده این میزان در سال ۱۳۹۹ به بیش از ۳۰ میلیون تن خواهد رسید.

دسترسی به منابع عظیم گازی در ایران نیز این کشور را به بزرگ‌ترین تولیدکننده آهن اسفنجی بر پایه گاز در دنیا تبدیل کرده است. براساس چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران، ظرفیت تولید فولاد کشور باید به ۵۵ میلیون تن برسد. از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ تولید فولاد خام در ایران به‌طور متوسط سالانه با رشد ۹ درصدی همراه بوده است و با فعال شدن ظرفیت‌های حلقه‌های مختلف زنجریره فولاد کشور، علاوه بر تامین نیاز داخلی، امکان صادرات محصولات زنجریره فولاد به سایر کشورها نیز فراهم شده است. در سال ۱۳۹۸ کل صادرات زنجریره فولاد از نظر وزنی ۲۵ میلیون تن و از نظر ارزشی ۹/۴ میلیارد دلار بوده است. زنجریره فولاد حدود ۱۲ درصد صادرات غیرنفتی کشور را به خود اختصاص داده است. عمده صادرات سنگ آهن، کنسانتره و گندله به مقصد چین و عمده صادرات فولاد و محصولات فولادی به کشورهای جنوب شرق آسیا، عراق و افغانستان انجام شده است. بررسی مصرف فولاد در ایران نشان می‌دهد مصرف (ظاهری) فولاد در سال ۱۳۹۸ در بازه ۱۵ تا ۱۶ میلیون تن بوده است. این درحالی است که برآوردهای غیررسمی، میزان مصرف واقعی فولاد کشور را ۱۲ تا ۱۴ میلیون تن نشان می‌دهد. با در نظر گرفتن شاخص‌های کلان اقتصادی کشور، شرایط تحریم و شیوع ویروس کرونا، پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۳۹۹ نیز در خوش‌بینانه‌ترین حالت میزان مصرف فولاد کشور مانند سال ۱۳۹۸ خواهد بود. بنابراین در عین تامین پایدار نیاز داخلی، توجه به مقوله صادرات یکی از الزامات توسعه متوازن زنجریره فولاد در کشور است.»

مشکلات واقعی صنعت فولاد

از دید مرکز پژوهش‌های مجلس

هشت چالش بزرگ صنعت فولاد از دید گزارش احصا شده و تقریباً جایی در آیین‌نامه فولادی مجلس نداشته است. بررسی این گزارش نشان می‌دهد ترس یا ابهامی که برای کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس از ناحیه آیین‌نامه فولادی وجود دارد شامل «مداخلات گسترده دولت در بازار»، «بی‌توجهی به اهداف کلان اسناد چشم‌انداز صنعت فولاد» و «بی‌توجهی به اهمیت ارزآوری این بخش برای اقتصاد ملی» است. مواردی که سعی اصلی آیین‌نامه بر تعمیق یا بی‌توجهی به آنها استوار شده است.

این مرکز با یادآوری مشکلات اصلی صنعت فولاد و چالش‌های پیش روی بازیگران کوچک و بزرگ این بخش، هشت چالش عمده این صنعت را «عدم توازن زنجریره»، «ابهام در تحقق برنامه‌های توسعه صنعت فولاد»، «عقب‌ماندگی در زمینه اکتشافات معدنی و چالش تامین مواد اولیه»، «فراهم نبودن زیرساخت‌ها اعم از تامین آب، بنادر، راه آهن و...»، «ساختار معیوب تعیین قیمت حامل‌های انرژی»، «بهره‌وری پایین»، «بی‌توجهی به ارتقای فناوری» و «فقدهن سامانه‌های آماری و اطلاعاتی جامع در زنجریره فولاد» اعلام کرده است. در عین حال بررسی مسائل حاکم بر چرخه سیاست‌گذاری بازار فولاد دیگر موردی است که در نگاه کارشناسان این مرکز جایگاه ویژه‌ای داشته است.

برای مثال براساس ظرفیت‌های ایجاد شده در کشور و همچنین طرح‌های

در جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی مطرح شد؛

حذف قیمت گذاری دستوری و توسعه متوازن

شده است. ما امیدمان این است که مساله زنجیره فولاد با اصلاح شیوه نامه دولت، حل شود. حل این مسایل نیازی به قانون ندارد. ارزش صادرات زنجیره فولاد می تواند به شش میلیارد دلار در سال افزایش پیدا کند. اما امسال ۵۰ درصد از این رقم کاسته شده و این کاهش نیز ناشی از همین سیاست های نادرست است. درخواست ما از اتاق تهران این است که این صنعت را مورد حمایت قرار دهد.

طرحی برای گران فروشی فولاد

پس از ارائه این توضیحات، توسط دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد، سایر اعضا و حاضران این جلسه نیز نظرات خود را مطرح کردند. ابتدا جعفر سرقینی، عضو هیات نمایندگان و نماینده دولت در اتاق تهران، با انتقاد از این که فولاد ۲۰ درصد بیش از قیمت در بازارهای جهانی توسط تولیدکنندگان آن در کشور عرضه می شود، عنوان کرد که تولیدکنندگان برای آنکه گران فروشی کنند، به سراغ مجلس رفتند و طرح مجلس برای فولاد نتیجه این اقدام تولیدکنندگان است. فریال مستوفی، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران نیز اعلام کرد که نامه ای پیشنهادی در ارتباط با طرح مجلس و اصلاح شیوه نامه قیمت گذاری محصولات فولادی در کمیته فولاد تهیه شده است که برای رئیس اتاق بازرگانی تهران ارسال می شود.

حذف قیمت گذاری دستوری و توسعه متوازن

سجاد غرق، دیگر عضو هیات نمایندگان اتاق تهران، نیز با بیان اینکه خواسته بخش خصوصی در زمینه زنجیره فولاد، حذف قیمت گذاری دستوری و توسعه متوازن این صنعت است، ادامه داد: اکنون در ابتدای این زنجیره قیمت گذاری دستوری وجود دارد

دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد گفت: امیدواریم که مساله زنجیره فولاد با اصلاح شیوه نامه دولت حل شود زیرا این مسایل نیازی به قانون ندارد.

در جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران با ارائه گزارشی از قیمت گذاری و طرح توسعه و تولید زنجیره فولاد، گفت: ایران دهمین تولیدکننده فولاد است و کشورهای نظیر چین، روسیه و هند، رتبه های نخست تولید فولاد را به خود اختصاص داده اند. هم چنین ایران در زمینه تولید آهن اسفنجی در صدر تولیدکنندگان جهان ایستاده است. ایران در زمینه احیای برتر هم جایگاه برتر را کسب کرده است. کشور ما با تولید شمش آهن، اسلب و آهن اسفنجی در قله فناوری فولاد ایستاده است. به بیان دیگر ایران با تولید این محصولات ۹۲٫۳ درصد ارزش افزوده تولید فولاد را کسب کرده است اما به صادرات این محصولات، خام فروشی اطلاق می شود. دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد، افزود: اجبار به تولید میلگرد و صادرات آن در حالی صورت می گیرد که تقاضا برای این محصول از ۳ میلیون تن فراتر نمی رود اما برای شمش آهن تا ۱۰ میلیون تن تقاضا وجود دارد. کشورهای خارجی، بیشتر متقاضی آهن اسفنجی، اسلب و ورق فولادی ما هستند. میلگرد تقاضای چندانی ندارد و مدام این مساله مطرح می شود که چرا به جای میلگرد، شمش صادر می شود. متأسفانه برخی مسؤولان مبتنی بر این القایات شیوه نامه قیمت گذاری تدوین می کنند و مجلس نیز به دنبال تدوین طرح فولادی است. در حالی که زنجیره فولاد مجموعه عریض و طولی است که با چند بند قانونی نمی توان آن را مدیریت کرد. خلیفه سلطان با بیان اینکه میزان تولید فولاد در کشور حدود ۳۰ میلیون تن و میزان مصرف داخلی ۱۵ میلیون تن است، گفت: اجبار به عرضه کل تولید فولاد در بورس کالا به منزله حراج این محصولات است. در واقع صادرات به عرضه کل محصولات در بورس کالا منوط

منطق مشترک حرکت کنند اصلاً نیازی به مداخله دولت نیست. در جلساتی که برگزار شد همه اتفاق نظر داشتند که در این حوزه مقررات‌زدایی و کمترین مداخله دولت را داشته باشیم. اگر مداخله باشد هم باید در تمام حلقه‌ها به توازن و تناسب صورت گیرد. وی افزود: درست است که یارانه‌هایی در این حوزه داده می‌شود اما به نظر به جای صادرات گاز بهتر است آن را در اختیار کارخانجات فولاد قرار دهیم و فولاد صادر کنیم. اتاق بازرگانی باید روی این مساله همت و تلاش ویژه‌ای داشته باشد. اگر بخواهیم به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد برسیم، بخش عمده‌ای از آن باید در بازارهای جهانی عرضه و صادر شود. مساله فولاد یک مساله درازمدت است و باید به فکر دوام این زنجیره بود.

میز فولاد در اتاق بازرگانی ایران تشکیل شود

پس از این سخنان، دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد با صحنه گذاشتن بر اغلب نقدها، گفت: لازم است در اتاق ایران میز فولاد با حضور همه زنجیره‌ها و به طور دائمی برقرار شود. بحث تولیدکنندگان فولاد این است که ما نباید اجازه دهیم صادرات کاهش پیدا کند و بازارهای خارجی از دست بود. اگر هم یارانه‌ای در فولاد وجود دارد این یارانه هدفمند به مردم برسد. خلیفه سلطان افزود: معتقدیم اگر یارانه‌ای در فولاد وجود دارد نباید تبدیل به رانت شود بلکه باید به مصرف‌کننده نهایی در داخل یعنی مردم برسد. برای این مساله باید یک بحث حرفه‌ای کارشناسی درگیر کرد و تمام حلقه‌های زنجیره مورد بررسی قرار گیرد. مشکلاتی که برای عرضه وجود دارد مساله ما هم هست و پیگیر آن هستیم. اما در نظر داشته باشید که برای مثال در یکی دو ماه گذشته عرضه بالای شمش در بورس صورت گرفته است اما تقاضا نداشته است. ما مسؤول اقدامات و عمل دیگران نیستیم. وقتی تقاضایی نیست، عرضه چگونه صورت گیرد.

رانت قیمت‌گذاری نباید به جیب یک عده برود

در پایان این مساله، رئیس اتاق بازرگانی تهران به روند بررسی این مساله اشاره داشت که از سال ۹۷ و با اعتراض تولیدکنندگان سنگ‌آهن مبنی بر تعیین قیمت دستوری شکل گرفت. خوانساری گفت: به دنبال این شکایت‌ها آقای انصاری در اتاق ایران مسؤول شدند که همه حلقه‌های زنجیره را دور هم جمع کنند و مساله به طور کارشناسی بررسی شود. خوشبختانه این اقدام انجام گرفت و یک جمع‌بندی نهایی تدوین شد که برای دولت و مجلس هم ارسال شد که کل زنجیره را مدنظر قرار داده بود اما متأسفانه این پیشنهاد اجرایی نشد و یک شیوه‌نامه که در وزارت صمت تنظیم شده بود، ابلاغ شد. خوانساری افزود: اتاق پیشنهاد داده بود که دولت در قیمت‌گذاری دخالت نکند چه در سنگ‌آهن چه در فولاد و چه در محصولات بعدی. بعد این بحث مطرح شد که چون در سنگ‌آهن محدودیت وجود دارد شاید فعلاً نتوان آزادسازی قیمت را داشت. مساله مهم و مورد اختلاف ما این بود که اگر قرار است قیمت‌گذاری انجام شود رانت حاصل از آن باید به خزانه و بیت‌المال واریز شود نه این که به جیب عده‌ای خاص برود. وی افزود: سه راهکار هم برای این مساله دیده شده بود که ابتدا بر صادرات عوارض وضع شود، همان‌طور که بر تخم‌مرغ و مرغ عوارض وضع می‌شود. راه بعدی برداشتن معافیت صادراتی است و راه سوم هم حذف معافیت ارزش افزوده است. از این سه راه می‌توان جلوی رانت را گرفت. اما به جای استفاده از این روش‌ها اعلام شد که فولاد در بورس با ۷۰ درصد قیمت فوب عرضه شود. این رویکرد باعث ایجاد حداقل ۳۰ درصد رانت می‌شود که در اختیار گروهی خاص قرار می‌گیرد. توصیه ما این است که اگر به هر دلیلی لازم است قیمت‌گذاری شود از آن سه راه صورت گیرد که حداقل درآمد مازاد در خزانه دولت و بیت‌المال باشد. رئیس اتاق بازرگانی تهران در پایان صحبت‌های خود عنوان کرد که قرار است مجلس طرحی در زمینه فولاد داشته باشد و کمیسیون صنایع هم از اتاق بازرگانی نظر خواسته است که اتاق تلاش می‌کند هر چه سریع‌تر نظرات راهگشا و کارشناسی شده تدوین و در اختیار قانونگذار قرار دهد.

که این مساله به سرمایه‌گذاری‌ها در این بخش، آسیب وارد می‌کند. وی بیان داشت: پیشنهاد اتاق بازرگانی تهران که در قالب نامه رئیس اتاق به معاون اول رئیس جمهوری ارائه شد، به عنوان یک راهکار کوتاه‌مدت در دستور کار قرار گیرد و در بلندمدت نیز رقابتی شدن بازار و توجه به مکانیزم عرضه و تقاضا پیگیری شود. در غیر این صورت، شاهد افت و افول زنجیره فولاد خواهیم بود.

ضرورت ایجاد نهاد رگولاتوری برای مواد اولیه و خام

علیرضا کلاهی نیز با بیان این که سیاست‌های کلان اقتصاد کشور متأثر از مساله مواد اولیه است تأکید کرد که باید هر چه سریع‌تر فهرست مواد اولیه و خام نهایی شود چرا که مشکل مربوط به همه مواد اولیه مورد نیاز صنایع است نه فقط فولاد. وی افزود: میلیاردها دلار یارانه به این صنایع تزریق می‌شود اما مزیت نسبی برای کشور شکل نگرفته است. هم‌اکنون مس و آلومینیوم زیر قیمت بازار ایران در ترکیه عرضه می‌شود. کلاهی گفت: متأسفانه تمام منابع کشور در تعداد محدودی رشته در حوزه منابع خام و اولیه در اختیار شرکت‌هایی عمدتاً خصوصی قرار گرفته است که این سیاست به زیان کل صنعت کشور تمام می‌شود. ما نیاز به نهاد یک رگولاتوری مستقل و متشکل از افراد کارشناس داریم.

تولیدکنندگان فولاد به مصوبات بی‌اعتنا بوده‌اند

مهدی صادقی نیارکی، معاون امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز با تأکید بر این که صنعت فولاد از افتخارات صنعت کشور است، عنوان کرد که بهتر بود این مساله در شرایط و برابر و با حضور نمایندگانی از حوزه معدنی مطرح می‌شد. وی گفت: در دنیا ۷۵ درصد تولید فولاد توسط کوره بلند و ۲۵ درصد به روش قوس الکتریکی تولید می‌شود اما در ایران این نسبت کاملاً برعکس است و دلیل آن رانت انرژی است. از طرفی تقریباً ۳۰ درصد منابع صندوق توسعه ملی به فولاد اختصاص یافته چون جذابیت بیشتری داشته است. با این سیاست منابع ما برای توسعه به کامودیتی‌ها رفته نه صنایع ساخت‌محور. صادقی نیارکی ادامه داد: سستاد تنظیم بازار مصوبات مختلفی داشته است مبنی بر این که قیمت فولاد باید در بورس تعیین شود. اما حداکثر عرضه در ۱۰ ماه گذشته ۳ میلیون تن بوده است در حالی که باید حداقل شش میلیون و ۶۰۰ هزار تن به عنوان کف در بورس کالا عرضه می‌شد. یک تولیدکننده نصف تولید خود را برای کشف قیمت در بورس عرضه کرده و فروش بقیه تولیدات در خارج از بورس به قیمت بالاتر صورت گرفته است. یک شرکت دیگر ۴۰۰ هزار تن اسلب گرفته اما یکبار ۲۰۰ تن و یکبار ۱۰ تن ورق فولادی در بورس عرضه کرده است. تولیدکنندگان فولاد هیچ‌کدام از مصوبات را اجرا نکرده‌اند اما امروز جای شاکي و متشاکي عوض شده است. به این دلایل دولت لازم دید که دخالت کند چون سوالات زیادی در این حوزه وجود دارد که باید پاسخ داده شود.

ضرورت پابندی به قانون

محمدرضا بهزادبان نیز در این بخش طی سخنانی تأکید کرد که همه باید مقید و پایبند به قانون باشند. او گفت: برابر قانون اتاق‌های بازرگانی باید در حوزه تقسیمات کشوری فعالیت کنند و حالا سوال این است که است چند کارخانه فولادی در استان تهران داریم که این موضوع در اتاق تهران مورد بررسی قرار گرفته است. ظاهراً اتاق تهران علاقه دارد فراتر از ماموریتش کار انجام دهد.

مساله فولاد را بلندمدت ببینیم

محمدرضا انصاری در ادامه مساله چالش‌های زنجیره فولاد به جلساتی که در اتاق بازرگانی برای بررسی این مساله و حفظ توازن و انسجام زنجیره‌ها برگزار شده اشاره کرد و گفت: اگر تولیدکنندگان مجموعه این زنجیره با انسجام و

اقتصاد ایران از

۸ بخش مختلف

و ۷۹ زیربخش

متفاوت تشکیل

شده، پژوهش

ارائه شده در

نشست اتاق

تهران تأکید دارد

که بخش صنعت

در ۳۳ زیربخش

مختلف نیازمند

شیوه‌های مختلف

و نگرش‌های

دقیق‌تری برای

سیاست‌گذاری

است و اگر این

روشی اتخاذ

نشود ممکن

است شاهد

جابه‌جایی صنایع

و شاخه‌ها از

گونه پیوندی

به خودمختار یا

مستقل باشیم

در اتاق ایران و در حضور رئیس مجلس شورای اسلامی مطرح شد؛

انتقادات نمایندگان بخش خصوصی از چالش‌های فضای کسب و کار در کشور

دوره دهم ۷۲۱ طرح و لایحه اعلام وصول شده است. به اعتقاد بخش خصوصی، این موضوع مشکل بزرگی برای اقتصاد کشور محسوب می‌شود. آنها ریشه اساسی مشکلات را در اقتصاد و ریشه اقتصاد را هم در تولید می‌دانند. بنابراین بر ضرورت توجه به تولید را مورد تاکید قرار دادند. از سوی دیگر مخالفت با تنظیم‌گری دائمی در اقتصاد، ضرورت برخورد با متخلفان و انتقاد از تصمیمات فسادزا از جمله تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی به واردات از مواردی بود که قالبیاف در جمع فعالان اقتصادی مطرح کرد. او تاکید کرد که اقتصاد راهکار مشخص خود را دارد و نباید معیشت

برای تحقق بهبود محیط کسب و کار و ارتقای شاخص‌های اقتصادی است. علاوه بر این، رویکرد تقنینی نیز که جایگزین رویکرد نظارتی شده، افزایش بار قوانین، مقررات و تورم قوانین را به همراه داشته است. البته آمار جالبی هم از موتور پرسرعت تولید طرح و لایحه در مجلس یازدهم ارائه شد که نشان می‌داد در ۶ ماه نخست فعالیت مجلس از خرداد ۹۹ تا پایان آبان ۹۹ از مجموع ۲۷۱ طرح و لایحه اعلام وصول شده ۱۷۸ مورد طرح (۶۶ درصد) بوده و در هشت ماه گذشته مجلس تعداد طرح‌ها و لوایح، ۳۷۹ مورد بود؛ در حالی که در کل دوره نهم ۶۹۷ و در کل

میزبانی فعالان اقتصادی از رئیس قوه مقننه با گلایه‌هایی از ضرورت حاکمیت قانون، عدم تصمیم‌گیری‌های خلق‌الساعه و جلوگیری از عطف بما سبق شدن قانون همراه بود. فعالان اقتصادی کشور در حضور رئیس مجلس شورای اسلامی از بخشنامه‌هایی انتقاد کردند که قشر مولد کشور را اسیر کرده است. آنها از محمدباقر قالیباف درخواست کردند در خصوص تصمیماتی که تاثیر آن بر کسب و کارها زیاد است، با بخش خصوصی مشورت کنند.

به اعتقاد بخش خصوصی، تصویب قانون و اعمال نظارت بر اجرای آن موضوع ابزاری

مالی و تجاری طی سال‌های اخیر به گونه‌ای عمل کرده که فعالان اقتصادی افق روشنی برای آینده ندارند. نداشتن افق برنامه‌ریزی به خروج سرمایه از کشور خواهد انجامید.

رئیس اتاق ایران تصریح کرد: اتاق ایران به عنوان نماینده بخش خصوصی و مشاور قوای سه گانه بر اساس آسیب شناسی انجام شده و با در نظر گرفتن شرایط کنونی اقتصاد کشور و در راستای دستیابی به الگوی مطلوب و توسعه محور، خواستار اعمال مدیریت تغییر در برنامه هفتم توسعه با در نظر گرفتن مجموعه الزامات و بایسته‌ها است تا از این گذر، آینده اقتصاد کشور به تکرار تجربه‌های ناموفق برنامه‌های قبلی توسعه گرفتار نشود. شافعی تاکید کرد: اهتمام جدی در سیاست گذاری‌ها به نفع بخش‌های مولد اقتصاد کشور مشاهده نمی‌شود و عمده شعارها و تصمیمات مسوولان رنگ و بوی یارانه‌های مختلف دارد، نه تقویت تولید.

رئیس اتاق ایران تاکید کرد: مشکلات اقتصادی جامعه آن چنان عیان شده که هرگونه مصلحت‌اندیشی نمی‌تواند آن را کتمان کند. ریشه اساسی مشکلات را باید در اقتصاد دید و ریشه اقتصاد را هم در تولید؛ ریشه موفقیت در تولید را هم باید در بخش خصوصی دید؛ اما این توالی توسعه‌ساز را در ایران نمی‌توانیم در بستر زمان به صورت پیوسته و پایدار شاهد باشیم.

او تصریح کرد: متأسفانه مشاهده می‌شود که در نظام تصمیم‌گیری داخلی و نظام حکمرانی این حق را برای حضور بخش خصوصی در اتخاذ تصمیم‌ها قائل نیستند، بلکه هرروز بیشتر از تنه این بخش به طرق مختلف زده می‌شود و حتی امتیازات ناچیز گذشته یک‌به‌یک حذف می‌شود. بخش مهمی از ریشه مشکلات کشور را می‌توان در این حقیقت دید.

رئیس اتاق ایران ادامه داد: شاخص‌های نامناسب غیرقابل پنهان در حالی است که منابع عظیمی برای کشور فراهم بوده است. به عنوان نمونه حیرت‌انگیز، از سال ۱۳۸۵ که تحریم شروع شد تاکنون، ۱۴۲۵ میلیارد دلار به عنوان منابع ارزی به صورت مستقیم برای کشور فراهم بوده است. این تاسف‌آور نیست که اکنون کشور گرفتار چند میلیارد دلار منابع مانده در فلان کشور باشد؟ شافعی درباره راه نجات اقتصاد کشور گفت: راه نجات اقتصاد کشور به تولید بستگی دارد. راه نجات تولید و صادرات تقویت بخش خصوصی واقعی و متعهد است.

البته در لباس تولید و بخش خصوصی، فعال اقتصادی فاسد هم ممکن است وجود داشته باشد که ما قویا معتقد به مجازات شدید این لکه‌های ننگ هستیم. او ادامه داد: نتیجه چنین رویه‌هایی همین آشفته‌بازار مشکلات اقتصادی فعلی کشورمان است که بخش اعظم آن ناکارآمدی در تصمیم‌گیری‌هاست. لذا مصلحت‌اندیشی در ارائه واقعی مشکلات و اقتصادمان را کنار بگذاریم زیرا راه حل شناخت مشکلات و اشتباهات و هم‌فکری نخبگان دانشگاهی و بخش خصوصی واقعی، نه در حرف که در عمل باید به سرانجام رسد. شافعی گفت: محتاج بودن بیش از ۷۰ میلیون نفر از مردم به دریافت یارانه، رشد اقتصادی نزدیک به صفر طی ۱۰ سال اخیر و بی‌ثباتی متغیرهای اقتصادی متأثر از نرخ ارز و نرخ تورم، موجب افزایش امنیت کشور نمی‌شود، بلکه

مردم را اسیر ذائقه‌های سیاسی کرد. رئیس مجلس شورای اسلامی پس از شنیدن گلایه‌های بخش خصوصی گفت که به غیر از طرح مساله، نیاز است راهکارهای عملیاتی نیز داده شود. او همچنین اعلام کرد که از رفع تحریم‌ها استقبال می‌کند؛ اما نباید فقط منتظر این اتفاق بود و دست از کار کشید. قالیباف با انتقاد از اقتصاد نفتی، دولت‌ها در ایران را رانت‌جو خواند و بخش خصوصی را به صورت تلویحی، قربانی این فرهنگ دانست. بخشی از صحبت‌های قالیباف نیز به مساله بودجه ۱۴۰۰ برمی‌گشت. او به کسری بودجه اشاره و عنوان کرد: با توجه به فاصله درآمدی و هزینه‌ای که در بودجه ۱۴۰۰ مشاهده می‌شود، متأسفانه منبع تامین این کسری بودجه هم از جایی است که نتیجه‌ای جز گرّه اضافی ایجاد نخواهد کرد. او تمرکز بر بودجه ۱۴۰۰ و برنامه پنج‌ساله هفتم را اصلی‌ترین مسائل کنونی مجلس دانست.

خلق‌الساعه تصمیم‌گیری

در این نشست غلامحسین شافعی، رئیس اتاق ایران از بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق گفت: کاهش نرخ مالیات بر سود اشخاص حقوقی حاوی پیام‌های مثبت برای توجه به بخش مولد اقتصاد کشور است. اما آثار برخی تصمیمات مانند افزایش قیمت سوخت و برق برای بخش مهمی از صنایع یا افزایش قیمت ارز لازم است مورد بررسی بیشتر قرار گیرد. بنابراین در همین جا از ریاست محترم مجلس تقاضا می‌کنم دستور دهند تا طی جلسه‌ای، فعالان اقتصادی نکات خود را مطرح کنند. شافعی گفت: مجلس یازدهم از آغاز به کار خود در خرداد ماه سال جاری همواره موضوعاتی از قبیل بهبود محیط کسب‌وکار و ارتقای شاخص‌های اقتصادی را به عنوان برنامه‌های اصلی خود مورد توجه قرار داده است. تحقق برنامه‌های مذکور، نیازمند ابزارها و سازوکارهایی است که مهم‌ترین آنها عبارتند از تصویب قانون و مهم‌تر از آن اعمال نظارت.

او یکی از آسیب‌های نظام قانون گذاری را تصویب قوانین متعدد عنوان کرد: رویکرد تقنینی به جای رویکرد نظارتی موجب شده، نظام حقوقی به دلیل عدم انجام فرآیند تدوین و تنقیح نه تنها به حل مشکل جاری کمک نکند بلکه به افزایش بار قوانین، مقررات و تورم قوانین بینجامد. شافعی گفت: شواهد نشانگر آن است که به جای تمرکز بر استفاده از ابزارهای نظارتی، ایده‌ها و اهداف از طریق ارائه طرح‌های متعدد پیگیری می‌شود. شافعی تصریح کرد: قانون گذاری فرآیندی است که بر اساس پیش‌نیازها و لوازم متعددی انجام می‌شود و طی تشریفات شامل تهیه پیش‌نویس، تصویب نهایی و ارزیابی اجرا صورت می‌گیرد. ارائه پیشنهادی قانونی بدون ارزیابی و انجام کار کارشناسی دقیق تأثیرات احکام پیشنهادی از حیث اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و زیست‌محیطی و تعجیل در تبدیل پیشنهادها به قانون بدون در نظر گرفتن الزامات اجرایی آنها منجر به تصویب قوانین بی کیفیت و حتی گاهی متضاد با قوانین قبلی و درنهایت بدون اثرگذاری خواهد شد.

وی ادامه داد: شوک‌های پی‌درپی به نرخ‌های کلیدی نظیر نرخ ارز و اعلام مصوبات و بخشنامه‌های عدیده در حوزه‌های ارزی، پولی،

مجلس یازدهم از

آغاز به کار خود

در خرداد ماه سال

جاری همواره

موضوعاتی

از قبیل بهبود

محیط کسب‌وکار

و ارتقای

شاخص‌های

اقتصادی

را به عنوان

برنامه‌های

اصلی خود مورد

توجه قرار داده

است. تحقق

برنامه‌های مذکور،

نیازمند ابزارها

و سازوکارهایی

است که

مهم‌ترین آنها

عبارتند از

تصویب قانون

و مهم‌تر از آن

اعمال نظارت

کشوری به توسعه نرسیده، مگر اینکه به مساله صادرات توجه کرده باشد. حمایت از صادرات و مقررات زدایی دو اصل مشترکی است که نتیجه آن توسعه اقتصادی کشورهاست. انصاری تصریح کرد: تاریخ اقتصاد چند دهه اخیر کره جنوبی، ترکیه، مالزی و ویتنام را ببینید؛ آنها چه راهی را برای توسعه اقتصادی خود طی کرده‌اند؟ زمانی که نرخ ارز جهش داشت، باید صادرات در ایران رشد می‌کرد ولی به دلیل مسائل و مشکلات سیاست‌گذاری، این اتفاق آن طور که باید رخ نداد. ولی با این حال در زمانی که کشور تحریم بود، بخش خصوصی واقعی ۴۰ میلیارد دلار صادرات داشت و این ظرفیت‌ها می‌تواند تقویت شود. انصاری تاکید کرد: هنوز فرصت‌ها از بین نرفته است، باید از بخش خصوصی واقعی حمایت شود. بخش خصوصی واقعی بدون حمایت دولت و مجلس نمی‌تواند با دنیای خارج رقابت کند. اما به جای حمایت از بخش خصوصی مشوق صادراتی برداشته شده است. انصاری تصریح کرد: باید جلوی بخشنامه‌های خلق الساعه گرفته شود؛ از بخش خصوصی واقعی حمایت شود و مجلس بعد نظارتی خود را تقویت کند.

سیر تحول اقتصاد ایران

محمداقبر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی در یازدهمین نشست هیات نمایندگان اتاق ایران گفت: سلاقی سیاسی قطعا متفاوت است، اما اقتصاد راهکار مشخص خود را دارد و هر کس که همت و غیرت دارد، می‌داند نباید معیشت مردم را اسیر ذائقه‌های سیاسی کند. او ضمن بیان مطلب فوق اظهار کرد: فرصت مغتنمی است که امروز در جمع فعالان بخش خصوصی هستیم. بسیار خوشحالم که فعالان بخش خصوصی مطالب خود را صریح بیان کردند. در آخرین روزهای سال ۹۹ و آغاز قرن جدید هستیم. در سالی که با یک پاندمی عجیب روبه‌رو شدیم که همه برنامه‌های از قبل طراحی‌شده را به هم ریخت. به‌طوری‌که در حوزه اقتصاد، فروش نفت را به صفر رساند و توانست صنعت گردشگری را تعطیل کند. از طرفی شاهد بودیم که ترامپ چگونه با جهان به میل خود رفتار کرد و فشارهای غیرقانونی را چه در داخل کشور خود و چه خارج از آن بر سایر کشورها اعمال کرد که طبعاً ایران هم از این رفتارها مستثنی نبود. اما فکر می‌کنم

کشور اشاره کرد. بر اساس اظهارات او، رشد نقدینگی ایران در طول ۹ سال گذشته ۹ برابر شده است و متأسفانه درآمد سرانه کشور در همین بازه ۹ ساله کاهش یافته تا آنجا که امروز ۳۵ درصد مردم زیر خط فقر هستند. او به سطح تولید ناخالص داخلی نیز اشاره کرد و یادآور شد: می‌توانستیم با توجه به شرایط ارزی کشور، سطح صادرات غیرنفتی را افزایش دهیم اما با سیاست‌های غیرکارشناسی، فرصت‌ها را از دست دادیم. بر اساس گفته‌های خوانساری، اقتصاد ایران در این سال‌ها کوچک شده و شاهد تضعیف سطح زندگی مردم هستیم. در این بین محیط کسب‌وکار کشور برای حضور بخش خصوصی فراهم نیست، چراکه سه نرخ مهم اقتصادی، واقعی نیستند: نرخ ارز، نرخ حامل‌های انرژی و نرخ سود بانکی باید واقعی شوند. او در ادامه هدف‌گذاری برای رسیدن به تورم تک‌رقمی را مورد تاکید قرار داد و افزود: حذف و به حداقل رساندن کسری بودجه، تعامل با اقتصاد جهان، مساعد کردن محیط کسب‌وکار و ایجاد ثبات اقتصادی از لازمه‌های اقتصادی امروز کشور است.

از بخش خصوصی واقعی حمایت کنید

در ادامه محمدرضا انصاری، نایب‌رئیس اتاق ایران نیز به دو موضوع توسعه صادرات غیرنفتی و ثبات نرخ ارز اشاره کرد و گفت: شما که دغدغه اقتصاد و معیشت مردم را دارید، باید به این نکته توجه کنید که اقتصاد مردم درست نمی‌شود مگر اینکه تولید رونق داشته باشد. رونق تولید به مساله صادرات گره خورده و توسعه صادرات در گرو حل مسائل و مشکلات ارزی است. از نیمه دوم قرن بیستم هیچ

ایجاد رشد اقتصادی، افزایش سرمایه‌گذاری و افزایش اشتغال است که موجب ثروت آفرینی می‌شود؛ این کار به دست کارآفرینان کشور باید انجام شود و این گروه چند توصیه روشن به همه سیاست‌گذاران دارند. به گفته شافعی حاکمیت قانون را در کشور ارتقا دهید؛ خلق الساعه تصمیم نگیرید و قانون را عطف بماسبق نکنید. او تاکید کرد: در یک قانون یکساله تعهدات بلندمدت کشور در مالیات‌ها و قیمت نهاده‌ها و... را نقض نکنید؛ تخلفات را هم طبق قانون رسیدگی کنید؛ قشر مولد کشور را اسیر بخشنامه‌های تعدادی بوروکرات حقوق‌بگیر نکنید که اصولاً تجربه‌ای در کسب‌وکار ندارند. به نظر بخش خصوصی واقعی و سالم گوش کنید. ما به شما و مجلس شما امید فراوان داریم. فریدون عباسی‌دوانی، رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی بر ضرورت مشورت و همراهی بخش خصوصی و مجلس در طرح‌های مهمی که در حال حاضر در دستور کار مجلس یازدهم از جمله تدوین برنامه هفتم توسعه قرار دارد، تاکید کرد. وی گفت: باید بخش خصوصی برای واقعی شدن قیمت حامل‌های انرژی کمک کند تا شتابزده تصمیم نگیریم و امنیت سرمایه‌گذاری به خطر نیفتد. باید قیمت حامل‌های انرژی به تدریج واقعی شود. اگر مبنای ما رفاه و توسعه کشور است باید سرمایه‌گذاری در منابع بالادستی را مورد توجه قرار دهیم.

نرخ‌های مهم اقتصادی واقعی نیست

مسعود خوانساری، نایب رئیس اتاق ایران نیز در این نشست به چند شاخص مهم اقتصادی

رونق تولید به
مساله صادرات
گره خورده و
توسعه صادرات
در گرو حل مسائل
و مشکلات ارزی
است. از نیمه
دوم قرن بیستم
هیچ کشوری به
توسعه نرسیده،
مگر اینکه به
مساله صادرات
توجه کرده
باشد. حمایت
از صادرات و
مقررات زدایی دو
اصل مشترک
است که نتیجه آن
توسعه اقتصادی
کشورهاست

او از تمرکز مجلس بر بودجه ۱۴۰۰ و برنامه پنج ساله هفتم سخن گفت و تصریح کرد: در حال حاضر این دو مهم به عنوان اصلی ترین مسائل مجلس مطرح است و به دنبال آن هستیم که برنامه‌ای متفاوت از برنامه‌های گذشته تدوین و تهیه کنیم. بر این اساس لازم است از ظرفیت‌های شکل گرفته استفاده کنیم. از سوی دیگر باید در برنامه هفتم توسعه، فکری برای پروژه‌های نیمه تمام کنیم. بر اساس اظهارات رئیس مجلس، در حال حاضر حدود ۱۰۰ هزار پروژه نیمه تمام در کشور وجود دارد که باید برای آنها فکری کرد. از طرف دیگر باید به گونه‌ای رفتار کنیم تا نقدینگی‌های باقی مانده در بانک را به سمت تکمیل پروژه‌ها هدایت کنیم. باید منفعت‌های حاصل از سرمایه‌گذاری در تولید را بالا ببریم و اجازه ندهیم اتفاقاتی که در بورس رخ داد در این بخش نیز تکرار شود. دخالت‌ها و اداره مصنوعی مانع از رقابت حقیقی می‌شود. رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه اظهار کرد: سلیق سیاسی قطعا متفاوت است اما اقتصاد راهکار مشخص خود را دارد و هر کس که همت و غیرت دارد می‌داند نباید معیشت مردم را اسیر ذائقه‌های سیاسی کند. او تاکید کرد: وقتی منطق کار درست نباشد چطور می‌خواهیم مسائل را حل و باهم رقابت کنیم. در هر بخش از اقتصاد نگاه کنیم شاهدیم که بخش‌های مختلف اقتصادی در گیر رانت جویی هستند. مثال بارز آن هم امروز زنجیره فولاد است. قالبیاف همچنین معتقد است: تنظیم‌گری دچار مشکل است و باید با یک برنامه‌ریزی مناسب این مشکل را حل کرد. حل این مشکل در گرو راهکارهایی است که بخش خصوصی ارائه می‌کند. رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین تاکید کرد: تنظیم‌گری در اقتصاد با توجه به محدودیت‌هایی که به همراه می‌آورد نباید دائمی باشد. وظیفه سیاست‌گذاران ریل‌گذاری در مسیر اقتصاد به شکلی است که جلوی فساد گرفته شود. ضرورت برخورد با متخلفان، محور دیگر صحبت‌های محمدباقر قالبیاف بود. او افزود: در جلساتی که با آقای شافعی داشتم بارها بر این نکته تاکید کردیم که باید با متخلفان به هر نحوی برخورد کرد. از میان فعالان بخش خصوصی، متخلفانی هستند که آمار نشان می‌دهد ۱۸۰ میلیون دلار صادرات کرده‌اند اما یک ریال مالیات هم نداده‌اند. دلیلی وجود ندارد که تولیدکننده ما در مضیقه باشد اما دلال به راحتی فعالیت کند. قالبیاف تاکید کرد: اگر امروز شاهد هستیم که به بخش خصوصی برچسب‌هایی از جمله فساد زده می‌شود، ریشه این برچسب‌ها به تصمیمات و بخشنامه‌هایی برمی‌گردد که ذاتا فسادزا بودند و هستند؛ از جمله تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی، رئیس مجلس شورای اسلامی در پایان سخنرانی خود به مساله رفع تحریم‌ها اشاره کرد و گفت: از رفع تحریم‌ها استقبال خواهیم کرد اما نباید منتظر باشیم تا تحریم‌ها رفع شوند و به این بهانه کاری نکنیم. او تصریح کرد: بن‌بستی پیش روی ما نیست و می‌توانیم با رفتارهای معقول و برآمده از خرد جمعی برای حل مشکلات، تصمیم بگیریم. از طرفی ضروری است تا اعتمادسازی کنیم؛ چراکه اعتماد، سرمایه هر کشوری است و وقتی اعتماد باشد ثبات و رشد اقتصادی هم به همراه آن شکل خواهد گرفت. او اعلام کرد: مجلس دوازدهم تلاش خواهد کرد تا مسیر این اعتمادسازی در بودجه و برنامه هفتم توسعه عملیاتی شود.

از همه این اتفاقات یک درس بزرگ می‌توانیم بگیریم و آن هم این واقعیت است. قالبیاف تاکید کرد: باید به این باور برسیم که خودمان را قوی کنیم و روی زانوهای خودمان بایستیم. به توان داخلی و جوانان اعتماد کنیم. همان‌طور که مقام معظم رهبری هم فرمودند: «دشمن ما آمریکاست اما راه مبارزه با آن هم کار است، کار و کار». اینکه اینجا کنار هم جمع شده‌ایم نشان می‌دهد که می‌خواهیم کار کنیم. او تصریح کرد: همان‌طور که مقام معظم رهبری هم بارها خاطرنشان کرده‌اند، اقتصاد باید به دست مردم اداره شود. خوشبختانه دغدغه‌هایی هم که در این نشست مطرح شد کاملا میدانی و ملموس هستند نه تئوریک و انتزاعی. اما ما تنها نباید به طرح مساله بپردازیم. درست است شناخت مساله اساس حل آن است؛ اما اینکه مدام تکرار کنیم به نحوی درجا زدن است. بلکه باید مشخص کنیم چه راهکارهای عملیاتی وجود دارد. او افزود: مجلس و بخش خصوصی باید با تشکیل کمیسیون‌ها و کمیته‌های کاری مشترک مسائل را حل و فصل کنند. قالبیاف با تاکید بر این موضوع که اقتصاد در دوره‌های مختلف مدل‌های مختلفی را تجربه کرده است، ادامه داد: اگر با یک نگاه کلی بخواهیم بررسی کنیم، ما یک دهه اقتصاد دولتی، یک دهه اقتصاد شبه دولتی و در یک دهه هم اقتصاد نامولد را تجربه کرده‌ایم که هر کدام محاسن و اشکالات بزرگ خود را داشتند اما در همه این دوره‌ها و همان‌طور هم که در محافل نظری گفته می‌شود یک نقطه مشترک در بخش واقعی تجارت این بوده که اقتصاد ما همواره نفتی و دولت‌های ما رانت‌جو هستند. متأسفانه اقتصاد بخش خصوصی ما هم درگیر همین فرهنگ شده است. اما باید جایی به این فرهنگ پایان داده شود؛ چراکه مشکلاتی که امروز از جمله تورم، بیکاری، رکود و... شاهد هستیم نتیجه همین فرهنگ است که شدیداً هم به مردم آسیب زده است. قالبیاف در بخشی از صحبت‌های خود به کسری بودجه اشاره کرد و گفت: با توجه به فاصله درآمدی و هزینه‌ای که در بودجه ۱۴۰۰ مشاهده می‌شود، متأسفانه منبع تامین این کسری بودجه هم از جایی است که نتیجه‌ای جز گره اضافی ایجاد نخواهد کرد. او با بیان اینکه باید نابسامانی‌های بودجه را مورد توجه قرار داد و برطرف کرد به معضلات ناشی از صدور بخشنامه‌های متعدد در یک سال اشاره کرد و گفت: شاهد بودم که در یک سال یک سازمان بیش از ۲۶۰ بخشنامه صادر کرد یعنی به ازای هر روز کاری یک بخشنامه که مانند غل و زنجیر دست و پای بخش خصوصی و تولید را بسته است. رئیس مجلس شورای اسلامی، تعامل را راهگشای مشکلات توصیف کرد و افزود: اگر امروز تا حدی در برخی حوزه‌های اقتصادی، گشایش‌هایی شکل گرفته از طریق تعامل‌ها و مذاکره سازنده به وجود آمده است. بنابراین نیازمند این گونه نشست‌ها هستیم. بدون شک در مجلس به روی بخش خصوصی باز است. قالبیاف فعالیت‌های مجلس را نظارت‌محور و کمیسیون‌محور دانست و ادامه داد: شفاف‌سازی، هوشمندسازی و مردمی‌سازی را به جد دنبال می‌کنیم و بر آن هستیم تا اولویت‌های تعریف شده تنها در حد شعار باقی نماند بلکه این رویکردها را اجرایی کرده و آثار آن را ببینیم.

دکتر دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی:

فعلا قصد آزادسازی باقیمانده سهام عدالت را نداریم

که دولت از بازار سرمایه حمایت می‌کند این را هم گفت: اما به هیچ وجه تضمین نمی‌دهیم، البته فروش اوراق تبعی دولت یک نوع تضمین است، همچنین صندوق‌های بازارگردانی یک نوع حمایت حرفه‌ای از بازار سرمایه و سهامدار خرد است. بنابراین تضمین خلاف اصول بازار سرمایه است. اما دولت حمایت می‌کند و به هیچ وجه پشت بازار سرمایه را خالی نمی‌کند و در ارکان حکومت هم کسی نگاه منفی به بازار سرمایه ندارد. همه نگاه‌ها حمایتی است. وی همچنین با بیان این که آقای دهقان دهنوی برای سازمان بورس برنامه دارد، گفت: اعضای شورای عالی بورس از برنامه‌های تعادل بخشی برای بازار سرمایه استقبال کردند و برنامه ایشان مورد موافقت قرار گرفت و فقط یکی از اعضای شورای عالی بورس که دارای حق رأی بود به ایشان رأی منفی داد، بنابراین شورای عالی بورس از رئیس جدید سازمان بورس حمایت می‌کند.

مورد واگذاری دارا سوم گفت: کمیته‌ای در این زمینه داریم که برنامه ریزی می‌شود و هر موقع شرایط بازار مساعد باشد، صندوق دارا سوم را هم ارائه می‌کنیم.

دولت از بازار سرمایه حمایت می‌کند اما تضمین نمی‌دهد

دژپسند همچنین در مورد تأمین مالی از طریق بازار سرمایه گفت: اگر شرایط بازار مناسب باشد در روز میلاد حضرت فاطمه الزهرا(س) پذیرهنویسی برای انتشار اوراق توسعه سواحل مکران انجام می‌شود. همان گونه که قبلا در مورد واگذاری پرسپولیس و استقلال گفته بودم در صورتی که شرایط مناسب باشد. در مورد واگذاری بلوکی باقیمانده سهام دولت در وامید و همچنین وبانک با وجود آنکه قول داده بودیم ارائه شد اما مشتری به صورت بلوکی پیدا نکرد. وزیر امور اقتصادی و دارایی همچنین با بیان این

وزیر امور اقتصادی و دارایی در حاشیه مراسم تودیع و معارف رئیس سازمان بورس گفت: به زودی پذیرهنویسی برای پروژه بزرگی در سواحل مکران در بورس انجام می‌شود.

فرهاد دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی در مراسم تکریم حسن قالیباف اصل و معارفه محمدعلی دهقان دهنوی به عنوان رئیس جدید سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: به زودی پذیرهنویسی برای یک پروژه بسیار مهم در سواحل مکران به ارزش ۱۵۰ هزار میلیارد تومان انجام می‌شود. البته در مرحله اول کل این مبلغ نخواهد بود. وی همچنین در برابر پرسشی مبنی بر این که آیا بخش سوم سهام عدالت که قبلا اعلام شده بود در ۲۲ بهمن آزاد می‌شود، انجام خواهد شد گفت: متناسب شرایط بازار تصمیم می‌گیریم و تا الان برنامه‌ای برای آزادسازی باقیمانده سهام عدالت نداریم، بنابراین زمانبندی بستگی به شرایط بازار دارد. وزیر امور اقتصادی و دارایی همچنین در

دولت می‌خواهد منابع به بازار سرمایه هدایت شود

دژپسند همچنین در مورد سوالی مبنی بر پیشنهاد تخفیف خوراک پالایشی‌ها گفت: این پیشنهاد را ارائه کرده‌ایم اما هنوز تصویب نشده است. همان گونه که عرضه‌های بلوکی هم انجام شد اما مشتری پیدا نکرده است. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان این که سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه نسبت به بازار ارز، املاک و سکه ترجیح دارد، گفت: دولت می‌خواهد منابع به سمت بازار سرمایه هدایت شود، چون از طریق بازار سرمایه می‌توان تأمین مالی برای تولید و عرضه کالا و خدمات و ایجاد ظرفیت اشتغال کمک گرفت. دولت اعلام حمایت کرده، دیدگاه قوه قضائیه و مجلس هم حمایت از بازار سرمایه است، بنابراین جمع‌بندی حکومت این است که بازار سرمایه رکن مهمی در تأمین مالی کشور به شمار می‌رود و به هیچ وجه دولت پشت بازار سرمایه را خالی نکرده است. وی در مورد سوالی مبنی بر این که گاهی اظهارنظر دولتی‌ها به منزله دخالت در بازار سرمایه است، گفت: دولت هیچ وقت مداخله در بازار سرمایه نمی‌کند، اگر یک عضو از دولت اظهارنظر می‌کند به معنای مداخله نیست. مداخله یعنی تصمیمی گرفته شود که مسیر بازار عوض شود. شورای عالی بورس به عنوان پارلمان بازار سرمایه است و وزیر اقتصاد رئیس این نهاد است و مهم‌ترین سیاست ما بالا بردن نقدشوندگی در بازار است. دژپسند گفت: گاهی عده‌ای می‌گویند دامنه نوسان را بسیار کوچک کنید اما وقتی نرخ مالیات و کارمزد بورس و کارگزاری‌ها وجود دارد، نمی‌توانیم دامنه نوسان را بیش از حد کم کنیم و حذف دامنه نوسان یعنی تعطیلی معاملات بورس. در کشورهای همسایه هم دامنه نوسان بازار بالاست، اما اگر به فراخور شرایط گاهی دامنه نوسان تغییر می‌کند اینها مداخله نیست، بازار خودش تصمیم می‌گیرد که مثلاً عرضه اولیه باشد یا نباشد و دولت بیان می‌کند در شرایط امروز بازار سرمایه نسبت به بازارهای رقیب مرجح است.

علیکم بالمتون لا بالحواشی

وزیر امور اقتصادی و دارایی همچنین گفت: از رسانه‌ها تشکر می‌کنم، که همیشه کمک کار ما بوده‌اند. امروز آقای قالیباف اصل تودیع شد. ایشان ۱۰ سال مدیر شرکت بورس تهران و ۱۰ ماه رئیس سازمان بورس بودند. آقای دهقان هم اندیشمند است که به عنوان رئیس جدید معرفی کردیم و من به رسانه‌ها توصیه می‌کنم علیکم بالمتون لا بالحواشی؛ یعنی پشت پرده واقعیت‌های بازار سرمایه را ببینید و چه اقدامی برای نهادسازی شکل گرفته است و مانع شوید که حاشیه‌ها پرده‌ای بر واقعیت‌ها بیندازند. این پرده‌ها را کنار بزنید و به متن وقایع بپردازید. وی گفت: این که گفته می‌شود علت استعفای آقای قالیباف مداخلات سیاسی و غیر حرفه‌ای است، توصیه می‌کنم مانع حواشی شوید. بازار سرمایه نحیف است و نباید به سمت حاشیه‌ها برود که بنیان‌های آن سست می‌شود و تا می‌توانید فرهنگ‌سازی کنید. همه ما باید آموزش ببینیم. بازار سرمایه مأمن سرمایه مردم و نه پایگاه فعالیت اجتماعی و سیاسی است و مداخلات در آن نباید باشد.

سودآوری ۹ ماهه شرکت‌های بورسی ۳ برابر شده است

دژپسند همچنین در این مراسم اعلام کرد: سودآوری ۹ ماهه شرکت‌های بورسی در سال جاری نسبت به زمان مشابه پارسال سه برابر شده؛ یعنی بازار سرمایه پویایی دارد و این انعکاسی از متغیرهای پیرامونی است. شاخص P به E نشان می‌دهد بازار ارزنده شده و با افزایش سودآوری شرکت‌ها همراه شده است. وزیر اقتصاد با بیان این که سازمان بورس مال وزارت اقتصاد یا دولت نیست، گفت: این سازمان متعلق به کشور است و متعلق به مردم است و من این خبر خوب را اعلام می‌کنم که

در روز میلاد حضرت زهرا(س) یک شرکت ۱۵۰ هزار میلیارد تومانی پذیرهنویسی می‌شود که به وسیله مثلث سهامداران بزرگ صندوق‌ها و مردم پذیرهنویسی می‌شود و در جایی مانند مکران سرمایه‌گذاری انجام خواهد شد و به زودی یک شرکت بزرگ به بورس می‌آید برای عرضه آنها به محیط آرام نیاز داریم. ابتدا باید تعادل بخشی در بازار و سپس توسعه انجام شود. وی افزود: دغدغه ما نقدشوندگی بازار است و نباید سرمایه‌گذاران را از بازار برسانیم. اگر بازار ۵۰ میلیونی سرمایه برای کشور خوب است، نباید روی شاخه بنشینیم و از بن آن را ببریم که در آن صورت همه می‌افتیم. بازار سرمایه کشتی‌ای است که اگر سوراخ شود، همه ضرر می‌کنند و نباید با بیانات، نامه‌ها و توثیقه‌ها به این بازار ضرر بزنیم.

عرضه زیاد حقوقی‌ها مانع از افزایش حبابی قیمت سهام می‌شود

دژپسند گفت: آقای دهقان در شرایط سختی ریاست سازمان بورس را قبول کرده است که به وی تبریک می‌گویم، همچنان که آن روز هم به آقای قالیباف احسنت گفتیم. شرایط به گونه‌ای است که امروز یکی از وزرا می‌گفت شما مطمئن هستید دکتر دهقان با خیال راحت قبول کرده است و این نشان می‌دهد ایشان دارای برنامه است و شورای عالی بورس هم به ایشان اعتماد کرده است. وزیر اقتصاد با بیان این که میلیون‌ها نفر در بورس حضور دارند گفت: مرتب به آنها می‌گویم صبور باشید و آنها منتظر تعادل بخشی در بازار هستند و ما باید برای حضور مردم در بازار فرش قرمز پهن کنیم و من از اوایل خرداد گفتیم هر کس به بازار سرمایه وارد می‌شود ابتدا تحلیل، مشاوره و مطالعه داشته باشد و پرتفوی خود را در یک سبد قرار ندهد و بورس راهی بدون بازگشت برای اقتصاد کشور است. شورای عالی بورس پارلمان بازار سرمایه است که حتی رئیس جمهور دو موضوع را به شورای عالی بورس حواله کرد. وی گفت: مقام معظم رهبری مسائل آزادسازی سهام عدالت را به شورای عالی بورس حواله کرد و من گفتم چه درک عظیمی وجود دارد، بنابراین بازار سرمایه متعلق به مردم است و برای تعالی بخشی، توسعه و تعمیق آن نیازمند همدلی و همت جمعی و بسیج همگانی هستیم. دژپسند همچنین با اشاره به نامه یک عضو هیأت رئیسه مجلس که در آن اشاره کرده بود از اول تیر ماه تا ۲۵ مرداد بخشی از شرکت‌های حقوقی فلان مقدار سهام فروخته‌اند، گفت: این باید به عنوان حسن رفتار آنها قلمداد شود که مانع افزایش حبابی قیمت سهام می‌شود و افزایش شنواری را به دنبال دارد. وقتی تقاضا رو به فزونی است، یکی از راه‌های جلوگیری از حباب عرضه زیاد است و عرضه اولیه شرکت‌هاست و برعکس در جایی که تقاضا کم می‌شود شرکت‌های حقوقی با تقاضای خود مانع ریزش شاخص می‌شوند.

بازارگردان‌ها در ۲ ماه به اندازه ۱۰ سال کار کردند

وزیر امور اقتصادی و دارایی همچنین با اشاره به فعالیت بازارگردان‌ها در بازار سرمایه گفت: در دو ماه به اندازه ۱۰ سال کار کردند و این مربوط به مدیریت خوب آقای قالیباف اصل در سازمان بورس بود. در بازار سرمایه و بورس کالا جای تعیین و تنظیم قیمت نیست. بازار سرمایه محل کشف قیمت است. البته اگر دولت بخواهد برخی کالاها تحت تنظیم خاصی قرار گیرد، ایرادی ندارد ولی در بازار سرمایه نمی‌شود زیرا مغایر ماده ۱۸ قانون بازار سرمایه است. وی گفت: برای اولین بار می‌گویم در ۱۰ ماه امسال تأمین مالی از طریق بازار سرمایه ۵۰۰ هزار میلیارد تومان شد و من در جلسه معارفه آقای قالیباف در ابتدای سال هم گفتم تأمین مالی در اقتصاد سالانه باید هزار هزار میلیارد تومان باشد که حداقل ۵۰۰ هزار میلیارد تومان از طریق بورس باشد و این هدف در ۱۰ ماه محقق شد در حالی که در سال گذشته ۲۶۴ هزار میلیارد تومان از طریق بورس تأمین شد.

سودآوری ۹

ماهه شرکت‌های

بورسی در سال

جاری نسبت

به زمان مشابه

پارسال سه

برابر شده؛ یعنی

بازار سرمایه

پویایی دارد و

این انعکاسی

از متغیرهای

پیرامونی است.

شاخص P به E

نشان می‌دهد

بازار ارزنده شده

و با افزایش

سودآوری

شرکت‌ها همراه

شده است

دکتر نادری مدیر عامل شرکت ملی فولاد ایران:

فولاد قائنات پس از ۱۲ سال دهه فجر به بهره برداری می‌رسد

معصومه صالحی

مواد معدنی» و «سرمایه گذاری مشترک با سایر کشورها برای تجهیز معادن و احداث واحدهای معدنی در ایران و سایر کشورها» مدنظر قرار گیرد. به همین بهانه سراغ دکتر امیرحسین نادری مدیر عامل شرکت ملی فولاد ایران رفتیم تا در خصوص چگونگی اجرای طرح جامع فولاد و وضعیت طرح‌های موجود فولادی کشور گفت‌وگویی داشته باشیم. با هم ماحصل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانیم:

● **در ابتدا با توجه به چشم‌انداز ۱۴۰۴ و تولید ۵۵ میلیون تن فولاد؛ شرایط موجود را برای دستیابی به رقم مدنظر تا چه اندازه مطلوب و مناسب می‌دانید؟** همانطور که مستحضرد طرح جامع فولاد سال‌هاست که در شرکت ملی فولاد ایران در

هدف ۵۵ میلیون تن فولاد خام به ۶ میلیون تن چدن، ۵۴ میلیون تن آهن اسفنجی، ۸ میلیون تن کلوخه، ۸۴ میلیون تن گندله، ۹۰ میلیون تن کنسانتره، ۱۱ میلیون تن سنگ آهن دانه‌بندی شده و ۱۴۸ میلیون تن سنگ آهن برای کنسانتره (کل نیاز به سنگ آهن ۱۵۹ میلیون تن است)؛ نیاز است بر اساس طرح‌های منتخب که الگوی توسعه و تکمیل زنجیره فولاد را تا افق ۱۴۰۴ مشخص می‌کند؛ زنجیره فولاد کماکان در حلقه کنسانتره و سنگ آهن با کمبود مواجه است. کمبود کنسانتره و سنگ آهن نشان می‌دهد که اگر سیاست‌گذاری وزارت صنعت، معدن و تجارت برقراری توازن در زنجیره فولاد است؛ از هم‌اکنون لازم است دو راهکار اساسی شامل «توسعه فعالیت‌های اکتشاف و استخراج

طرح جامع فولاد کشور با هدف ترسیم مسیر توسعه فولاد برای دستیابی به هدف ۵۵ میلیون تن تولید فولاد و بازویکرد ایجاد توازن در زنجیره فولاد؛ اواخر سال ۹۳ تدوین و رونمایی شد. ذخایر معدنی سرشار، انرژی فراوان، موقعیت ممتاز جغرافیایی ایران و وجود سرمایه‌انسانی چه از لحاظ کمی و چه از لحاظ کیفی از جمله مهمترین مزیت‌هایی است که تاکنون سهم و نقش آهن و فولاد را در اقتصاد ایران قوت بخشیده است. در این میان طرح جامع فولاد کشور بر اساس چارچوب تعیین شده و شرایط کنونی صنعت فولاد به ویژه از لحاظ مجوزهای صادر شده؛ چگونگی دستیابی به هدف سند چشم‌انداز را مورد کاوش و بررسی قرار داده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که برای تحقق

مقرر شد که ایمیدرو تمهیداتی برای این مهم داشته باشد و مشکل ماده اولیه فولادسازان به گونه ای حل شود. به نظر شما این موضوع تا چه اندازه می تواند طرح جامع فولاد را تحت الشعاع قرار دهد؟

در حال حاضر کشورمان در خصوص استخراج سنگ آهن با کمبود مواجه است. در واقع متناسب با سرمایه گذاری هایی که در سایر بخش ها اتفاق افتاده؛ در حوزه اکتشاف و بهره برداری از سنگ آهن سرمایه گذاری زیادی در کشورمان صورت نگرفته است. در حالی که با سرمایه گذاری که در حوزه اکتشاف سنگ آهن در کشور شروع می شود و بهره برداری از معادن جدید؛ می توان مشکل تمامی بخش ها در حوزه های مختلف زنجیره تولید فولاد را حل کرد. از طرف دیگر افزایش قیمت جهانی سنگ آهن باعث شده که متولیان امر بتوانند تکنولوژی های جدید را هم به خدمت بگیرند و این مزیت بیشتری داشته باشد. نکته مهمتر اینکه قیمت کنونی سنگ آهن بی سابقه است و تاکنون هیچ وقت چنین قیمتی را نداشته است. افزایش قیمت فوق العاده ای در سنگ آهن رخ داده است که با توجه به کاهش قیمت ریال در مقابل ارزهای خارجی یک مزیت محسوب می شود و ما می توانیم در این زمینه سرمایه گذاری های خوبی داشته باشیم. در حال حاضر به دلیل قیمت فوق العاده جذاب فولاد صادراتی یک فرصت طلایی برای شرکت ها، دولت و اقتصاد ایران وجود دارد و اینطور نیست که این فرصت همیشگی باشد. بنابراین با ساماندهی بازار داخلی و مدیریت زنجیره توزیع؛ صادرات فولاد می تواند نیازهای ارزی شرکت ها و دولت را در شرایط تحریم تأمین کند. البته همانطور که مستحضرد؛ سرمایه گذاری در صنعت فولاد زمان بر است. یعنی زمانی که شما اراده می کنید برای یک سرمایه گذاری در حوزه فولاد تا زمانی که به بهره برداری می رسید؛ حداقل سه تا چهار سال زمان نیاز هست؛ بنابراین شما باید با یک نگاه استراتژیک به موضوعات نگاه و برنامه ریزی کنید. یعنی شما نمی توانید در یک لحظه تصمیم بگیرید و بلافاصله زنجیره تولید را تعریف کنید یا افزایش دهید.

● یک موضوعی که همیشه بین بعضی از شرکت های معدنی که وارد مرحله تولید فولاد شده اند با شرکت های منحصر تولیدکننده فولاد مطرح است؛ این است که تولیدکننده سنگ آهن وظیفه خود را انجام دهد و فولادساز هم وظیفه خود را. شما به عنوان متولی بخش فولاد کشور در این خصوص چه نظری دارید؟ آیا این موضوع باعث شده است که تناسب عرضه و تقاضای سنگ آهن به هم بخورد؟ یا اینکه خوب است تولیدکنندگان زنجیره تولید را کامل و از کنسائتره تا انتهای محصول نهایی را به صورت منسجم تولید کنند؟

یک سؤال خیلی اساسی در کشور وجود دارد و یک پاسخ معمولی هم دارد که همه بلدند و اینکه آیا همه منابع به همان مناطقی که قرار گرفته اند؛ متعلق است؟ طبیعتاً خیر. مثلاً نفت در منطقه جنوب ایران قرار گرفته است؛ آیا باید پالایشگاه ها و پتروشیمی ها هم در همان مناطق جنوب کشور قرار گیرند؟ قاعدتاً بخشی از ایران ممکن است مزیت آب داشته باشد و بخشی دیگر از مزیت نفت برخوردار باشد. در حالی که باید زنجیره منابع طبیعی و ذخایر معدنی ایران را به گونه ای به هم گره بزنیم که کل سرزمین با مزیت هایی که دارد؛ از

حال انجام است. متولیان و دست اندرکاران این طرح تا افق ۱۴۰۴ که چشم انداز این طرح در آن زمان تعیین شده است را تدوین کرده و زیرساخت هایی که برای دستیابی به این هدف لازم است را همزمان پایش می کنند. در همین راستا با بخش های مرتبط مثل حوزه زیرساخت ها از قبیل راه آهن، گمرک، بنادر و انرژی بررسی های لازم صورت گرفته و کمبودهای موجود در این بخش ها در حال برطرف شدن است. موضوع حائز اهمیت در طرح جامع فولاد؛ «آمایش سرزمین» است که بر اساس مزیت هایی که در کشورمان وجود دارد؛ اختصاص فولادسازی ها انجام خواهد شد. در این خصوص با توجه به جلسات متعددی که با مجموعه تصمیم گیری ها در کشور در حال انجام است؛ این طرح در حال طی مسیر و پیشرفت است.

● آیا برای اجرای طرح جامع فولاد؛ مشکل تأمین مالی وجود دارد؟ در واقع بودجه ای که برای این کار تعریف شده است؛ کفایت لازم را دارد؟

مجموع سرمایه گذاری در بخش های مختلف زنجیره فولاد عدد بسیار زیادی را می طلبد، اما به دلیل آنکه نرخ بازدهی این بخش بسیار مناسب است؛ سرمایه گذار زیادی اعم از بخش دولتی و غیردولتی تمایل دارد در این حوزه ها مشارکت داشته باشند. اما تلاش ما به عنوان متولی بخش دولتی فولاد کشور بر این است که یک زنجیره ارزش متوازن داشته باشیم. زیرا برای برخی بخش ها اگر اعلام نیاز تأمین مالی کنیم؛ افراد هر میزان سرمایه گذاری که لازم باشد را به این بخش ها وارد می کنند، اما ما نمی خواهیم این اتفاق در کشور رخ دهد که یک بخش به صورت نامتناسب و غیرقاعده ای رشد کند و بخش های دیگر با کمبود مواد اولیه یا مازاد عرضه مواجه شوند؛ بنابراین زنجیره تولید فولاد باید متوازن باشد. در خصوص تأمین مالی مورد نیاز پروژه ها نیز در حال حاضر منابع خود بنگاه ها صرف پروژه ها شده است و در واقع از منابع خود اقدام به سرمایه گذاری می کنند. از سوی دیگر رونقی که در بورس اتفاق افتاد و تأمین مالی خیلی خوبی که از طریق بازار سرمایه رخ داد؛ کمک بسزایی می کند تا تأمین مالی از بازار سرمایه هم صورت گیرد که البته این موضوع خیلی جدی مدنظر قرار گرفته؛ این در حالی است که پیش از این تأمین مالی از جیب سهامدار و از طریق بازار پول انجام می شد. همچنین ابزارهای دیگری هم مثل صندوق پروژه ها در حال طراحی است که به عنوان ابزارهایی برای تأمین مالی می تواند در بعضی از پروژه ها کار آمد باشد و مورد استفاده قرار گیرد. از سوی دیگر اقبال مردم به بورس که فرصت های نوین تأمین مالی نظیر انتشار اوراق را در اختیار شرکت های فولادی قرار داده است، تفاوت نرخ ارزهای خارجی و ریال که برای صادرات مزیت ایجاد کرده و قیمت فوق العاده فولاد صادراتی؛ همگی اینها فرصت هایی است که در حال حاضر وجود دارد و باید به نحو شایسته ای مورد بهره برداری قرار گیرد. در کنار این موارد بخش خصوصی توانمند نیز وجود دارد که به واسطه بازار سرمایه؛ قدرت این بخش نیز مضاعف شده است. در حال حاضر از جمیع این موارد می توان برای توسعه صنعت فولاد استفاده کرد.

● بسیاری از فولادسازان در خصوص تأمین سنگ آهن با کمبود ماده اولیه مواجه و از این موضوع گله مندند. البته در بازدید اخیر وزیر صمت از دو شرکت بزرگ فولادی کشور

در حال حاضر

کشورمان در

خصوص استخراج

سنگ آهن با کمبود

مواجه است. در

واقع متناسب با

سرمایه گذاری هایی

که در سایر بخش ها

اتفاق افتاده؛ در

حوزه اکتشاف

و بهره برداری

از سنگ آهن

سرمایه گذاری

زیادی در کشورمان

صورت نگرفته

است. در حالی که

با سرمایه گذاری که

در حوزه اکتشاف

سنگ آهن در کشور

شروع می شود

و بهره برداری

از معادن جدید؛

می توان مشکل

تمامی بخش ها در

حوزه های مختلف

زنجیره تولید فولاد

را حل کرد

آبادانی و توسعه به یک اندازه بهره ببرد. همه به خوبی می دانیم که منطقه مورد نظر برای توسعه صنعت فولاد؛ در کنار آب های آزاد است. در طرح جامع فولاد هم به این نکته توجه شده است هر طرح جدیدی که می خواهد شکل بگیرد؛ باید کنار آب های آزاد راه اندازی شود. عمدتاً هم تمرکزمان را روی منطقه چابهار گذاشته ایم. از طرف دیگر منابع طبیعی هم که در مناطق مختلف وجود دارد؛ مردم آن مناطق حق دارند که از مواهب طبیعی آنجا بهره مند شوند. این درست نیست که مواهب یک منطقه به یک منطقه دیگر منتقل شود و ساکنان آن منطقه هیچ بهره ای نداشته باشند و بعد از مدتی با چالهای به اسم معدن مواجه شوند و هیچ بهره برداری از آن نکرده باشند. بنابراین باید به گونه ای سرمایه گذاری شود که همه مناطق در وضعیت خاص خودشان شکل بگیرند. مثلاً اگر به منطقه گل گهر نگاه کنید؛ این منطقه تقریباً یک توسعه متوازن در حوزه سنگ آهن داشته است. نسبت سرمایه گذاری سنگ آهن و توسعه هایی که در حوزه گندله انجام شده؛ خیلی بیشتر از سرمایه گذاری هایی است که در حوزه فولاد انجام شده است و به همان نسبت هم سودآوری گل گهر خیلی بیشتر از شرکت های دیگر بوده است. البته چند سال پیش چادرملو سود بیشتری کسب کرد، اما امروز گل گهر با سرمایه گذاری هایی که انجام داده است و دو پروژه در حال کار گندله سازی که در منطقه گل گهر وجود دارد و پروژه سوم هم در حال ورود به مدار است که سر جمع در این منطقه حدود بیست میلیون تن گندله تولید می شود که این موضوع قطعاً ثروت سرشاری برای منطقه و مردمان این ناحیه به وجود می آورد و مزیت های بی شماری ایجاد می کند.

● در صحبت هایتان فرمودید فولادسازی ها بهتر است در کنار آب های آزاد و ترجیحاً قابل دسترسی به حمل و نقل آسان باشند. اما در جانمایی طرح های هفت گانه فولاد همیشه نسبت به این مساله اعتراضاتی وجود داشته و عنوان شده است که بسیاری از این جانمایی ها اصولی نبوده است. نظر شما چیست و چه باید کرد که طرح های فولادی بتوانند به اهداف اصلی نزدیک تر باشند؟

همواره به این طرح ها دو ایراد اساسی وارد بوده

است؛ یکی بحث جانمایی و دیگری ظرفیت تولید بود. اعتقاد بر این بود که طرح های ۸۰۰ هزار تنی میزان مناسبی برای سرمایه گذاری صنعت فولاد نیست و نمی تواند اقتصادی باشد. با توجه به اینکه کلید این طرح ها زده شده و پیشرفت بالای ۵۰ درصدی دارند؛ مسئولیتی که الان بر عهده ماست، اینکه با ارتقاء تکنولوژی؛ این طرح ها را اقتصادی تر کنیم. مثلاً در بعضی از این طرح ها تجهیزاتی اضافه شده است که فولادی با کیفیت بیشتر و گرید بالاتر تولید شود. این موارد باعث می شود که اگر به هر دلیلی مواد اولیه هم کم باشد؛ به همان میزان تولید هم آن واحد را اقتصادی و سودده کند. به هر حال سعی کردیم با سرمایه گذاری که در زنجیره ارزش انجام شده است و برای بعضی طرح های نورد پیش بینی کرده ایم؛ توانستیم مشکل میزان تولید را به این شیوه حل کنیم. در خصوص منطقه جغرافیایی و جانمایی نیز شاید به لحاظ جایابی اقتصادی موقعیت های خوبی نبوده اند، اما به لحاظ محرومیت زدایی بهترین موقعیت بوده اند و از این بابت به علت اینکه این طرح ها به صورت دولتی کلید زده شده است؛ الان دولت هزینه اقتصادی شدن آنها را می پردازد و امروز تمامی این طرح ها وجود دارند و از آب و برق برخوردارند و سرمایه گذاری های لازم برای وصل شدن این طرح ها به شبکه انرژی کشور نیز انجام شده است. نکته حائز اهمیت اینکه ما باید به گونه ای به توسعه این مناطق توجه داشته باشیم که به سایر بخش های اقتصادی و مزیت های آن مناطق آسیبی نرسد. از طرف دیگر افزایش قیمت جهانی محصولات فولادی باعث شده است که متغیرهای اقتصادی مقداری تغییر کند. تقریباً الآن هیچ طرحی در این حوزه وجود ندارد که زیان ده باشد و تمام طرح های فولادی موجود در حال حاضر سودآور هستند که با اضافه شدن طرح های فولادسازی جدید و افزایش کیفیت آنها؛ به میزان سودآوری این طرح ها نیز اضافه خواهد شد.

● در حال حاضر عموم طرح های فولادی که مشغول تولید هستند؛ از چند درصد ظرفیت های خود استفاده می کنند؟

تقریباً تمام طرح هایی که داریم به همراه فولاد آذربایجان و تمام طرح های احیاء بیش از ۵۰ درصد ظرفیت خود کار می کنند و نزدیک به ظرفیت اسمی خود هستند. طرح های

فولادسازی هم انشالله از آخر سال آینده وارد مدار می شوند و سر جمع حدود پنج میلیون تن فولاد طرح های هفت گانه به ظرفیت فولاد کشور اضافه می شود.

● از طرح های هفت گانه چند طرح باقیمانده است؟

فقط احیاء طرح قائنات باقیمانده است که انشالله در ایام الله مبارک دهه فجر شاهد بهره برداری از این طرح خواهیم بود. آخرین مرحله بحث استخدام نیرو بود که با برگزاری آزمون انجام شد.

● در خصوص استفاده از تکنولوژی های جدید و به صرفه و اقتصادی کردن طرح های هفت گانه فولادی؛ ساخت داخل کردن قطعات تا چه اندازه می تواند در این مسیر تأثیرگذار باشد؟

● شرکت ملی فولاد در این خصوص چه برنامه هایی دارد؟

ساخت داخل کردن و بومی سازی قطعات تأثیر زیادی بر اقتصادی و به صرفه کردن طرح های فولادی گذاشته است. به طور مثال در طرح فولادسازی قائنات به دلیل اینکه در کوران تحریم ها ساخت آن به اتمام رسید؛ بسیاری از قطعات استراتژیک را از طریق ساخت داخل تأمین کردیم. در حالی که اگر بومی سازی نبود؛ امکان بهره برداری از طرح در شرایط فعلی فراهم نبود. البته بسیاری از این قطعات قبلاً بومی سازی شده بود؛ مثل کاتالیست ها که امروزه با کاتالیست های بومی و ساخت داخلی بهره برداری از این خطوط را شروع می کنیم. بسیاری از تجهیزات هم در حین اجرای پروژه ضرورت پیدا کرد که بومی سازی شود که خدا رو شکر مسئولان واحد بومی سازی موفق شدند در داخل کشور تأمین کنندگان این تجهیزات را پیدا کرده و بومی سازی را انجام دهند.

● لطفاً اندکی در مورد طرح فولادسازی قائنات توضیح دهید.

واحد احیاء مستقیم فولاد قائنات به عنوان آخرین طرح از واحدهای احیاء محسوب می شود که هنوز به بهره برداری نرسیده است؛ در تلاش هستیم که در ایام الله مبارک دهه فجر امسال از این طرح بهره برداری شود. این طرح از لحاظ موقعیت جانمایی در خراسان جنوبی قرار دارد که به لحاظ محرومیت های اقتصادی؛ توسعه این مناطق از توجیه پذیری بالایی برخوردار است. مواد اولیه (گندله مورد نیاز) این

ساخت داخل

کردن و

بومی‌سازی

قطعات تأثیر

زیادی بر

اقتصادی و به

صرفه کردن

طرح‌های فولادی

گذاشته است.

به طور مثال در

طرح فولادسازی

قائانات به دلیل

اینکه در کوران

تحریم‌ها ساخت

آن به اتمام

رسید؛ بسیاری

از قطعات

استراتژیک

را از طریق

ساخت داخل

تامین کردیم.

در حالی که

اگر بومی‌سازی

نبود؛ امکان

په‌په‌برداری از

طرح در شرایط

فعلی فراهم نبود

صنعت شود تا دهه‌های آینده در منطقه می‌توانند منشأ اثر و تحول باشند. راه‌اندازی فولاد قائنات یک اتفاق بسیار مبارک است که پس از ۱۲ سال به انجام می‌رسد و این مجتمع نقش مهمی در توسعه این منطقه در استان خراسان جنوبی خواهد داشت. سیاست بومی‌گزینی و استفاده از نیروهای نخبه بومی؛ در این مجتمع رعایت خواهد شد تا مردم نجیب این منطقه از مواهب این طرح صنعتی بهره‌مند شوند.

● **هدف هم همین است که در مناطق محروم برای بومی‌های ساکن این مناطق اشتغال ایجاد شود.**

نیروهای بومی که به خوبی تربیت شوند و آموزش ببینند؛ باعث توسعه‌یافتگی نسل‌های بعدی در همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی می‌شوند که این موضوع در همه جا نتیجه مشابه‌ای خواهد داشت.

● **با توجه به ماه‌های پایانی دولت دوازدهم؛ چه طرح‌ها و پروژه‌هایی را در دستور کار دارید؟**

هدف‌گذاری اصلی ما این است که اوایل سال آینده فولادسازی سپیددشت به عنوان اولین طرح فولادسازی طرح‌های هفت‌گانه به بهره‌برداری برسد و قبل از پایان امسال و در دهه فجر راه‌اندازی حوزه احیاء طرح قائنات را داشته باشیم.

● **و صحبت پایانی؟**

شرایط اقتصادی کشورمان در شرایط تحریم و غیر تحریم به ما نشان داد که تنها راه عزت‌ملی؛ افزایش تولید صنعتی و اشتغالزایی است. در همین خصوص اگر به فرمایشات مقام‌معظم‌رهبری توجه داشته باشید؛ بیش از ده - پانزده سال است ایشان شعارهایی که تعیین می‌کنند؛ در حوزه تولید، اشتغال و اقتصادی است و برای ما این موضوع حجت است که باید تمام تمرکزمان را در این مسیر قرار دهیم؛ چراکه مقام‌معظم‌رهبری به عنوان پیر و دانای کشور همواره تمرکزشان را در حوزه اشتغال و تولید ثروت گذاشته‌اند و صنعت فولاد جایی است که می‌تواند به ما عزت ملی بدهد.

طرح از طریق سنگان، چادرملو و گل‌گهر تامین خواهد شد. محصول تولیدی این مجموعه نیز در گام اول آهن اسفنجی و در فاز بعدی شمش فولادی خواهد بود که به نظر می‌رسد جغرافیای اقتصادی منطقه را به طور کلی تغییر می‌دهد. با یک محاسبه ساده می‌توان پی برد که حدود شش هزار میلیارد تومان فروش محصولات این طرح خواهد بود که ارزش افزوده بالا و گردش مالی خوبی در منطقه ایجاد خواهد کرد. زمانی هم که فولادسازی این طرح وارد مدار تولید شود؛ گردش مالی بالای ده تا پانزده هزار میلیارد تومان در منطقه به ارمغان می‌آورد که با مدیریت صحیح می‌توان حداقل حدود هزار میلیارد تومان هم سودآوری در طرح ایجاد کرد.

● **طرح فولادسازی قائنات چه زمانی راه‌اندازی می‌شود؟**

واحد فولادسازی این مجتمع انشالله انتهای سال آینده (اواخر ۱۴۰۰) راه‌اندازی خواهد شد. در حال حاضر کوره این فولادسازی نصب شده و پیشرفت فیزیکی ۵۰ درصدی داشته است. تأمین تجهیزات به طور کامل انجام شده و فقط باید نصب شود. این خبر خوبی است که تجهیزات این طرح کاملاً تأمین شده و تنها نصب آن باقیمانده که سعی می‌کنیم تا دهه فجر سال آینده واحد فولادسازی قائنات هم وارد مدار تولید شود.

● **برای تامین نیروی انسانی مورد نیاز این طرح تا چه اندازه**

از نیروهای بومی منطقه استفاده شده است؟

در ارتباط با تأمین نیروی انسانی مورد نیاز این طرح با رعایت تمام پروتکل‌های بهداشتی و دستورالعمل‌های لازم و با برگزاری آزمون استخدامی و مصاحبه درصددیم که از حداکثر نیروی بومی با شایسته‌سالاری و بومی‌گزینی استفاده کنیم. وظیفه ما این است که نخبه‌ترین جوانان بومی منطقه را جذب صنعت کنیم و با آموزش‌های مناسب آنها را به عنوان یک دستاورد صنعتی برای منطقه به یادگار بگذاریم؛ چراکه هر چه افراد با استعدادتر و نخبه‌تر جذب بخش

سجاد غرقى
عضو اتاق بازرگانی ایران

مداخله دولت در زنجیره تولید

بورس کالا عرضه می‌کنند و این موضوع باعث می‌شود تا در برخی زمان‌ها مانند تابستان امسال، رقابت بهای شمش فولاد را در بازار داخل حتی از قیمت صادراتی نیز بالاتر ببرد.

به این ترتیب نحوه سیاست‌گذاری فعلی در زنجیره فولاد و حمایت گسترده در بخش شمش باعث شده تا در حالی که شمش‌سازان مواد اولیه خود را بسیار ارزان‌تر از نرخ جهانی دریافت می‌کنند، آن را با قیمتی به مراتب بالاتر از قیمت‌های جهانی به صنایع تکمیلی بفروشند. این موضوع نیز باعث شده تا زنجیره آهن و فولاد کشور از بالادست تا پایین‌دست به صورت دوکی شکل رشد کنند.

به عنوان نمونه در نهادهای همچون کنسانتره (سنگ آهن) نحوه قیمت‌گذاری باعث شده بود تا پیش از این، واحدهای فرآوری این کالا را ۵۰ درصد ارزان‌تر از نرخ جهانی در اختیار حلقه‌های بعدی و به طور مشخص شمش‌سازان قرار دهند.

اما در هفته جاری با توجه به رشد جهانی قیمت کنسانتره، تفاوت قیمت کنسانتره در بازار داخل با بهای جهانی به ۸۵ درصد رسیده و به این ترتیب شمش‌سازان مواد اولیه خطوط تولید خود را ۸۵ درصد

از این موارد است. این موضوع در حالی که مزایایی به همراه دارد، اما بدون چالش هم نیست. عرضه تمامی محصولات در رینگ معاملاتی بورس کالا باعث می‌شود تا کشف نرخ در فضایی شفاف و رقابتی انجام شود که این موضوع در شرایطی که حلقه‌های بالادستی از قیمت‌گذاری دستوری زیان می‌بینند، گزینه‌ای مناسب به شمار می‌رود. در حال حاضر با وجودی که قیمت پایه شمش فولاد در بورس کالا براساس نرخ جهانی تعیین می‌شود و در برخی برهه‌های زمانی، به علت رقابت قیمت در بازار داخل، حتی از بهای جهانی نیز بالاتر می‌رود، اما تعیین قیمت در بخش ابتدایی زنجیره شامل سنگ آهن، کنسانتره و گندله به صورت دستوری و براساس ضرایب مشخص از قیمت شمش فولادی تعیین می‌شود.

این نحوه تعیین قیمت باعث شده تا مواد اولیه شمش‌سازان با بهایی بسیار ارزان‌تر از قیمت‌های جهانی به دست فولادی‌ها برسد و در حالی که بخش فولاد از این ارزان‌فروشی منتفع شده، حلقه‌های ابتدایی زنجیره متحمل زیان می‌شوند.

در این شرایط گاهی فولادسازان شمش تولیدی خود را به صورت کنترل شده در

بخش ابتدایی زنجیره فولاد یعنی معدنی‌ها (سنگ آهن) بارها از طریق اتاق بازرگانی نظرات خود را درخصوص تنظیم بازار اعلام کرده و به این موضوع تاکید کرده‌اند که سپردن معاملات به مکانیزم‌های بازار همچون عرضه و تقاضا بهترین شیوه تعیین نرخ به شمار می‌رود و باید میزان دخالت دولت در اقتصاد بسیار کم و تنها محدود به موارد استثنا باشد.

اما در حال حاضر وضعیت در زنجیره آهن و فولاد این گونه نیست و شمش‌سازان مواد اولیه خود را براساس نرخ دستوری و بسیار ارزان‌تر از قیمت جهانی دریافت می‌کنند. در این شرایط ورود وزارت صمت به این زنجیره، نه تنها مغایرتی با رفتن به سمت بازار آزاد ندارد که تنها تعدیل سوبسیدهای فعلی شمش‌سازان به شمار می‌رود. اما از آنجا که این تعدیل در سیاست‌گذاری از مزایای یکی از حلقه‌های زنجیره می‌کاهد (و شاید نفع عمومی تمامی حلقه‌ها را به دنبال دارد، داد اعتراض بخشی از حلقه‌های زنجیره را بلند کرده است.

در شیوه‌نامه فولادی وزارت صنعت، معدن و تجارت به چند مورد اصلی پرداخته شده که عرضه تمامی محصولات حلقه‌های مختلف زنجیره فولاد در بورس کالا یکی

ارزان‌تر از قیمت جهانی دریافت می‌کنند.

در ماه‌های گذشته بخش ابتدایی زنجیره فولاد برای افزایش ضریب قیمت‌گذاری نهاده‌های خود؛ کش و قوس‌های فراوانی با شمش‌سازان داشتند. اما این بخش از زنجیره حاضر نشد هیچ تغییری در ضرایب نرخ‌گذاری به‌وجود آورد، در عین حال بهای شمش فولاد در بازار داخل نیز افزایش مستمری داشت که به زیان صنایع تکمیلی و مصرف‌کننده منجر شد و مجموع این عوامل زمینه‌ساز آن شدند تا وزارت صنعت، معدن و تجارت بخواهد تغییراتی را در نحوه عرضه و معاملات این زنجیره به وجود آورد.

در این شرایط آوردن تمامی حلقه‌های زنجیره فولاد به بورس کالا باعث می‌شود تا کشف قیمت در بازاری

شفاف‌تر انجام شود که سود تمامی حلقه‌های زنجیره را به‌صورت یکسان در بر دارد. البته عرضه محصول تولیدی در بورس کالا برای بنگاه‌های کوچک و متوسط در تمامی حلقه‌های زنجیره از معدن تا محصول نهایی دشوار و حتی نشدنی است. در این میان خرید از بورس کالا برای متقاضیان خرد نیز چندان در دسترس نیست. بنابراین انتظار می‌رود که وزارت صنعت، معدن و تجارت در شیوه‌نامه فولادی خود به وضعیت فروشنده‌گان و متقاضیان خرد توجه داشته باشد و راهکاری برای معاملات در این سطح در نظر بگیرند و درواقع موارد استثنا را در این شیوه‌نامه لحاظ کنند.

حال در شرایطی که نارضایتی مصرف‌کننده از روند رو به رشد قیمت محصولات فولادی و افزایش مستمر

بهای شمش فولاد که ماده اولیه صنایع تکمیلی به‌شمار می‌رود باعث شده تا وزارت صمت تصمیم به تغییر در سیاست‌های این زنجیره بگیرد، شمش‌سازان در مقام انتقاد برآمده و طرفدار اقتصاد آزاد شده‌اند.

از دیگر موارد این شیوه‌نامه تعیین نرخ پایه براساس ۸۰ درصد قیمت جهانی منطقه CIS است، با توجه به اینکه رقابت برای خرید در شیوه‌نامه آزاد گذاشته شده، اگر مبنای تعیین نرخ تمامی حلقه‌ها بر این اساس باشد، ایرادی به‌وجود نمی‌آید. از سویی تمامی حلقه‌ها در وضعیت یکسانی قرار دارند و از طرف دیگر با رقابت براساس عرضه و تقاضا بازار به تعادل واقعی می‌رسد. در این شرایط جدل‌های فعلی برای تغییر در این شیوه‌نامه را باید جدل برای از دست دادن رانت تلقی کرد.

در این شرایط

آوردن تمامی

حلقه‌های

زنجیره فولاد به

بورس کالا باعث

می‌شود تا کشف

قیمت در بازاری

شفاف‌تر انجام

شود که سود

تمامی حلقه‌های

زنجیره را

به‌صورت یکسان

در بر دارد. البته

عرضه محصول

تولیدی در

بورس کالا برای

بنگاه‌های کوچک

و متوسط در

تمامی حلقه‌های

زنجیره از معدن

تا محصول نهایی

دشوار و حتی

نشدنی است. در

این میان خرید از

بورس کالا برای

متقاضیان خرد

نیز چندان در

دسترس نیست

بازار فولاد کشور هنوز خاکستری است

برندگان و بازندگان جهش فولادی

جهش شدید قیمت آهن آلات در بازار مصالح ساختمانی، باتلاق بازار ساخت و ساز را برای سازنده‌ها سنگین تر کرده است. طی یک سال گذشته در بازاری که بساز و بفروش‌ها از آن مصالح ساختمانی خریداری می‌کنند قیمت محصولات آهنی سه برابر شد، اما میزان رشد قیمت فروش توسط تولیدکنندگان فولاد به مراتب کمتر از این رقم بوده است.

عاملان و ذی‌نفعان جهش قیمت «نهاده اصلی ساخت مسکن» در بازار مصالح ساختمانی شناسایی شدند. بررسی‌ها درباره آنچه بساز و بفروش‌ها، «پتک فولادی بر بازار ساخت و ساز» عنوان می‌کنند حاکی است: طی نیمه اول امسال قیمت فروش انواع آهن آلات در بازار در دسترس سازنده‌های مسکن حداقل به میزان سه برابر «تورم مسکن»، افزایش پیدا کرد. آمار رسمی از تغییر سطح قیمت مصالح ساختمانی در تهران، بیشترین رشد قیمتی را برای گروه آهن آلات شامل «تیرآهن، میلگرد و پروفیل» به ثبت رسانده به‌طوری‌که بهای فروش این گروه از مصالح ساختمانی نسبت به نیمه اول سال گذشته بیش از ۱۷۰ درصد افزایش پیدا کرد. این در حالی است که میانگین قیمت ۱۴ گروه مصالح ساختمانی طی این مدت ۷۱ درصد رشد کرد که به این ترتیب، رشد قیمت فولاد به مراتب بیشتر از سایر گروه‌ها بوده است.

جهش قیمت فولاد نه تنها از میزان رشد قیمت سایر مصالح ساختمانی با فاصله زیادی، بیشتر بوده که در مقایسه با صعود تند قیمت مسکن و حتی قیمت زمین که به ترتیب دچار حباب و ابر حباب شدند نیز، شدیدتر گزارش شده است. تا پیش از انتشار آمار رسمی از «جهش فولاد»، روایتی که بساز و بفروش‌ها از «التهاب قیمت مصالح ساختمانی» مطرح می‌کردند چندان برای اهل فن قابل هضم نبود اما تصویر آماری از این جهش مشخص می‌کند «باتلاق فولادی» به لحاظ قدرت زمین‌گیر کردن فعالان ساختمانی نه تنها دست کمی از «قفل بازار زمین» ندارد که از آن نیز قوی‌تر عمل کرده است. در فاصله نیمه اول پارسال تا نیمه اول امسال قیمت مسکن به صورت میانگین در بازار معاملات آپارتمان‌های شهر تهران ۵۵ درصد افزایش پیدا کرد. قیمت

فولادی مورد نیاز پروژه‌های ساختمانی، مکلف به عرضه محصولاتشان به بورس با «قیمت پایه» هستند. این، «قیمت اول» است که معمولاً حول و حوش ۲۰ درصد پایین‌تر از سطح قیمت‌های جهانی شده است.

«قیمت دوم» مقاطع فولادی همان قیمت پایانی معامله شده در بورس کالا است که بعضاً در ماه‌های اصلی ساخت و ساز و اوج فعالیت‌های ساختمانی، سطح آن از قیمت پایه فراتر می‌رود. اما «قیمت سوم» یا نرخ بازار آزاد، رقمی است که در بازار فروش به سازنده‌ها، تعیین می‌شود. سطح «قیمت سوم» در نیمه اول امسال حتی ۶۰ درصد بیشتر از «قیمت پایه» بوده است.

بهار امسال تولیدکنندگان فولاد، محصول میلگرد را با قیمت حدود ۵ هزار تومان در هر کیلوگرم به بورس عرضه کردند اما بعد در بازار معاملات آهن، این محصول در نهایت با قیمت حول و حوش ۷ هزار تومان در هر کیلوگرم به دست بساز و بفروش‌ها رسید.

تابستان ۹۹ نیز اوضاع قیمت فروش میلگرد به انبوه‌سازان و سازنده‌های مسکن بدتر

هر مترمربع زمین مسکونی نیز در این فاصله رشد ۱۵۳ درصدی را به خود دید. به این ترتیب، «فولاد» از همه نهاده‌های ساخت مسکن و حتی خود مسکن، بیشتر دچار رشد قیمت شده است و ارقام مربوط به تورم در متغیرهای مختلف بازار بالادست مسکن و همین‌طور بازار مسکن مشخص می‌کند قیمت فولاد فراتر از جهش رشد کرده و عملاً «پرواز» کرده است. در ماه‌های اخیر یک گلایه مشترک انبوه‌سازان و بساز و بفروش‌ها تقریباً در همه شهرهای کشور، «از دسترس خارج شدن بازار فولاد برای خرید آهن آلات مورد نیاز ساخت و ساز» بوده است. گلایه‌ها به حدی اوج گرفت که اکنون معمای «اتاق فرمان پرواز قیمت آهن» و همچنین «هویت ذی‌نفعان جهش قیمت فولاد» به دو جزء سوال‌برانگیزترین پرونده اقتصادی تبدیل شده است. نتایج بررسی‌های آماری و تحقیقات میدانی «دنیای اقتصاد» از آنچه در بازار فولاد می‌گذرد، حاکی است: این بازار به دو دلیل مشخص، «یک بازار با سه قیمت» شده است. تولیدکنندگان مقاطع

محصولات متعلق به یک زنجیره تولید عنوان کرد. در زنجیره تولید محصولات فولادی، اگر قرار به کشف قیمت در بورس است، همه مواد اولیه و محصولات این زنجیره باید از ابتدا تا انتهای تولید، به صورت شفاف و بدون هر نوع سیاست دستوری برای قیمت‌گذاری، عرضه و معامله شود. ضمن آنکه، فرایند عرضه در بورس نیز باید به گونه‌ای باشد که مسیر دسترسی مصرف‌کنندگان (خریداران واقعی) به این کانال فروش به سادگی خرید از بازار آزاد باشد.

فعالان ساختمانی در شهرهای مختلف کشور هم اکنون، دو دسته پروژه تولید و عرضه مسکن در دست دارند که روند عرضه مصالح ساختمانی پرمصرف و کلیدی، می‌تواند همچون تیغ دو لبه برای این بازار عمل کند.

اگر با تصحیح سیاست‌های گذشته، جلوی رشد نامتعارف قیمت مصالح ساختمانی از جمله محصولات آهنی که به لحاظ پرمصرف بودن، ستون ساخت و ساز به حساب می‌آید گرفته شود، شرایط برای تعدیل قیمت تمام شده ساخت مسکن به وجود می‌آید.

در حال حاضر طرح دولت در قالب ساخت یک میلیون واحد مسکونی ارزان قیمت - خانه‌های ۳۰۰ میلیونی تومانی - در شهرهای کشور در دست اجراست که غالب پروژه‌های این طرح هنوز به مرحله خرید مصالح ساختمانی نرسیده‌اند. قیمت تمام شده تعیین شده برای این واحدها مربوط به نرخ‌های سال گذشته است در حالی که در همین وضع فعلی، سطح قیمت آهن‌آلات نسبت به پارسال دو برابر شده است. از طرفی، بساز و بفروش‌ها در داخل شهرها نیز به دنبال توقف جهش قیمت مسکن، مشغول تصمیم‌گیری و حساب و کتاب برای شروع پروژه‌های جدید هستند. تغییر وضعیت در بازار بالادست ساخت‌وساز به نفع رونق عرضه مسکن تمام خواهد شد. طی روزهای اخیر به دلیل کاهش نرخ ارز در هفته‌های گذشته، قیمت‌ها به دلیل نبود خریدار کاهشی بوده است اما دستیابی به بازار بدون شوک قیمتی نیازمند اصلاح سیاست‌ها است.

فرایند عجیب و آشفته قیمت‌گذاری در زنجیره تولید و عرضه و فروش آهن‌آلات مورد نیاز سازنده‌های مسکن است. تولیدکننده‌های فولاد برای خرید مواد اولیه باید از مسیر «مزایده» وارد شوند و محصولات گروه بالادست را از این طریق خریداری کنند، اما این گروه برای فروش محصولات خود باید از مسیر «عرضه با قیمت پایه در بورس» عمل کند. در مرحله آخر نیز برخی مصالح ساختمانی آهنی از مسیر «بازار آزاد» به دست بساز و بفروش‌ها می‌رسد. مبادی و اشکال مختلف فروش محصولات فولادی، اولین علت بازار چند قیمتی و زمینه‌ساز رشد نامتعارف قیمت‌ها است.

علت دوم نیز «عدم دسترسی سازنده‌های مسکن به عنوان مشتریان اصلی محصولات فولادی به مسیر بورسی فروش این محصولات» است. فعالان ساختمانی می‌گویند، خریدهای آهنی برای پروژه‌های ساختمان‌سازی‌شان را از بازار آزاد انجام می‌دهند چون میزان آهن‌آلات مورد نیازشان معمولاً کمتر از «حداقل حجم خرید تعیین شده در بورس کالا» است. سازنده‌ها در عین حال ساده‌بودن فرایند خرید آهن‌آلات از بازار آزاد را نیز مطرح می‌کنند.

وضعیت موجود یکی از مهم‌ترین بازارهای بالادست ساخت و ساز یعنی بازار معاملات فولاد نشان می‌دهد چگونه در حداقل یکسال و نیم گذشته «عملیات ضد رونق ساخت‌وساز» در جریان بوده است.

طی سال‌های قبل از این دوره جهش قیمت‌ها، متوسط رشد قیمت مصالح ساختمانی، اغلب حول و حوش نرخ تورم عمومی بود به این صورت که برای سازنده‌های مسکن و فعالان ساختمانی، «قیمت زمین» و سهم آن از قیمت تمام شده مسکن، مسأله اصلی بازار ساخت و ساز بود، اما در حال حاضر «التهاب قیمت‌ها در بازار مصالح ساختمانی»، به چالش بزرگ‌تر عرضه‌کننده‌های مسکن تبدیل شده است.

اتفاق فرمان پرواز قیمت آهن‌آلات را می‌توان محل اتخاذ سیاست‌های منجر به بازار چند قیمتی و فرایندهای ناهماهنگ (فروش) عرضه

شد به طوری که به رغم تعیین قیمت ۶۹۰۰ تومانی برای عرضه هر کیلوگرم میلگرد توسط تولیدکنندگان فولاد در بورس کالا، این محصول در بازار مصالح ساختمانی با قیمت حدود ۱۰ هزار و ۷۰۰ تومان به دست ساختمان‌سازها رسیده است. اختلاف بین سطح قیمت پایه و قیمت بازار در تابستان با احتساب مالیات ارزش افزوده بیش از ۵۰ درصد گزارش شده که بیانگر ابعاد جهش نامتعارف قیمت فولاد است. منظور از جهش نامتعارف، رشد قیمت اضافه‌تر از آن سطحی است که در اثر تورم عمومی یا تعدیل متناسب با قیمت‌های جهانی، به وجود آمده است.

قیمت فروش مقاطع فولادی مورد نیاز بساز و بفروش‌ها در بورس کالا در نیمه اول امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل چیزی حدود ۱۰۰ درصد افزایش پیدا کرد. این میزان رشد با توجه به رشد قیمت جهانی فولاد و همچنین تغییرات نرخ ارز، صورت گرفته است. نکته قابل توجه آنکه، سطح «قیمت پایه» نیز در همین فاصله زمانی تقریباً به همین میزان افزایش پیدا کرده است. اما در بازار مصالح ساختمانی، رشد قیمت میلگرد در فاصله نیمه اول پارسال تا نیمه اول امسال حدود ۱۷۰ درصد و برای برخی محصولات آهنی تا ۲۰۰ درصد بوده است.

این اختلاف در رشد قیمت، همان «جهش نامتعارف» است که گروه واسطه در این بازار، از آن نفع می‌برد و دو ضلع اصلی که تولیدکننده فولاد (سمت عرضه) و تولیدکننده مسکن (سمت تقاضا) است، بازندگان این جهش فولادی به حساب می‌آیند.

ظاهر معاملات و قیمت‌ها در بازار مصالح ساختمانی این‌طور القا می‌کند که همه عایدی رشد شدید قیمت فولاد به جیب تولیدکننده می‌رود، اما در واقعیت به دلیل سیاست‌های شکل‌دهنده بازار سه قیمتی، این کاسبان جهش فولاد هستند که از رشد نامتعارف قیمت‌ها سود می‌برند. کارشناسان این حوزه دو دلیل مشخص درباره التهاب قیمت محصولات فولادی در بازار مصالح ساختمانی عنوان می‌کنند. علت اول،

نسخه ویژه گزارش رقابت جهانی ۲۰۲۰ بدون رتبه‌بندی کشورها منتشر شد؛

سناریوهای احیای اقتصاد کشورها

جاری (۲۰۲۰)، ۲۴۵ میلیون شغل تمام وقت در سطح جهان از بین برود که این امر به معنای از دست دادن ۱۶ درصد از ظرفیت مولد نیروی کار در جهان است. این بحران همچنین ناکافی بودن زیرساخت‌ها و سیاست‌های موجود از نظام‌های تامین اجتماعی تا بهداشت و درمان را به رخ کشیده است. چشم‌انداز اقتصاد جهانی برای سال ۲۰۲۱ تا حد زیادی منوط به وضعیت گسترش و شیوع این همه‌گیری و اثربخشی استراتژی‌های به کار گرفته شده دولت‌ها برای احیای اقتصادی است. در این شرایط بسیار خاص و ویژه مجمع جهانی اقتصادی در نسخه ویژه گزارش رقابت جهانی ۲۰۲۰ به دنبال پاسخ دادن به این پرسش است که کشورها چگونه می‌توانند از بازگشت صرف به رشدهای اقتصادی پیشین فراتر روند و تمرکز خود را به چگونگی «بازطراحی و بازسازی بهتر» معطوف کنند. به گفته یکی از مدیران ارشد مجمع جهانی اقتصاد (Saadia Zahidi)، «در این مقطع از زمان که نااطمینانی عمیقی وجود دارد، بحران سلامت و رکود اقتصادی، جهان را ملزم به بازنگری اساسی در رشد و ارتباط آن با پیامدهایش برای مردم و کره زمین ساخته است. سیاست‌گذاران فرصت قابل توجهی یافته‌اند تا از این لحظه استفاده کنند و نظام‌های اقتصادی جدیدی را بسازند که ضمن افزایش رفاه مشترک و پایداری زیست محیطی، بسیار مولد باشند». با وجود آنکه در حال حاضر،

(دانمارک، فنلاند، نروژ، اتریش، لوکزامبورگ و سوئیس). به همین ترتیب، کشورهایی که دارای نظام‌های مالی قوی هستند (فنلاند، ایالات متحده، امارات متحده عربی و سنگاپور) با تامین اعتبار مورد نیاز SMEها در جلوگیری از ورشکستگی بنگاه‌ها موفق بوده‌اند. ۳- کشورهایی که با موفقیت توانسته‌اند سیاست‌های بهداشتی، مالیاتی و اجتماعی خود را برنامه‌ریزی و هماهنگ کنند (سنگاپور، سوئیس، لوکزامبورگ، اتریش و امارات متحده عربی). ۴- کشورهایی که تجربه اپیدمی‌های قبلی را دارند مانند ویروس سارس که مجهز به پروتکل و فناوری‌های بهتری هستند و توانسته‌اند اپیدمی را نسبتاً بهتر از سایر کشورها مهار کنند (کره جنوبی و سنگاپور).

بر اساس آنچه از سوسی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر شده، رکود اقتصادی ناشی از کووید-۱۹ پیامدهای اقتصادی و اجتماعی عمیقی به دنبال داشته است. از زمان شیوع همه‌گیری، نرخ بیکاری در اکثر اقتصادهای در حال توسعه و پیشرفته به سرعت افزایش یافته و نرخ فقر نیز با از بین بردن دستاوردهای چند دهه گذشته، دوباره خبر از افزایش می‌دهد. طبق آخرین برآوردها، پیش‌بینی می‌شود بحران اقتصادی و بهداشتی ناشی از کووید-۱۹ در سال ۲۰۲۰ بین ۸۸ تا ۱۱۵ میلیون نفر را به فقر شدید بکشانند. با نگاهی به ساعات کاری از دست رفته در اقتصاد جهانی، پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال

مجمع جهانی اقتصاد جدیدترین گزارش رقابت پذیری جهانی را منتشر کرد. در این گزارش که مصادف با شیوع کرونا بوده است، مجمع برای نخستین بار از زمان آغاز گزارش‌های رقابت‌پذیری، از رتبه‌بندی کشورها امتناع کرده است. در این شرایط ویژه که اقتصاد جهانی با پیامدهای کووید-۱۹ دست و پنجه نرم می‌کند، مجمع به جای رتبه‌بندی کشورها در از کان پیشین رقابت‌پذیری به انتشار نسخه‌ای ویژه با محوریت «حیاء» اقتصادها از بحران کرونا و «تحول و بازطراحی» نظام‌های اقتصادی با تاکید بر «مردم»، «بهره‌وری» و «کره زمین» پرداخته است.

گزارش‌های رقابت پذیری جهانی از نخستین گزارش در سال ۱۹۷۹ تا امروز، با هدف تشویق سیاست‌گذاران به فراتر رفتن از رشد کوتاه مدت و دستیابی به رفاه بلندمدت تهیه می‌شود. مجمع اقتصادهایی را در رویارویی با بحران کووید-۱۹ تاب آورتر ارزیابی کرده که از میان مولفه‌های رقابت‌پذیری حائز موارد زیر بوده‌اند: ۱- کشورهایی که از اقتصاد دیجیتال پیشرفته و مهارت‌های بالای دیجیتال برخوردار هستند و شهروندان توانسته‌اند با دور کاری، اقتصاد را سرپا نگه دارند (هلند، نیوزیلند، سوئیس، استونی و ایالات متحده آمریکا). ۲- کشورهایی که دارای شبکه‌های اجتماعی قوی هستند و به خوبی توانسته‌اند از افرادی که قادر به کار کردن نبوده‌اند حمایت کنند

است که یافتن آن دشوار خواهد بود. به طور کلی، کشورهای که بهتر توانسته‌اند اقدامات بهداشتی خود را با سیاست‌های مالیاتی و اجتماعی برنامه ریزی و هماهنگ سازند، در کاهش اثرات بحران نسبتاً موفق تر ظاهر شده‌اند. ثبات سیاستی (ظرفیت دولت برای ارائه یک چارچوب سیاستی ثابت) می‌تواند سنگ محکی برای نمایش ظرفیت دولت‌ها در برنامه ریزی و هماهنگ‌سازی باشد. از این جنبه کشورهای سنگاپور، سوئیس، لوکزامبورگ، اتریش و امارات متحده عربی عملکرد نسبتاً خوبی داشته‌اند. نظام بهداشت و درمان و ظرفیت پژوهش: نظام بهداشت و درمان کشورها تنها با ظرفیت مراقبت‌های بهداشتی آن (بیمارستان‌ها، پزشکان، تخت‌ها) تعریف نمی‌شود، بلکه با میزان دسترسی عموم مردم به این خدمات، پروتکل‌های موجود برای مدیریت مسائل بهداشت عمومی و ظرفیت نظام بهداشت و درمان برای تولید و توسعه پاسخی فناورانه (واکسن) قابل تعریف است. در حالی که اندازه‌گیری همه جانبه ظرفیت مراقبت‌های بهداشتی کشورها ممکن نیست، داده‌های حاصل از پرسشنامه‌های نظرسنجی رقابت پذیری نشان می‌دهد کشورهای ژاپن، اسپانیا، تایوان، مالت و هلند توانسته‌اند دسترسی شهروندان خود به مراقبت‌های بهداشتی را نسبتاً به طور گسترده‌ای فراهم کنند. با وجود آنکه این کشورها نتوانسته‌اند از شیوع ویروس جلوگیری کنند، اما با فراهم ساختن دسترسی عمومی به مراقبت‌های بهداشتی، حمایت پزشکی گسترده‌ای از شهروندان خود به عمل آورده‌اند. به علاوه، شواهد نشان می‌دهد اقتصادهایی که تجربه همه گیری‌های قبلی نظیر سارس را دارند مانند کره جنوبی، سنگاپور و تایوان مجهز به پروتکل‌ها و نظام‌های فناورانه بهتری هستند و توانسته‌اند اپیدمی را نسبتاً بهتر از سایر کشورها مهار و از این بحران عبور کنند. همانطور که این بحران نشان داد، ظرفیت تولید و توسعه واکسن نیز در ارزیابی نظام بهداشت و درمان کشورها بسیار مهم است. بر این اساس، کشورهای با ظرفیت زیست فناوری بالاتر و دارای همکاری‌های ملی و بین‌المللی بین دانشگاه و صنعت (سوئیس، ایالات متحده، فنلاند، رژیم صهیونیستی و هلند) توانسته‌اند راه حل‌هایی برای بحران فعلی پیدا کنند و برای مقابله با همه گیری‌های بعدی در شرایط بهتری به سر می‌برند.

سوم: الزامات تحول اقتصادی

به منظور تحقق هدف دستیابی به نظام‌های اقتصادی حول سه محور مورد تأکید مجمع، یعنی «مردم»، «بهره‌وری» و «کره زمین»، گزارش رقابت پذیری جهانی ۲۰۲۰، مسیر احیا و تحول اقتصادی کشورها را در حوزه عملیاتی گسترده تعیین کرده است: محیط توانمندساز، سرمایه انسانی، بازارها و نوآوری که در ادامه شرح مختصری در مورد هر یک داده شده است. احیا و تحول محیط توانمندساز: محیط توانمندساز دربرگیرنده نهادهای رسمی و غیررسمی است. خدمات شبکه‌ای و

بر افزایش تاب آوری

گزارش رقابت‌پذیری جهانی ۲۰۲۰، ویژگی‌های مشترکی که موجب شده برخی کشورها در مدیریت آثار همه گیری کووید-۱۹ بر اقتصاد و مردم خود موفق تر عمل کنند را در ۴ گروه دیجیتال سازی اقتصاد و مهارت‌های دیجیتال، شبکه‌های تأمین اجتماعی و استحکام مالی، حاکمیت و برنامه ریزی و نظام بهداشت و درمان و ظرفیت پژوهش دسته بندی می‌کند، همگی مواردی هستند که در تاب آوری کشورها در برابر بحران سلامت ناشی از کووید-۱۹ نقش داشته‌اند. در ادامه، این ۴ حوزه به طور مختصر تشریح شده است. دیجیتال سازی اقتصاد و مهارت‌های دیجیتال: فاصله اجتماعی، فوری ترین پاسخ به کووید-۱۹ بوده است. بنابراین، کشورهایی که قسمت قابل توجهی از اقتصاد آنها توانسته است به صورت دیجیتال به کار خود ادامه دهد، در شرایط بهتری قرار گرفته‌اند. برای نمونه، کشورهایی که از ترتیبات کاری انعطاف پذیر استفاده کرده‌اند (۵ کشور برتر شامل هلند، نیوزیلند، سوئیس، استونی و ایالات متحده) و کشورهایی که مهارت‌های دیجیتال در آنها بیشتر گسترش یافته است (۵ کشور برتر شامل فنلاند، سوئد، استونی، ایسلند و هلند) توانسته‌اند با افزایش دیجیتال سازی فعالیت‌های اقتصادی واحدی اقتصاد خود را مدیریت کنند. به رغم ناهمگونی‌های مهمی که بین بخش‌ها از نظر امکان دیجیتال سازی فعالیت‌ها وجود دارد و این امر در برخی از بخش‌ها میسر نیست، اقتصادهایی که توانسته‌اند به فناوری و ارائه خدمات به صورت آنلاین تکیه کنند، نسبتاً کمتر تحت تأثیر اپیدمی قرار گرفته‌اند و همچنین بهتر توانسته‌اند از فناوری در راستای پایش شیوع و گسترش ویروس بهره ببرند. شبکه‌های تأمین اجتماعی و استحکام مالی: از آنجا که بخش‌های مختلف اقتصاد باید ناگزیر در شرایط قرنطینه کامل یا کاهش فعالیت‌های تجاری به کار خود ادامه می‌دادند، کشورهای دارای شبکه‌های تأمین اجتماعی قوی برای حمایت از افرادی که نمی‌توانستند در دوران همه‌گیری کار کنند، در تأمین معاش شهروندان خود موفق تر عمل کرده‌اند. دانمارک، فنلاند، نروژ، اتریش، لوکزامبورگ و سوئیس توانسته‌اند به مکانیزم‌های کاملاً قابل اتکا برای حمایت از خانوارها در بحران سلامت متوسل شوند. به همین ترتیب، کشورهایی که توانسته‌اند با توزیع یارانه مستقیم یا اعطای اعتبار از کسب و کارها حمایت کنند، موفق شده‌اند از ورشکستگی بیش از حد و نابودی مشاغل جلوگیری کنند. در واقع، اقتصادهایی که نظام‌های مالی قوی دارند مانند تایوان (چین تایپه)، فنلاند، ایالات متحده، امارات متحده عربی و سنگاپور راحت تر توانسته‌اند منابع لازم را به تأمین اعتبار SMEها اختصاص دهند. حاکمیت و برنامه ریزی: مدیریت بحران کووید-۱۹ برای همه دولت‌ها بسیار چالش برانگیز بوده است. ایجاد توازن میان سیاست‌های بهداشت عمومی با سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی مستلزم اتخاذ بهترین راه حل از میان گزینه‌های موجود (بهترین گزینه دوم)

اولویت اصلی پاسخگویی به بحران سلامت است، اما به موجب همه‌گیری کووید-۱۹ فرصتی منحصر به فرد برای تأمل در عوامل اصلی رشد و بهره‌وری که از زمان بحران مالی ۲۰۰۸ تخریب شده بودند فراهم شده است. از طرف دیگر، در همین زمان باید تعیین کنیم چگونه می‌توانیم نظام‌های اقتصادی خود را در آینده شکل دهیم تا آنها فقط تولیدمحور نباشند، بلکه به پایداری محیط زیست و رفاه مشترک منجر شوند. مجموعه گزارش‌های رقابت پذیری جهانی از نخستین گزارش در سال ۱۹۷۹ تا امروز، با هدف تشویق سیاست‌گذاران به فراتر رفتن از رشد کوتاه مدت و دستیابی به رفاه بلندمدت تهیه شده است. در گزارش رقابت‌پذیری جهانی ۲۰۲۰ به دلیل همه‌گیری کرونا از رتبه بندی کشورها امتناع شده است. این نسخه ویژه از رقابت‌پذیری خواستار تغییراتی در سطح سیاست‌ها است که در آن، مولفه‌های اصلی تحول نظام‌های اقتصادی را ترکیبی از «بهره‌وری»، «مردم» و «کره زمین» تشکیل می‌دهد. در این راستا ۱۱ اولویت برای اقتصادها در نظر گرفته شده است که تحول و گذار کشورها را در این مسیر شکل می‌دهد.

نخست: تأثیر بحران کرونا بر رقابت پذیری

تأثیر از بحران سلامت فعلی در جهان، پیشرفت کشورها در برخی از ناگرهای رقابت‌پذیری متوقف شده یا کاهش یافته است. در عین حال، برخی از حوزه‌ها در مقایسه با روندهای پیشین شاهد بهبود قابل توجهی بوده‌اند. برای نمونه، همکاری بین شرکت‌ها، احتمالاً به دلیل کاهش مبادلات و جایجایی افراد در اثر قرنطینه کسب و کارها در اقتصادهای پیشرفته کاهش یافته است، در حالی که این کشورها شاهد بهبود همکاری‌های درون شرکتی بوده‌اند، زیرا شرکت‌ها باید از منابع داخلی به نحو بهتری استفاده می‌کردند. در اقتصادهای پیشرفته با شتاب گرفتن فضای کاری دیجیتال، فعالان اقتصادی شاهد افزایش تمرکز بازار، کاهش چشمگیر رقابت در بخش خدمات، کاهش همکاری بین شرکت‌ها و کاهش دسترسی به نیروی کار ماهر بوده‌اند. اما از جنبه مثبت، واکنش بیشتر دولت‌ها به تغییر، بهبود همکاری‌های درون شرکتی و افزایش دسترسی به سرمایه‌های خطرپذیر قابل مشاهده بوده‌اند. در اقتصادهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور، فعالان اقتصادی افزایش هزینه‌های ناشی از خشونت و اعمال مجرمانه، کاهش استقلال قضایی، کاهش بیشتر رقابت و افزایش تسلط بر بازار و رکود اعتماد به سیاستمداران را به عنوان حوزه‌هایی که وضعیت وخیم تری را نسبت به گذشته تجربه می‌کنند اشاره کرده‌اند. اما نظرات مثبتی در مورد واکنش دولت به تغییر، همکاری‌های درون شرکتی و دسترسی به سرمایه‌های خطرپذیر در این کشورها عنوان شده است. همچنین، به افزایش ظرفیت جذب استعدادها که به طور بالقوه در بازار کار دیجیتال تسهیل می‌شود، اشاره شده است.

دوم: مولفه‌های رقابت پذیری موثر

زیرساخت‌ها مانند حمل و نقل، انرژی، آب و مخابرات، در کنار چارچوب‌های متأثر از سیاست‌های پولی، مالیاتی و به طور گسترده‌تر، تأمین مالی عمومی در این بخش قرار می‌گیرند. این بخش روندهای اساسی نهادی، زیرساختی و مرتبط با محیط اقتصاد کلان را بیان می‌کند و اولویت‌هایی را برای مداخلات سیاستی کوتاه‌مدت و بلندمدت برای هدایت اقتصاد به سمت نتایج مولد، پایدار و فراگیر مطرح می‌سازد. گزارش توصیه می‌کند که دولت‌ها بهبود ارائه خدمات عمومی، مدیریت بدهی‌های عمومی و توسعه دیجیتال سازی اقتصاد را در اولویت قرار دهند. در بلندمدت، نظام مالیاتی تصاعدی، ارتقای خدمات شبکه‌ای و ایجاد زیرساخت‌های سبزتر توصیه می‌شود. دستیابی به اقتصاد سبزتر مستلزم ارتقای زیرساخت‌های انرژی، شبکه‌های حمل و نقل و تعهد دولت و بخش خصوصی به حفظ و پیروی از توافقات زیست‌محیطی چندجانبه است. دانمارک، استونی، فنلاند و هلند بیشترین آمادگی را برای تحول اقتصادی از طریق زیرساخت‌ها به ثبت رسانده‌اند. کشورهای روسیه، اندونزی، ترکیه و آفریقای جنوبی آمادگی کمتری در این زمینه داشته‌اند. احیا و سرمایه انسانی: سرمایه انسانی - در معنای توانمندی‌ها و مهارت‌های افراد - عامل اصلی رونق اقتصادی و بهره‌وری است. ارزش سرمایه انسانی از طریق اشتغال مولد در بازار کار تحقق می‌یابد و از طریق آموزش در طول دو دهه اول زندگی فرد و همچنین از طریق سرمایه‌گذاری در آموزش‌های ضمن خدمت نیروی کار توسعه پیدا می‌کند. در گزارش رقابت پذیری جهانی ۲۰۲۰، گذاری تدریجی از طرح‌های مبتنی بر مرخصی اجباری افراد شاغل به ترکیبی از سرمایه‌گذاری فعال در فرصت‌های جدید بازار کار، افزایش برنامه‌های مهارت‌افزایی و شبکه‌های تأمین اجتماعی برای کمک به احیای اقتصادی توصیه شده است. در بلندمدت، کشورها باید در جهت به‌روزرسانی برنامه‌های درسی، اصلاح قوانین کار و استفاده بهتر از فناوری‌های جدید مدیریت استعدادها تلاش کنند.

احیا و تحول بازارها: بازارها سنگ بنای چرخه‌ای اقتصاد هستند. بازارهای رقابتی غالباً کالاها و خدماتی را تولید می‌کنند که طیف وسیعی از نیازهای انسان را با بهترین قیمت ممکن تأمین می‌کنند. با این حال، در مواردی دیده می‌شود که بازارها نمی‌توانند بهترین نتیجه را بدهند، به‌ویژه هنگامی که قدرت بازار متمرکز، اطلاعات ناقص یا اثرات خارجی وجود داشته باشند. بحران مالی ۲۰۰۸ نشان داد که بازارها ناکارآمد هستند. در چنین مواردی، مقررات یا مداخلات دولت برای جلوگیری از شکست‌ها لازم است. در حالی که نظام‌های مالی در مقایسه با آخرین بحران مالی به طور قابل ملاحظه‌ای باثبات‌تر شده‌اند، اما باید فراگیرتر شوند که البته افزایش تمرکزگرایی در بازارها و افزایش موانع در جابه‌جایی کالاها و مردم، تحول در بازارهای مالی را با مشکل مواجه کرده است. در این گزارش، ضمن به‌روزرسانی

چارچوب‌های رقابت و ضدانحصار، ارائه مشوق‌های مالی به بنگاه‌ها جهت مشارکت در سرمایه‌گذاری‌های پایدار و فراگیر توصیه شده است. احیا و تحول اکوسیستم نوآوری: اکوسیستم نوآوری شامل فرآیندی پیچیده از خلق ایده، تبدیل آن به محصول تا تجاری‌سازی محصولات در مقیاس وسیع است. موفقیت این فرآیند به عوامل مختلفی بستگی دارد، مانند فرهنگ کسب‌وکار که به کارآفرینی پاداش دهد، ریسک‌پذیری و اراده برای پذیرش تغییر، مجموعه‌ای از مقررات و هنجارهای اداری که مشوق این نگرش هستند، بخش قوی تولید دانش (دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و آزمایشگاه‌ها) و همکاری بین این مراکز با بازار. نوآوری را می‌توان با موفقیت به سمت برنامه‌هایی که برای جامعه بسیار ارزشمند هستند هدایت کرد (برای نمونه، انرژی سبز). اگرچه فرهنگ کارآفرینی در دهه گذشته به خوبی شکوفا شده است، اما خلق بنگاه‌های جدید، فناوری‌های پیشرو و محصولات و خدماتی که این فناوری‌ها را به کار می‌گیرند متوقف شده است. این گزارش، سرمایه‌گذاری دولت و بخش خصوصی را در تحقیق و توسعه توصیه می‌کند. در بلندمدت، کشورها باید از خلق «بازارهای فردا» حمایت کنند و بنگاه‌ها را برای متنوع‌سازی فعالیت‌ها ترغیب کنند. فنلاند، ژاپن، ایالات متحده، کره جنوبی و سوئد برای ایجاد بازارهایی برای فردا آماده‌تر هستند، درحالی‌که یونان، مکزیک، ترکیه و جمهوری اسلواکی آمادگی کمتری در این زمینه دارند.

چهارم: سنجش آمادگی کشورها

برای تحول اقتصادی

این نسخه ویژه از گزارش رقابت‌پذیری جهانی، به احصای ۱۱ اولویت برای دستیابی به تحول اقتصادی در قالب سه چارچوب زمانی پرداخته است: مواردی که بر اساس داده‌های مربوط به عوامل شکل‌دهنده رقابت‌پذیری در طول یک دهه گذشته احصا شده‌اند (دوره پیش‌گرونا)، مواردی که بحران اخیر کووید-۱۹ نشان داد برای احیای اقتصادها در کوتاه‌مدت (یک تا ۲ سال آینده) ضروری هستند (دوره کرونا - دوره احیای اقتصادی) و مواردی که می‌توانند تحول بلندمدت (۳ تا ۵ سال آینده) را برای اقتصادها رقم بزنند و با نتایج بهتر بهره‌وری، رفاه مشترک و پایداری زیست‌محیطی همراه شوند (دوره پساکرونا - دوره تحول اقتصادی). این ۱۱ اولویت شناسایی شده قرار است حرکت به سمت یکپارچگی کامل اهداف اجتماعی، زیست‌محیطی و نهادی را طی پنج سال آینده (به‌طور تقریبی) در نظام‌های اقتصادی نهادینه سازند. گزارش حاضر ضمن ارائه این ۱۱ اولویت، به سنجش مقدماتی «آمادگی تحول» در کشورها می‌پردازد که برای اندازه‌گیری جایگاه فعلی کشورها در این مسیر از آخرین آمار موجود استفاده شده است. این تمرین با سنجش امتیاز مجموعه کوچکی از کشورها ۳۷ اقتصاد که اکثر داده‌های مربوط به نماگرهای تحول اقتصادی برای آنها در دسترس قرار دارد صورت گرفته است و قصد آن

ارزیابی کامل عملکرد کشورها در زمینه رفاه پایدار و فراگیر نیست، بلکه فقط بر ابعاد جدید تحول اقتصادی تمرکز دارد. این تمرین سه هدف را نشانه گرفته است: نخست ترسیم حوزه‌های دارای اولویت به منظور تعریف بهتر اقدامات و سیاست‌های مورد نیاز برای «بازسازی بهتر» اقتصادها با رویکردهای مولد، پایدار و فراگیر؛ دوم ارائه شمایی از وضعیت ۳۷ کشور در مسیر تحول اقتصادی خود و سوم برجسته ساختن شکاف اصلی داده‌ها در ارزیابی سیاست‌ها و عملکرد کشورها.

با اذعان به این مساله که آمارهای موجود برای اندازه‌گیری تمام ابعاد موثر در وضعیت تحول اقتصادی کشورها کافی نیستند، اما نتایج نشان می‌دهد که هنوز هیچ کشوری به طور کامل آماده تحول اقتصادی نیست. با این حال، بر اساس سیاست‌های قابل اندازه‌گیری، «مدل کشورهای نوردیک» به‌عنوان نویدبخش‌ترین مدل در هدایت نظام‌های اقتصادی به سوی آینده‌ای مولد، پایدار و دربرگیرنده رفاه شناخته شده است. کشورهای نوردیک (برای نمونه، فنلاند، دانمارک و سوئد) در اکثر ۱۱ اولویت مشخص شده با ثبت بهترین عملکرد، از بیشترین میزان آمادگی برای تحول اقتصادی حکایت دارند. اولویت‌های ۱۱ گانه مجمع برای تحول اقتصادی کشورها عبارتند از:

۱- حصول اطمینان از وجود اصول حاکمیتی قوی و چشم‌انداز بلندمدت در نهادهای عمومی که با ارائه خدمات به شهروندان اعتماد آنها را جلب می‌کنند.

۲- ارتقای زیرساخت‌ها در راستای تسریع انتقال انرژی و گسترش دسترسی به برق و فناوری اطلاعات و ارتباطات.

۳- گذار به نظام مالیاتی تصاعدی، تجدیدنظر در مالیات بر شرکت‌ها، مالیات بر ثروت و نیروی کار در سطح ملی و در چارچوب همکاری‌های بین‌المللی.

۴- روزآمدسازی برنامه‌های درسی و توسعه سرمایه‌گذاری در مهارت‌های مورد نیاز مشاغل و «بازارهای فردا».

۵- بازنگری در قوانین کار و حمایت اجتماعی متناسب با اقتضات جدید اقتصاد و نیازهای جدید نیروی کار.

۶- توسعه زیرساخت‌ها و افزایش دسترسی و نوآوری در زمینه بهداشت و درمان و مراقبت از سالمندان و کودکان در راستای منافع جامعه و اقتصاد.

۷- افزایش مشوق‌ها با هدف هدایت منابع مالی به سمت سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت، تقویت ثبات و گسترش دامنه شمول خدمات مالی.

۸- بازنگری در چارچوب‌های رقابت و ضدانحصار متناسب با مقتضیات انقلاب صنعتی چهارم، حصول اطمینان از دسترسی به بازار، هم در سطح محلی و هم در سطح بین‌المللی.

۹- تسهیل ایجاد «بازارهای فردا»، به‌ویژه در حوزه‌های نیازمند همکاری دولت و بخش خصوصی.

۱۰- تشویق و گسترش سرمایه‌گذاری صبورانه در پژوهش، نوآوری و اختراع که می‌تواند به خلق «بازارهای فردا» بینجامد.

۱۱- تشویق بنگاه‌ها به پذیرش تنوع، برابری و شمولیت با هدف افزایش خلاقیت.

گزارش سال ۲۰۲۰ انجمن جهانی فولاد منتشر شد؛

ایران از نظر رشد تولید فولاد کشور سوم جهان شد

متوسط رشد تولید ماه دسامبر گذشته ۵.۸ درصد اعلام شد. تولید کل اعضای انجمن جهانی فولاد در ماه مورد اشاره به ۱۶۰.۸ میلیون تن رسید. ایران در تولید فولاد پس از ازبکستان و مولداوی که تولید ناچیزی دارند، جایگاه سوم جهانی را از نظر رشد در سال ۲۰۲۰ به دست آورد. مجموع تولید شمش فولاد ایران در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۲۹ میلیون تن رسید. ایران در همین حال در سال گذشته عنوان دهمین تولیدکننده فولاد را به دست آورد.

افت تولید بزرگان آسیایی

چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده جهان، در مدت مورد بررسی با رشد ۵.۲ درصدی، یک میلیارد و ۵۲ میلیون تن فولاد خام تولید کرد. هند و ژاپن به ترتیب با تولید ۹۹.۵ میلیون و ۸۳.۱ میلیون تن در جایگاه دوم و سوم جهانی قرار گرفتند با این حال کره، ژاپن و هند به عنوان بزرگان این صنعت به ترتیب با کاهش ۶ درصد، ۱۶.۲ درصد و ۱۰.۶ درصد، روند نزولی تولید را تجربه کردند. اتحادیه اروپا نیز با تولید ۱۳۸ میلیون تنی، متوسط کاهش ۱۱.۸ درصدی را به ثبت رساند اما دیگر کشورهای اروپایی با تولید ۳۸ میلیون تنی، رشد ۳.۹ درصدی را تجربه کردند. از سوی دیگر امریکای شمالی با کاهش ۱۵.۵ درصدی، ۱۰۱ میلیون تن فولاد خام تولید داشتند. امریکای جنوبی نیز با تولید ۳۸ میلیون تنی، با کاهش ۸.۴ درصدی مواجه شد. عربستان، قطر و امارات متحده عربی به عنوان کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس به ترتیب کاهش تولید ۵.۱ درصدی، ۵۲.۴ درصدی و ۱۸.۲ درصدی را به ثبت رساندند.

ایران جایگاه سوم جهانی را از نظر رشد تولید فولاد در سال ۲۰۲۰ به دست آورد و با تولید بیش از ۲۹ میلیون تنی دهمین فولادساز جهان در این سال شد.

انجمن جهانی فولاد با انتشار تصویری از وضعیت تولید فولاد در سال گذشته میلادی، اعلام کرد متوسط رشد تولید ۶۴ کشور عضو این نهاد در دوازده ماه سال قبل معادل منفی ۰.۹ درصد بوده و به یک میلیارد و ۸۲۹ میلیون تن رسیده در حالی که تولید سال ۲۰۱۹ به یک میلیارد و ۸۴۶ میلیون تن رسیده بود. در همین حال تولید فولاد ایران در سال ماقبل میلادی به ۲۵۶ میلیون تن رسیده بود که در سال ۲۰۲۰ با رشد ۱۳.۴ درصدی به ۲۹ میلیون و ۳۰ هزار تن رسید یکی از مهمترین دلایل رشد، توسعه طرح‌های فولاد با مشارکت بخش خصوصی و با راهبری ایمیدرو بوده است. ایران طبق رده بندی انجمن جهانی فولاد در جایگاه دهم تولید (طی سال ۲۰۲۰) ایستاد که بالاتر از اوکراین، ایتالیا و مکزیک است. پیش از ایران، برزیل با تولید ۳۱ میلیون تنی، در رتبه نهم قرار دارد. طی مدت مورد بررسی کشور مصر نیز با تولید ۸.۲ میلیون تنی همین میزان رشد را تجربه کرد. ازبکستان با رشد ۴۲.۶ درصدی و مولداوی با افزایش ۱۸.۷ درصدی به عنوان دو کشور عضو C.I.S در طول دوازده ماه سال گذشته به ترتیب ۹۵۰ هزار و ۴۶۵ هزار تن فولاد خام تولید کردند.

رشد تولید ۱۹ درصدی ایران در ماه پایانی ۲۰۲۰

ایران در ماه پایانی سال گذشته (دسامبر) نیز با رشد ۱۹.۲ درصدی، افزون بر ۲.۶ میلیون تن انواع شمش فولاد تولید کرد. این در حالی است که

رضا وکیلی مدیر فروش فولاد خوزستان تشریح کرد:

تحقق چشم انداز فولاد در سایه ارزیابی بازارهای جهانی

محصولات خود در بازار داخلی و صادراتی مشکلی جز محدودیتهای اعمال شده توسط مراجع دولتی نداشته است و ندارد.

ضرورت تحلیل بازارهای صادراتی برای توسعه صنعت فولاد

بازار جهانی فولاد، با تولید بالغ بر یک میلیارد و ۸۴۴ میلیون تن و تجارت (صادرات) ۴۲۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۹، یکی از بازارهای فعال و حجیم در سطح جهانی شمرده می شود. سهم صادرات هشت ماهه از کل تولید دنیا تا پایان آگوست سال ۲۰۲۰ بیش از ۱۹۴ میلیون تن بوده است که اهمیت این صنعت در بازارهای جهانی را نشان می دهد. در حالی که کلیه صنایع دنیا در یک سال گذشته تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار داشته، تولید و تقاضای فولاد نیز با افت مواجه بوده و مقدار تولید در نُه ماهه سال ۲۰۲۰ به یک میلیارد و ۳۴۲ میلیون تن رسیده است. پیش بینیها نشان دهنده تولید جهانی کمتر از یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تن فولاد تا پایان سال جاری میلادی است. ایران در سالهای اخیر همواره روند روبه رشد تولید را در پیش گرفته و با تولید ۲۵/۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۹ و تولید ۲۰/۸ میلیون تن طی نُه ماهه سال ۲۰۲۰، رتبه دهم تولید کنندگان این صنعت را به خود اختصاص داده است. معادن سنگ آهن و منابع انرژی در کشور یک مزیت برای صنعت فولاد محسوب می شوند. دولتها به توسعه صنایع معدنی و مقدار تولید و مصرف فولاد به عنوان یکی از شاخص های مهم توسعه های توجه ویژه های دارند. کشور ایران نیز گامهای خوبی برای رشد و افزایش ظرفیت تولید در طول زنجیره صنعت فولاد برداشته است. با تکمیل طرحهای افق سال ۱۴۰۴،

طبقه بندی، دسته بندی و ارزیابی بازار، کالا و مشتریان باعث شناسایی بخش مهم تر، سودآور تر و مستمر تر بازار می شود و شرکت می تواند با شناسایی ویژگی ها و نیازهای بخش مورد نظر، امکانات خود را متمرکز و با ایجاد و تحویل ارزش به مشتریان، برای تامین منافع سازمان و ذینفعان اقدام کند. همچنین، بر اساس این یافته ها، سرمایه گذاری های آتی شرکت نیز مشخص می شود. تحلیل گزارش های فروش، سود حاصل از نوع فروش و مقدار و سهم فروش بر اساس تنوع کالاهای تولیدی در دوره های مختلف، یکی از ابزارهای بخش بندی بازار و طراحی و انتخاب استراتژی مناسب فروش و بازاریابی است.

در تقسیم بندی محصولات در صنعت فولاد، علاوه بر بخش بندی عمومی محصولات به دو دسته «طویل» و «عریض»، می توان هر کدام از این دو را بر اساس نوع محصول فولادی، ابعاد مواد اولیه، محصول و کاربرد نهایی، تقسیم بندی و با توجه به توانمندیهای شرکت و نیاز هر بخش از بازار، نقشه بازاریابی مناسب و فروش بهینه را طراحی و اجرا کرد. بخش بندی بازار بر اساس محل استقرار نیز در سال های اخیر، به علت افزایش هزینه جابه جایی کالا، از اهمیت ویژه ای برخوردار شده است.

علاوه بر بخش بندی بازار بر اساس محصول، دسته بندی بازار بر اساس مشتریان نیز مفید است. مشتریان از نظر فعالیت، توان مالی، نوع خرید و فروش، نقش آن ها در زنجیره فولاد و... تفاوت هایی دارند و متناسب با این ویژگی ها، دارای نیازهای خاص خود هستند. سازمان برای موفقیت باید این نیازها را شناسایی و طرح بازاریابی خود را برای رسیدن به اهداف سازمان طراحی کند. تحلیل فروش بر اساس بازار داخلی و صادراتی و دیگر بخش بندیها و دسته بندیها نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

نهایتا هدف از همه این عوامل، شناسایی بهترین مدل فروش، متناسب با شرایط روز بازار و در بخش مناسب تر برای تحقق فروش بهینه و کسب حداکثر سود بلندمدت سازمان برای ذینفعان است. استان خوزستان، با دارا بودن کارخانجات فعال در حوزه های تولید محصولات طویل و عریض، یکی از قطبهای تولید فولاد کشور محسوب می شود. فولاد خوزستان، با حمایت از تولید پایدار این کارخانجات، همواره به تامین نیاز آن ها توجه ویژه ای داشته است. در سال ۱۳۹۹ بیش از ۷۰ درصد فروش داخلی محصولات فولاد خوزستان به این شرکتها اختصاص یافته است.

محصولات تولیدی شرکت فولاد خوزستان، علاوه بر طیف گسترده ابعادی و گریدهای پایه، پاسخگوی نیازهای مصرف کنندگان فولادهای کیفی در گونه های فولادی مختلف از جمله CK45، CK55، C10C، RST34 و RST37 برای شمش و همچنین گونه هایی مانند API X60، ASTM A573 و API X52، ST52، ASTM A36، A283 GRC، API 5LGRB برای اسلب است. با این ویژگی ها، شرکت فولاد خوزستان برای فروش

دارنده بزرگ ذخایر سنگ آهن و دهمین تولیدکننده بزرگ آن و داشتن منابع قابل توجه انرژی و محسوب شدن جزو دو کشور برتر جهان در زمینه منابع گازی، نسبت به سایر کشورهای صنعتی در صنعت فولاد دارای مزیت تولید است. این در حالی است که بی توجهی به توسعه متوازن در زنجیره فولاد و آمایش سرزمینی در این توسعه، یکی از چالش های صنعت فولاد در کشور محسوب می شود. از طرف دیگر، این صنعت بنیادی طی سال های گذشته با تغییرات مکرر سیاست های مربوط به بخش صادرات، ایجاد بی ثباتی به بهانه کنترل بازار داخلی، نبود سیاست های صحیح در قیمت گذاری مواد اولیه و محصولات فولادی، صدور دستورالعمل های متعدد بعضاً غیرکارشناسانه و در نتیجه آن، برهم خوردن توازن در زنجیره تولید، همواره در معرض آسیب های گوناگون قرار داشته و این از مهم ترین پیامدهای سوءمدیریت در این صنعت بوده است. به لحاظ ساختاری، ضعف در زیرساخت های مبادلاتی کشور و حمل و نقل داخلی و بی توجهی به دانش فنی روز از دیگر چالش های این صنعت است.

کنار گذاشتن نگاه دولتی و دستوری، هدایت صنعت فولاد کشور بر اساس معیارهای صرفاً اقتصادی، رفع دستورات ضدتولیدی، ایجاد تنوع و تخصص در سبد مختلف محصولات، توجه به آمایش سرزمینی در توسعه کل زنجیره تولید و ایجاد نکردن گلوگاه در طول این زنجیره، بومیسازی قطعات و تجهیزات مصرفی در تولید و توجه به نظرات کارشناسانه انجمن های تخصصی از جمله انجمن فولاد ایران می تواند به رفع این چالش ها و موانع کمک شایانی کند.

تحریم صنعت فولاد، صادرات بالغ بر ۹۵۰ هزار تن در هشت ماهه اول سال ۱۳۹۹، با ارز آوری بالغ بر ۳۶۲ میلیون دلار، به تامین نیاز ارزی کشور و رشد و توسعه آن کمک کرده است. نمودار ۲ نشان دهنده مقدار صادرات و فروش داخلی شرکت فولاد خوزستان در سالهای اخیر است. با توجه به عدم امکان ملاقات حضوری با مشتریان خارجی، به علت توانمندیهای شرکت در تولید و لجستیک و نیز استفاده از روش های مختلف بازاریابی متناسب با شرایط بازار و مشتریان، این شرکت موفق به تداوم صادرات محصولات خود شده است. اگر محدودیت های اعمال شده توسط مراجع دولتی داخلی در کار نباشند، شرکت فولاد خوزستان در کنار تامین نیاز داخلی کشور و مخصوصاً کارخانجات استان، با صادرات بخش عمده محصولات تولیدی، میتواند علاوه بر افزایش منافع ذیفعان شرکت، درآمد ارزی بالاتری را برای کشور کسب کند. این شرکت در سال ۱۳۹۶ موفق به ثبت رکورد صادراتی بالغ بر ۲ میلیون و ۷۶۹ هزار تن، معادل ۷۳/۵ درصد از محصولات تولیدی خود شده است. تولید شرکت در سال مذکور ۳ میلیون و ۷۶۵ هزار تن بوده است.

چالش های فروش فولاد

فولاد، از منظر قابلیت بازیافت، یکی از بهترین محصولات تولیدی قابل انطباق با الزامات زیست محیطی است، ولی در زمان تولید، آلودگی محیطی ایجاد می کند. این عامل باعث خروج این صنعت از صنایع دست اول در کشورهای توسعه یافته و ورود آن به کشورهای در حال توسعه شده است. ایران، به دلیل موقعیت استراتژیک و داشتن ذخایر وسیع سنگ آهن و به عنوان نهمین

ظرفیت کشور به ۵۵ میلیون تن خواهد رسید که با توجه به پیش بینی حدود ۲۰ تا ۲۵ میلیون تن مصرف داخلی، صنعت فولاد کشور باید برای صادرات حداقل ۳۰ میلیون تن آمادگی داشته باشد. برای تحقق این مهم، علاوه بر ضرورت شناسایی بازارهای جهانی در گروه بندیها و دسته بندی های کالایی، جغرافیایی و مشتریان و طراحی نقشه راه بازاریابی برای فروش این حجم از محصولات فولادی، لازم است تا خود را به الزامات تحقق ۳۰ میلیون تن صادرات، از جمله امکانات نرم افزاری، بسترسازی و امکانات سخت افزاری به ویژه لجستیک صادرات محور، مجهز کند. شرکت فولاد خوزستان، با ظرفیت تولید ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار تن شمش و تختال و با امکانات منحصربه فردی مانند خطوط ریلی و اسکله اختصاصی، نزدیکی به بندر امام خمینی (ره) برای صادرات و استقرار در کنار سه کارخانه مصرف کننده تختال و سه کارخانه مصرف کننده شمش، از موقعیت و ویژگیهای برخوردار است و به علت داشتن سابقه بیش از سی سال در تولید و صادرات، دارای کادری متخصص و حسن شهرت در بازارهای جهانی و داخلی است. این شرکت، با تولید بیش از ۶۸ میلیون تن از زمان بهره برداری تاکنون، یکی از مهم ترین ارکان تولید فولاد کشور محسوب می شود. شرکت فولاد خوزستان، با ویژگی تولید دو محصول شمش و تختال، همواره با تلاش برای تولید و فروش بهینه محصولات در کنار صادرات، به تامین نیاز داخل کشور نیز می پردازد. به رغم تمام محدودیتهای تحریم های ظالمانه در دوره های مختلف علیه کشور، این شرکت موفق به صادرات بیش از ۲۰ میلیون تن فولاد به ۲۸ کشور شده است. با وجود تشدید این تحریم ها، به خصوص

در سومین همایش فلزات غیر آهنی بررسی شد:

نقش غیر آهنی‌ها در تحریم‌ها

«تحولات اقتصاد جهانی و بازار صنایع غیر آهنی، ارزآوری و تحریم‌ها»، «مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های معدنی و صنعتی» و «کرونا، پسا کرونا و بازار فلزات غیر آهنی» برگزار شد. علیرضا بختیاری، مدیر مسئول گروه رسانه‌ای دنیای اقتصاد در مراسم افتتاحیه همایش با یادآوری اینکه تجربه تحریم‌ها با وجود همه تلخی‌های زیادی که رقم زد، اما آموزش‌هایی برای صنعت کشور خصوصا حوزه معدن و صنایع معدنی داشت، گفت: مشخص شد که اگر بنا باشد نفت نفروشیم و درآمد ارزی نفتی نداشته باشیم، می‌توان به چه حوزه‌های اقتصادی تکیه کرد و محدودیت‌های آنها چیست. او ادامه داد: در همین دوران همچنین ثابت شد حوزه‌ای که برای ما حداقل در میان مدت و کوتاه‌مدت توانست ارزآوری کند، معدن و صنایع معدنی است. این موضوع نشان داد که ما باید یک طرح جامع چه در حوزه فولاد و چه در بخش صنایع غیر آهنی و در مجموع معدن و صنایع معدنی کشور داشته باشیم تا بتوانیم براساس این اسناد توسعه‌ای بخشی از درآمدهای ارزی آتی‌مان را تضمین کنیم. البته

«واگذاری درست معادن» از جمله چالش‌هایی بودند که در این گردهمایی به آنها اشاره شد. همچنین مقوله بومی‌سازی که از طراحی و کسب تکنولوژی و فناوری‌های مختلف آغاز خواهد شد و به ساخت داخل خواهد رسید و در نهایت تقویت ارتباط بین موسسات علمی، دانشگاهی و شرکت‌های دانش‌بنیان با صنایع مختلف را به همراه خواهد داشت از دیگر مواردی بود که در این همایش مورد توجه قرار گرفت. سومین همایش و نمایشگاه چشم‌انداز صنایع غیر آهنی ایران و فناوری‌های وابسته به ابتکار گروه رسانه‌ای دنیای اقتصاد و همکاری شرکت ملی صنایع مس ایران با محورهای «جهش تولید، توسعه پایدار و متوازن و حذف موانع پیشرو»، «اکتشافات و فعالیت‌های اکتشافی مدرن ضامن حیات و پویایی معادن»، «معادن کوچک و متوسط، احیا و سرمایه‌گذاری»، «بومی‌سازی، استفاده از ظرفیت‌های ساخت داخل و توسعه فناوری، استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان»، «ارزیابی سهم صنایع فلزات غیر آهنی در تولید ناخالص ملی، تکمیل زنجیره تولید و لزوم کاهش ریسک سرمایه‌گذاری»،

سومین هم‌اندیشی سه ضلع سیاست‌گذاران، صاحب‌نظران و فعالان اقتصادی برای فلزات غیر آهنی به محل بررسی چالش‌ها و فرصت‌های مواد معدنی تبدیل شد. در این گردهمایی سیاست‌گذاران و فعالان بخش خصوصی اتفاق نظر داشتند که صنایع معدنی و فلزات اساسی در دوره گذار از تحریم‌ها حکم ضربه‌گیری را داشتند که از زمین‌گیر شدن اقتصاد ایران جلوگیری کردند. این در حالی است که تشکیل سرمایه در عصر تحریم‌ها در برخی از بخش‌ها و صنایع روندی منفی و نزولی در پیش گرفته، اما در خانواده صنایع معدنی رشدی مناسب در سطح بالایی از تاب‌آوری تجربه شده است. در کنار روایت حاضران این همایش درباره سرپاماندن اقتصاد ایران در دوران تحریم‌ها به واسطه رشد صنایع معدنی و فلزات اساسی، چالش‌ها و دست‌انداخت‌های صنایع غیر آهنی نیز به تصویر کشیده شد. «محیط نامساعد کسب‌وکار»، «بی‌ثباتی در روند سیاست‌گذاری‌ها»، «بازنگری در ساختار اکتشافات معدنی»، «جذب سرمایه‌گذاری و فعال‌سازی واحدهای کوچک» و

با دارا بودن ۱/۱ میلیارد تن بزرگ‌ترین دارنده ذخایر این فلز با سهمی ۲۴ درصدی است. اندونزی و برزیل هم به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم این بخش قرار دارند. عیدی در ادامه با اشاره به تاثیر اجرای سیاست واکسیناسیون بر قیمت مس در بازارهای جهانی اعلام کرد: ما در شرکت ملی صنایع مس برای سال ۹۶ شاهد بهای ۶ هزار و ۴۲۲ دلار برای هر تن مس بودیم که این عدد برای سال ۹۷ حدود ۶ هزار و ۳۴۴ دلار، برای سال ۹۸ حدود ۵ هزار و ۹۰۴ دلار و برای سال ۹۹ در مرز ۶ هزار و ۲۴۵ دلار در قرار داشته است. این اعداد به‌طور متوسط در دو سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ در بازار جهانی معادل ۶ هزار و ۱۲۰ دلار بود. پیش‌بینی قیمت مس برای دوره بلندمدت آتی مثبت است و شروع فرایند واکسیناسیون در بسیاری از کشورها هم موجب شده تا قیمت مس تا پایان سال ۲۰۲۱ به سطح ۶۶۰۰ دلار و در افق بلندتر، تا عدد ۷ هزار و ۷۰۰ دلار هم بالا رود.

نگاه ویژه به صنایع و بازار فلزات غیر آهنی

سعید زرندی، معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت در ادامه این همایش به ارائه نکاتی پرداخت و با تشکر از برگزارکنندگان این همایش عنوان کرد: ما نگاه ویژه‌ای به صنایع و بازار فلزات غیر آهنی داریم. اما از زمان تشدید تحریم‌های کشور مخصوصاً از سال ۱۳۹۱، یکی از بخش‌هایی که به کشور برای سرپاماندن کمک قابل توجهی کرد، صنایع معدنی و فلزات اساسی بود. در واقع صنایع معدنی ما در حکم ضربه‌گیری در دوره گذار از تحریم‌ها بود که از زمین‌گیر شدن اقتصاد ایران جلوگیری کرد. رشد این بخش در دوره تحریم نشانه خوبی برای اثبات این ادعاست. این در حالی است که تشکیل سرمایه در برخی از بخش‌ها و صنایع روندی منفی و نزولی در پیش گرفته است. ولی مجموعاً در خانواده صنایع معدنی رشدی خوب و مناسب را با سطح بالایی از تاب‌آوری تجربه کردیم. البته تاب‌آوری بخش تولید به نسبت بخش خدمات حدود ۱۰ برابر بوده که این نشان از وزن بالای این بخش در شرایط تحریم دارد. بنابراین هر چقدر ما در حوزه تولید سرمایه‌گذاری کرده بودیم، در دوره سخت تحریم جبران شد. زرندی با اشاره به وضعیت صنایع معدنی در سال‌های اخیر افزود: لازمه اینکه ما بتوانیم تاب‌آوری اقتصاد را بالا ببریم، این است که روی برخی از صنایع تمرکز بالایی داشته باشیم. در مجموع در وزارت صمت روی معرفی صنایع پیشران تمرکز داریم. دلیل این موضوع نیز این است که اگر منابع محدودی داشتیم، آن را به صنعتی تخصیص دهیم که هم بتواند برای ما درآمد و اشتغال بالا ایجاد کند و هم در موضوع ارزآوری که مساله استراتژیک کشور است، نقش آفرین باشد. تقریباً در همه مدل‌هایی که داریم، موضوع صنایع معدنی به‌عنوان یکی از دو اولویت اول بخش تولید کشور

مقایسه صنایع غیر فلزی ایران با جهان

در ادامه این همایش، سعد عیدی، مدیر امور نظارت و برنامه‌ریزی شرکت ملی صنایع مس ایران به ارائه نکاتی در خصوص بازار مس پرداخت. وی با اشاره به کمربند جهانی معادن مس که اولی تحت عنوان هیمالیا و دومی آند شناخته می‌شوند، به تشریح وضعیت صنعت مس ایران پرداخت و گفت: خوشبختانه با مجموعه کارهایی که خصوصاً در سه سال گذشته انجام گرفته، ذخیره مس محتوایی کشور به سطح ۵/۳۶ میلیون تن رسیده است که با داشتن سهم ۴/۲ درصدی، ایران رتبه هفتم را در شاخص‌های جهانی این بخش داراست. البته تولید مس محتوایی کشور حدود ۳۱۲ هزار تن در سال است که اغلب آن یعنی ۲۹۸ هزار تن را شرکت ملی صنایع مس ایران تولید می‌کند. در عین حال بخش دیگری از شرکت‌ها که به تولید *stew* مشغولند، سالانه بین ۴ تا ۵ هزار تن تولید دارند. تولید سایر محصولات وابسته مثل کانس نیز سالانه بین ۸۰ تا ۹۰ هزار تن است. عیدی در بخش دیگری از صحبت‌هایش با اشاره به حجم ذخایر طلای ایران اعلام کرد: از مجموع ۵۰ میلیون تن ذخایر طلای جهان، ۲۰ درصد کل آن در استرالیا قرار دارد و روسیه نیز با داشتن سهم ۱۰/۶ درصدی و ۵ میلیون تن در رتبه دوم قرار دارد. آفریقای جنوبی هم با داشتن ۳ درصد کل ذخایر در رتبه بعدی این بخش قرار دارد. وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با یادآوری اهمیت ماده بوکسیت و نقش آن در تولید آلومینیوم اعلام کرد: ما ۳۸ میلیون تن ذخیره بوکسیت در ایران داریم که عیار آنها بین ۳۰ تا ۴۰ درصد است که البته اینها در نقشه جهانی اعداد بزرگی نیستند. گینه به‌عنوان مالک ۲۵ درصد از کل ذخایر آلومینیوم جهان، حدود ۷ میلیارد تن بوکسیت ذخیره دارد. این کشور سالانه حدود ۸۲ میلیون تن تولید دارد؛ هرچند میزان تولید آلومینیای این شرکت ۳۰۰ هزار تن بیشتر نیست. در رده‌های دیگر جدول کشورهای آسیایی و حتی عربستان همسایه ما قرار دارد که جایگاه دوازدهم را در نقشه جهانی دارد. در بخش دیگر صحبت‌های عیدی آمار محصول روی بازنمایی شد. وی افزود: ایران با داشتن ذخایر ۱۲/۴ میلیون تنی، جایگاه برجسته‌ای در جهان دارد و کل جهان حدود ۲۵۰ میلیون تن ذخیره روی دارد که سهم ایران از این میزان حدود ۵ درصد است. با فرض اینکه روسیه و مکزیک به‌دلیل حجم مشابه ذخایر در یک رتبه قرار دارند، ایران پنجمین کشوری است که در این بخش ذخیره دارد. این مدیر معدنی در ادامه خاطر نشان کرد: ایران در بخش سرب با داشتن ۴ میلیون تن رتبه ششم جهان را در اختیار دارد. از آنجا که ذخیره جهانی سرب حدود ۹۰ میلیون تن در جهان است، ایران سهمی ۴/۵ درصدی را در این بخش به خود اختصاص داده است. در فلز قلع نیز ذخیره کل دنیا حدود ۴/۶ میلیارد تن است که چین

بخش زیادی از این موفقیت، به بهبود فضای کسب و کار کشور در حوزه معدن و صنایع معدنی بازمی‌گردد. به گفته بختیاری، اگر بنا باشد یک طرح جامع تدوین شود، قطعاً به ثبات در مدیریت، سیاست‌گذاری دقیق، برنامه‌ریزی جامع و دوری از حواشی نیاز دارد. مدیر مسئول گروه رسانه‌ای با تاکید بر اینکه به‌طور کلی صنعت به یک ثبات در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری نیاز دارد، ادامه داد: این همایش کمک می‌کند تا اتاق فکری با حضور سیاست‌گذاران، فعالان بخش خصوصی و تحلیلگران و صاحب‌نظران شکل بگیرد که در نهایت جمع‌بندی آن به یک سیاست‌گذاری بلندمدت در حوزه معدن و صنایع معدنی منتج شود. بختیاری در ادامه گفت: بخش عمده‌ای از طرح جامع فولاد ناشی از همایش‌های صنعت فولاد بود که به ابتکار گروه رسانه‌ای برگزار می‌شود. امیدوار هستیم که چنین اتفاقی در حوزه فلزات غیر آهنی نیز رخ دهد و در سیاست‌گذاری‌ها موثر باشد. در ادامه سروش فولادچی، دبیر همایش نیز با بیان اینکه صنایع فلزی در طول تاریخ همواره نماد پیشرفت و صنعتی بودن یک کشور بوده است، اظهار کرد: در طول برنامه‌های توسعه اقتصادی کشورها، توسعه صنایع فلزی از اهمیت خاصی برخوردار بوده‌اند. او ادامه داد: نیاز کشور به گذر از شرایط اقتصادی فعلی، قطعاً ضرورت نگاه به درون و توجه به تمامی پتانسیل‌های کشور، به‌ویژه حوزه صنایع فلزی را بیش از گذشته مشخص می‌کند. در این میان خوشبختانه، صنعت فولاد همواره به‌صورت ویژه مورد توجه متخصصان و مسئولان کشور بوده است. اینک اما نقش فلزاتی همچون مس، آلومینیوم، سرب و روی و طلا و نقش آنها در ارزآوری صادراتی کشور و اشتغال‌زایی پایدار آنها در شرایط متلاطم اقتصادی فعلی، حقیقتاً اهمیت دقت نظر و توجه ویژه به صنایع فلزی غیر آهنی را با توجه به مزیت رقابتی گسترده آنها نمایان کرده است. فولادچی اظهار کرد: بی‌تردید امنیت اقتصادی در سایه توسعه اشتغال، توسعه سرانه تولید ملی، توزیع عادلانه ثروت و امکانات و ثبات رویه و مدیریت راه را بر ایجاد وابستگی به خارج خواهد بست و زمینه اعتلای سیاسی و اقتصادی کشور را با فتح بازارهای بین‌المللی فراهم خواهد آورد. او ادامه داد: گروه رسانه‌ای با درک این مهم و با تجربه برگزاری دو نوبت از این همایش و نمایشگاه تخصصی و نظرسنجی از متخصصان و مدیران و فعالان صنایع فلزات غیر آهنی درخصوص عملکرد و نتایج آنها تداوم برگزاری رویدادهایی با استانداردهای جهانی و با نگاهی ویژه به قابلیت‌های داخلی را اولویت کاری خود قرار داده و بر این اساس «سومین همایش و نمایشگاه چشم‌انداز صنایع فلزات غیر آهنی و تکنولوژی‌های وابسته با نگاهی به تولید و بازار» را با همکاری شرکت ملی صنایع مس ایران و با حضور فعالان، کارشناسان، تصمیم‌سازان، تصمیم‌گیران و سرمایه‌گذاران صنایع مختلف این حوزه از ایران و جهان برگزار می‌کند.

مدنظر قرار گرفته است. این نشان می‌دهد اتفاقاتی که رخ داده باید تداوم یافته تا به تقویت صنایع معدنی و تولیدکنندگان فلزات اساسی منجر شود. این موضوع یک نگاه ویژه می‌طلبد. ما در حوزه صنایع معدنی به قیمت جاری، در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۷/۹ درصد ارزش افزوده بخش صنعت به این بخش متعلق بوده است. این عدد برای سال ۹۶ به ۲۱ درصد رسیده که از همین مجرا می‌توان به نقش آفرینی رو به رشد صنایع معدنی در چرخه اقتصاد ملی پی برد. بررسی آمار و ارقام اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۸ گویای ارزش ۷ میلیارد دلاری صادرات صنایع معدنی بوده است. عددی که همواره این نهیب را به من می‌زند که اگر ما می‌خواهیم در چرخه اقتصاد ملی، معدن را جایگزین نفت کنیم، باید این عدد به حداقل ۵۰ میلیارد دلار برسد. این به یک شرایط متعادل و مناسب از نظر نبود تحریم‌ها وابسته است. در کل ما باید جوری شرایط تولید کشور را برنامه‌ریزی کنیم که نهایتاً بتوانیم به هدف‌گذاری ۵۰ میلیارد دلاری خود در بخش صادرات صنایع معدنی را بررسی کرده و به آن دست یابیم. زرنندی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به وضعیت کشور در تولید و صادرات فلزات اساسی عنوان کرد: «ما در خانواده فلزات اساسی در سه قسمت آهن و فولاد، ریخته‌گری آهن و فولاد و نیز فلزات اساسی گرانبها و غیرآهنی وضعیت کشور را باید از مجرای اعداد ببینیم. این اعداد صراحتاً بیان می‌کنند که کشور در این بخش‌ها رشد مناسبی را تجربه می‌کند. در سال ۱۳۹۴ مجموعاً ۱۹/۹۴ درصد از ارزش افزوده کشور به بخش فلزات اساسی تعلق داشته که سهم فلزات اساسی گرانبها و غیرآهنی حدود ۳/۹۳ درصد بوده است. همین اعداد را وقتی برای سال ۱۳۹۷ مرور می‌کنیم، می‌بینیم که سهم ارزش افزوده بخش فلزات اساسی ثابت مانده اما سهم ارزش افزوده فلزات اساسی گرانبها و غیرآهنی تا سطح ۵/۳ درصد رشد کرده است.

اکتشاف را دریابید

وحیدالله جعفری، رئیس هیات عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) یکی دیگر از سخنرانان سومین همایش صنایع غیرفلزی بود. او گفت: اهمیت بخش معدن و صنایع معدنی به دلیل افزایش ۵۰ درصدی سهم ارزش افزوده آن در سال‌های گذشته است و روند مساعد صادرات امروزه بر کسی پوشیده نیست. در بخش صنایع غیرفلزی به رغم مشکلاتی که وجود داشته حدود ۵۰ درصد از این صنایع قابلیت عرضه در بازارهای جهانی را دارند. بیشترین افزایش هم در تولید آلومینیوم، مس، روی و سرب بوده که اعتقاد دارم روی توسعه آنها بیشتر باید توجه کرد. او در ادامه اظهار کرد: موضوعی که باید درخصوص صنایع غیرفلزی در نظر داشت، توجه به

بخش اکتشاف است. از زمان آغاز اکتشاف از پهنه‌ها بیش از ۷۵۹ آنومالی در کشور شناخته شده است که می‌تواند به معدن تبدیل شود و زنجیره معدن را تکمیل کند؛ بنابراین می‌توان گفت پتانسیل‌های بسیاری در این حوزه وجود دارد، اما آنچه مهم است

بستر اولیه برای استفاده از این ذخایر و کشف آنهاست. نکته مهم‌تر این است که چون ما در واگذاری‌ها باید براساس قانون عمل کنیم، درست و واگذار کردن معادن بسیار حائز اهمیت است. شاید در قوانین مشکلاتی وجود داشته باشد اما اگر ما بتوانیم درست برنامه‌ریزی کنیم قاعدتاً در واگذاری‌ها با دست‌انداز مواجه نخواهیم شد. جعفری در ادامه اظهار کرد: امروز درمورد حبس معادن موضوعاتی مطرح می‌شود. برای اینکه بدانیم سایر معادن به سرنوشت آنها گرفتار نشوند و به یک ثروت برای بقیه زنجیره تبدیل شوند، باید در روش‌های واگذاری‌مان بازنگری‌هایی صورت بگیرد. روش‌هایی که بتواند سرمایه‌گذاران بزرگ را جذب کند تا آنها بتوانند شرکت‌های بزرگی ایجاد کنند و از دل آن شرکت‌ها، بنگاه‌های کوچک‌تر رشد کنند تا ذخایر را به مواد فرآوری شده تبدیل کنند. جعفری گفت: طرح احیای معادن کوچک که مطرح شده به این دلیل بوده است که ذخایر کوچک به ذخایر بزرگ تبدیل شوند. بررسی‌ها نشان داد که اکتشافات در محدوده‌های واگذار شده اصلاً درست انجام نشده است؛ بنابراین اگر مجموع واحدها توسط شرکت‌های بزرگ واگذار شوند با شرط سرمایه‌گذاری می‌توانند موفق شوند. در نتیجه با ورود سرمایه‌گذاری‌ها، هم اکتشافات روندشان سرعت می‌گیرد و هم به سرعت تبدیل به ارزش افزوده می‌شوند. او افزود: از نکات دیگر برای فعال‌سازی واحدهای کوچک این است که بستر درستی برای بخش خصوصی فراهم شود. ما واحدهایی داشتیم که به بخش خصوصی به صورت بلندمدت برای انجام سرمایه‌گذاری واگذار کردیم تا از

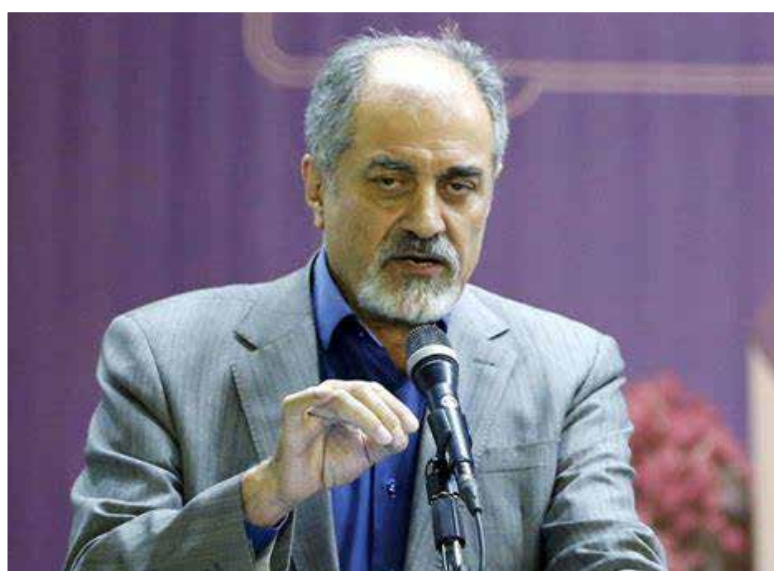
تعطیلی آنها جلوگیری شود و تولید این واحدها امروز به بیش از ۵ برابر رسیده است. حتی واحدهای صنایع معدنی هم چنین شرایطی داشته است. اگر بخش خصوصی واقعی باشد می‌توان این کار را انجام داد.

ارتقای تکنولوژی‌ها

اردشیر سعدمحمدی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران نیز در این همایش با اشاره به اینکه شرکت ملی صنایع مس ایران با تدوین استراتژی ۱۰ ساله و ارائه برنامه جامع توسعه تا سال ۱۴۱۰ در ترسیم چشم‌انداز صنعت مس در کشور پیش‌تاز است، گفت: در این زمینه با اتکا به توانمندی و ظرفیت‌های خود و نیز زیرساخت‌های احداث شده به پیش می‌رود. این زیرساخت‌های اعم از تامین آب طرح‌های در دست اجرا و نیز اتمام پروژه نیروگاه سیکل ترکیبی ۵۰۰ مگاواتی برق در اواخر سال ۹۶ است که نیاز کلیه طرح‌ها را تامین کرده و مازاد آن به شبکه فروخته خواهد شد. سعد محمدی افزود: مهم‌ترین مساله برای تدوین برنامه جامع مس وجود ذخایر مهم مس در پهنه ایران است. شرکت ملی مس ضمن ارتقای جایگاه ذخیره مس خود در دنیا به هفتمین کشور، هم‌اکنون ۳۶/۵ میلیون تن مس معادل بیش از ۴/۲ درصد از ۸۷۰ میلیون تن مس موجود در دنیا را در اختیار دارد. او افزود: در برنامه‌ای که تا سال ۱۴۱۰ طراحی شده است در سه مقطع زمانی و با طرح‌های جدید، تولید کنسانتره مس به میزان ۲ میلیون و ۵۰۰ تن افزایش خواهد یافت و تا پایان سال ۱۴۱۰، حصول ۶۰۶ هزار تن آند و ۵۵۰ هزار تن کاند رقم خواهد خورد. سرمایه‌گذاری ۲۴۸۰ میلیون یورویی و ۲۴ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومانی و سودآوری بیش از ۵۰ درصد سالانه از درآمد براساس پیش‌بینی‌های صورت گرفته محقق خواهد شد که این امر جایگاه شرکت ملی مس را در دنیا ارتقا خواهد بخشید و براساس هدف‌گذاری‌ها آن را در میان شرکت‌های صاحب اعتبار و بین ۱۰ شرکت معدنی صنعتی برتر دنیا در همه شاخص‌ها قرار خواهد داد. سعدمحمدی در ادامه اضافه کرد: از طرف دیگر توجه خاص شرکت ملی صنایع مس ایران به مقوله بومی‌سازی خطوط تولید و ضرورت بهره‌گیری از توان داخلی در بیش از ۵۰ درصد از حجم هر یک از پروژه‌های مختلف نشان از عزم راسخ در بهره‌گیری هرچه بیشتر از توانمندی‌های موجود و ظرفیت‌های سازندگان کشور دارد. او گفت: بومی‌سازی مقوله‌ای است که از طراحی و حتی کسب تکنولوژی و فناوری‌های مختلف آغاز می‌شود و در نهایت به ساخت داخل خواهد رسید؛ تقویت ارتباط بین موسسات علمی، دانشگاهی و شرکت‌های دانش‌بنیان با صنایع مختلف از مهم‌ترین دستاوردهای علمی بومی‌سازی است.

رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد در واکنش به معافیت واحدهای لوله و پروفیل از عرضه در بورس کالا:

کلاف بازار سیاه ورق گرم فولادی پیچیده‌تر شد

در سال‌های اخیر، سندیکای لوله و پروفیل و دیگر مصرف‌کنندگان ورق گرم فولادی، به بهانه عرضه قطره‌چکانی، مهندسی بازار بورس و ایجاد بازار سیاه، انگشت اتهام خود را به سوی فولاد مبارکه نشانده‌اند. به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران، از آنجا که فولاد مبارکه انحصار بازار را در دست دارد، در این که گاه اقدام به مهندسی بازار می‌کند، شکی نیست اما در عین حال، یکی از مواردی که به تنش‌ها و چالش‌های بازار دامن می‌زند، عملکرد خود تولیدکنندگان لوله و پروفیل است، چراکه با استفاده از روابطی که دارند، ظرفیت‌هایی بیش از نیازشان را در سامانه بهین‌یاب ثبت می‌کنند و مازاد نیاز خود را در بازار آزاد به فروش می‌رسانند. از سوی دیگر اما تولیدکنندگان لوله و پروفیل در حالی از شفافیت و اصلاح شیوه ظرفیت‌سنجی در جلسات با معاون وزیر صمت و دیگر مراجع تصمیم‌گیرنده سخن به میان می‌آورند که همین عدم شفافیت در ظرفیت‌سنجی، تشدید فروش ورق گرم در بازار سیاه از سوی آنان را در پی داشته است.

از سوی دیگر در روزهای گذشته نامه‌ای از سوی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان مبنی بر «مختومه نمودن پرونده عدم عرضه در بورس کالا شرکت‌های تولیدی لوله و پروفیل فولادی» منتشر شد که بر اساس آن مقرر گردید دستورالعمل تنظیم بازار محصولات فولادی به تولیدکنندگان محصولات قابل عرضه در بورس کالا، شامل میلگرد، تیرآهن، نبشی، ناودانی، و انواع ورق فولادی محدود گردد که به گفته فولادی‌ها این موضوع کنترل بر مازاد نیاز تولیدکنندگان لوله و پروفیل و همچنین پیگیری محصولات موجود در بازار سیاه را دشوارتر از گذشته می‌کند.

بهرام سبحانی رئیس انجمن تولیدکنندگان فولاد در این مورد می‌گوید: «فولاد مبارکه قبلاً سیستمی داشت که براساس آن، تیم کارشناسی با معیارها و شاخص‌های مختلفی ظرفیت‌سنجی می‌کرد که نیاز واقعی هر مجموعه برای تولید چه قدر است و بر اساس

فولاد تصریح کرد: با این روش‌ها نمی‌شود بر بازار کنترل داشت و راهکاری اساسی‌تر دیگری وجود دارد. باید مشخص باشد چه کسانی ورق را به اسم تولیدکننده از فولاد مبارکه می‌خرند و سیستم‌های نظارتی و تعزیرات نیز باید لیستی از محصولاتی که فولاد مبارکه به آن‌ها می‌فروشد را در اختیار داشته باشد. همچنین باید مشخص شود که با استفاده از این مواد اولیه چه محصولاتی تولید شده است که این شفافیت نیاز به عرضه محصولات در بورس کالا دارد. اما متأسفانه در چند روز اخیر شاهد بوده‌ایم که سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان با صدور دستورالعملی، عملاً واحدهای تولید لوله و پروفیل را از این امر معاف ساخته است. این تصمیم در حالی گرفته شده که متأسفانه هرکس پروانه، سوله و خط تولیدی دارد، ورق را می‌گیرد و معلوم نیست این ورق برای تولید به کار گرفته می‌شود یا در بازار آزاد به فروش می‌رود این دقیقاً مغایر با هرآن چیزی است که همگان در زنجیره فولاد به دنبال آن هستند.

آن سهمیه را تخصیص می‌داد. در یکی دو سال گذشته اما سیستم بهین‌یاب رونمایی شد و وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز آن را ملاک عمل قرار داد تا تحویل ورق بر اساس آن انجام گیرد. این در حالی بود که بهین‌یاب سیستم کارشناسی‌شده‌ای نبود و عده‌ای که نیاز خود را به اشتباه کم ثبت کردند، حقشان ضایع شد و آن‌هایی که نیاز خود را بیش از آنچه بود اعلام کردند، پس از دریافت سهمیه به تجارت افتادند و آنچه از این دست گرفته بودند را از آن دست به فروش رساندند. وی ادامه داد: بدون شک ورق فولاد مبارکه در بازار آزاد وجود دارد و کسی نمی‌تواند منکر آن شود؛ این در حالی است که این ورق از طریق بورس کالا به مصرف‌کنندگان تحویل داده می‌شود. سبحانی با اشاره به تشکیل کمیته سه‌جانبه از سوی وزارت صمت، فولاد مبارکه و سندیکای لوله و پروفیل جهت اصلاح ظرفیت‌سنجی، گفت: قرار بر این شده تا با ظرفیت‌سنجی مجدد، اوضاع کمی بهبود یابد اما به نظر نمی‌رسد این اقدام نیز بتواند چاره کار باشد. رئیس انجمن تولیدکنندگان

در پنل «چالش‌های بازار فلزات غیر آهنی» بررسی شد؛

دوگانه ضد صادراتی بازار آلومینیوم و روی

دارند. عموم این تولید به واسطه حجم قابل توجه گازی است که در منطقه به‌عنوان انرژی مورد نیاز برای فرآوری آلومینیوم وجود دارد. این کشورها طی کمتر از یک دهه به مدد این ویژگی تولید خود را حدود ۱۰۰ درصد افزایش داده‌اند. در ایران طی دو سال اخیر به لطف تأسیس کارخانه آلومینیوم جاجرم و نیز سالکو که حدود ۳۰۰ هزار تن در سال تولید دارد، توانستیم ظرفیت خود را تا دو برابر افزایش دهیم. برخلاف این روند کلی، در اروپا اما کشورهای تولیدکننده کلاسیک به سمت کاهش تولید گام برداشته و هرچه زمان می‌گذرد، تمرکز این قاره روی صنایع پایین‌دستی بالاتر می‌رود.»

توانسته طی زمانی کوتاه سهم بازار خود در جهان را از حدود ۴۱ درصد به بیش از ۵۶ درصد برساند. چین طی نیم قرن اخیر توانسته با تمرکز روی این صنعت اختلاف فاحشی با باقی مناطق جهان ایجاد کند. تولید آلومینیوم در این کشور در این دوره ۱۲ برابر شده و از ۳ میلیون تن به حدود ۳۶ میلیون تن رسیده است.»

در بخش دیگری از این نشست وضعیت ایران، اتحادیه اروپا و کشورهای حاشیه خلیج فارس مورد بررسی قرار گرفت و اعلام شد: «در رتبه بعدی کشورهای حوزه خلیج فارس قرار دارند که به GCC مشهور بوده و با داشتن رتبه دوم، حدود ۵/۷ میلیون تن در سال تولید

تولید جهانی آلومینیوم، ترندهای مهم این فلز و شیوه‌های بهبود تولید در این بخش از جمله محورهای نشست «چالش‌های بازار فلزات غیر آهنی» بود. حاضران در این نشست در تشریح وضعیت بازار آلومینیوم روی نقش چین تأکید کرده و عنوان کردند: «تا امروز تولید جهانی آلومینیوم در سال حدود ۶۴ میلیون تن بوده که چین مشابه بسیاری از بخش‌های دیگر، عمده‌ترین مصرف‌کننده و تولیدکننده این فلز در جهان است.

بررسی دقیق بازار جهانی نشان می‌دهد چین قریب به ۳۶ میلیون تن در این بخش تولید دارد و رتبه نخست این بخش را به خود اختصاص داده است. با این حساب چین

افزایش یابد. بنابراین باید به موضوع بهره‌وری انرژی توجه شود. از آنجا که ظرفیت کنونی تولید در ایران حدود ۷۷۰ هزار تن است که طبق سند چشم‌انداز قرار است ظرفیت به حدود ۱/۵ میلیون تن در سال برسد. هرچند امکان اینکه چنین رقمی در کشور تولید شود فعلا فراهم نیست. از آنجا که سال گذشته تولید کشور به دلیل مسائلی که برای آلومینیوم المهدی رخ داد، افت کرد، حجم تولید آلومینیوم در کشور تا سطح ۲۵۸ هزار تن سقوط کرد. در ۹ ماهه امسال اما به لطف ورود دو بازیگر جدید یعنی جاجرم و سالکو، بیش از کل سال قبل تولید داشته‌ایم.»

سیاست‌های ضدصادراتی در بازار روی

اما در بخش دیگری از این نشست، وضعیت تولید، صادرات و چشم‌انداز بازار فلز روی مورد بررسی قرار گرفت. در جریان این نشست که بخش دوم پنل «چالش‌های بازار فلزات غیرآهنی» بود، درباره وضعیت فلز روی اعلام شد: «کل تولید کشور در این بخش حدود ۹۳۰ هزار تن بوده که به دلیل اینکه صادرات در بخش کنستانتانه بسیار کم است، بخشی از کنستانتانه این محصول که حدود ۱۱۰ هزار تن است راهی بازارهای خارجی می‌شود. در عین حال حدود ۹۰ هزار تن دیگر می‌ماند که ۳۸ هزار تن در بازار داخلی انبار شده و مابقی که حدود ۵۰ هزار تن است به مصرف داخلی می‌رسد. مساله انبار شدن این فلز هم موضوعی است که لازم است از چند جنبه به آن پرداخته شود.»

«بخشنامه‌های ارزی»، «سیاست‌های خلق‌الساعه» و نیز «آیین‌نامه‌های مختلف صادراتی» از مهم‌ترین دلایل افزایش میزان انبار شدن فلز و کاهش حجم صادرات روی در ایران است. در جریان ارائه‌ای که در این نشست پیرامون وضعیت بازار تشریح شد، روند کلی حاکم بر صادرات روی مورد بررسی قرار گرفت و تاکید شد: «حدود ۱۴۵ هزار تن کنستانتانه فلز روی در سال ۱۳۹۶ صادر شد که این عدد در سال ۱۳۹۷ به سطح ۹۳ هزار تن افت کرد. با اینکه امسال این میزان به مرز ۱۱۰ هزار تن رسیده اما با وجود سختی کسب دوباره بازارهای از دست رفته و بخشنامه‌های ضدصادراتی، امکان رسیدن به نرخ ۱۴۵ هزار تنی قبلی چندان آسان نیست.»

بازارهای صادراتی ایران در زمینه فلز روی دیگر بخش مهم این نشست بود. بر مبنای اعلام سخنرانان این نشست، ترکیه بزرگ‌ترین مقصد صادراتی روی کشور است. مهم‌ترین اطلاعاتی که در این زمینه می‌توان به آنها اشاره کرد به این شرح است: «به‌رغم اینکه ترکیه مصرف‌کننده ۶۰ تا ۷۰ درصد صادرات سالانه روی ایران است اما بازارهایی نظیر افغانستان، هند و چین نیز پذیرای محصولات ایران در این بخش هستند. البته متأسفانه فرصت‌سوزی بسیاری صورت گرفته که همه به ضرر اقتصاد ایران تمام شده است. بسیاری از امکان‌های پیش‌روی صنعت روی در زمینه فتح بازارهای صادراتی منطقه در حالی از دست رفته است که بازیگران بسیاری در این بخش به صورت عمده خریدار روی هستند. برای نمونه چین که سالانه ۵۳۰ هزار تن شمش روی خریداری می‌کند یکی از بازارهایی است که ایران می‌تواند با تمرکز روی آن به حجم بالایی از درآمد ارزی دست پیدا کند. ایران با اینکه دارنده پنجمین ذخایر بزرگ دنیاست اما فعلا نتوانسته از دو بازار بزرگ ترکیه و چین در این بخش درآمد مناسب و همسو با پتانسیل‌های خود را به دست آورد.»

قیمت آلومینیوم از دیگر خطوط کلی گفت‌وگو میان برگزارکنندگان و حاضران در نشست بود که اعلام شد: قیمت آلومینیوم هم‌اینک در بازارهای جهانی در فاصله ۱۵۰۰ تا ۲ هزار دلار در نوسان قرار دارد. در سال‌های گذشته بخش آلومینیوم ایران شرایط سختی داشت، اما اخیرا شرایط تا حدی بهبود پیدا کرده است. البته کرونا میزانی کاهش قیمت را به بازار آلومینیوم تحمیل کرد اما در هفته‌های اخیر دوباره روند تقویت قیمت این فلز شروع شده است. شرایط هم‌اینک مناسب بوده و امیدوارم همین وضعیت در حوزه آلومینیوم تا پایان سال ۲۰۲۱ حفظ شود.»

حاضران در ادامه با اشاره به حجم مصرف و میزان تقاضای آلومینیوم در بازار ایران خاطرنشان کردند: «حجم مصرف آلومینیوم در بازار ایران سالانه بین ۳۰۰ تا ۴۵۰ هزار تن است که این نوسان طبیعی بوده ضمن اینکه سرانه مصرف آلومینیوم در کشور حدود ۵/۱ کیلوگرم بوده که در مقایسه با حجم مصرف شده در بازارهای جهانی و سایر کشورهای مرجع که حدود ۸/۸ کیلوگرم است، ما تا حدی عقب هستیم. از آنجا که در سال‌های اخیر کشور در این بخش دچار نوساناتی بوده، ما نتوانسته‌ایم رشد ۳/۹ درصدی مصرف سرانه آلومینیوم را در کشور لحاظ کنیم و از همین ناحیه صنعت آلومینیوم رشد کمتری نسبت به روندهای جهانی دارد.»

بررسی چشم‌اندازهای بازار آلومینیوم دیگر موردی است که جهت‌گیری ما را در سال آتی نشان می‌دهد: «در اغلب برآوردها آنچه مشخص است، چشم‌انداز رشد مصرف بوده که عموما بر رشد مصرف و افزایش تقاضا تاکید دارد. دورنمای مصرف جهانی آلومینیوم هم تاکید دارد تا سال ۲۰۳۰ حجم تقاضای جهانی به سطح ۷۴ میلیون تن می‌رسد که طبق پیش‌بینی‌ها عموما در چین و هند تولید شده و به مصرف می‌رسد. در عین حال کشورهای توسعه‌یافته چنان که عنوان شد به سمت رشد صنایع پایین‌دستی و جذب ارزش افزوده در این بخش تمایل پیدا خواهند کرد.»

بررسی صنعت آلومینیوم در بازار خاورمیانه دیگر بخشی بود که توجه حضار را جلب کرد و در خلال آن اطلاعات جالبی در خصوص آینده صنعت آلومینیوم در این منطقه از آسیا ارائه شد. برای نمونه درباره کلیات این بازار عنوان شد: «کشورهای حوزه خلیج فارس برخلاف ایران عموم تولید خود را صادر می‌کنند. ایران بین ۳۰ تا ۴۰ درصد تولیدات خود را در این بخش در سال صادر می‌کند. البته اضافه شدن مجموعه سالکو به بازیگران صنعت آلومینیوم ایران رشد صادرات در این بخش را موجب خواهد شد. از بازیگران مهم منطقه می‌توان به امارات با تولید سالانه ۲/۳ میلیون تن اشاره کرد. در عین حال بحرین، عربستان، عمان و قطر از دیگر بازیگرانی هستند که باید به آنها اشاره کرد. ایران نیز به مدد برخورداری از منابع گاز طبیعی توانایی بالایی در رشد تولید آلومینیوم دارد.»

بررسی ضعف‌های کشور در زمینه تولید آلومینیوم از جمله موضوعات مهم دیگری بود که در این نشست مطرح شد. عمده‌ترین چالش‌های ایران در این نشست به ترتیب شامل این موارد است: «بالا بودن مصرف انرژی در بخش تولید آلومینیوم به نسبت سایر رقبا از جمله مواردی است که نگران‌کننده است. عددی که طبق برخی گزارش‌ها حدود ۱۵/۵ کیلووات ساعت به ازای هر کیلو آلومینیوم است که این عدد برای رقبا حدود ۱۳ تا ۱۳/۵ کیلووات ساعت است. این موضوع از آن جهت مهم است که برای کسب بازارهای صادراتی باید رقابت‌پذیری شرکت‌های ایرانی

«بالا بودن مصرف انرژی در بخش تولید آلومینیوم به نسبت سایر رقبا از جمله مواردی است که نگران‌کننده است. عددی که طبق برخی گزارش‌ها حدود ۱۵/۵ کیلووات ساعت به ازای هر کیلو آلومینیوم است که این عدد برای رقبا حدود ۱۳ تا ۱۳/۵ کیلووات ساعت است. این موضوع از آن جهت مهم است که برای کسب بازارهای صادراتی باید رقابت‌پذیری شرکت‌های ایرانی افزایش یابد»

در میزگرد تخصصی پیشنهاد شد؛

لزوم باز تعریف در ساختار توسعه معادن

رئیس اسبق هیات عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران که اداره این میزگرد را بر عهده داشت؛ به معرفی موضوع بحث پرداخت. وی عنوان کرد که موضوع اصلی در این میزگرد بحث ساختار وزارت صنعت، معدن و تجارت است که آیا لزوم بازنگری در آن وجود دارد یا خیر؟ همچنین در گام بعد عارضه‌های ساختار فعلی مورد بررسی قرار گرفت. مؤذن‌زاده اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت در طول تاریخ خود بالا و پایین زیادی داشته و شرایط مختلفی را تجربه کرده است. زمانی با وزارت اقتصاد ادغام شد و زمانی بخش بازرگانی به آن اضافه شد. در اوایل

مطرح است؛ از سوی کارشناسان این میزگرد بر شمرده شد. یکی از مشکلات عمده مطرح شده این بود که وزارتخانه‌ها در کشور از جمله وزارت صمت نقش سیاستگذار را ایفا نمی‌کنند و توجه‌شان عمدتاً معطوف به کارهای کوچک و ریز اجرایی است. در عین حال بر این موضوع تأکید شد که اگر تجهیزات و ابزارهای بخش معدن را به روز نکنیم و خودمان را به هنگام نکنیم؛ در آینده برای توسعه این بخش و همینطور جذب سرمایه دچار مشکل می‌شویم. از این رو باید حداقل یک برنامه ۱۰ تا ۱۵ ساله برای جریان توسعه اقتصادی در بخش معادن تعریف کنیم. در ابتدای این نشست مصطفی مؤذن‌زاده

اولین میزگرد تخصصی سومین همایش «فلزات غیر آهنی ایران و فناوری‌های وابسته با نگاهی به تولید و بازار» به فرصتی بدل شد که دغدغه‌های کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه معدن برای ارتقاء عملکرد این بخش مطرح شود. این میزگرد که با عنوان «بررسی ساختار کلان مدیریت صنعت، معدن و تجارت و همچنین توازن تولید، مصرف داخلی و صادرات فلزات غیر آهنی» برگزار شد؛ به موضوع تفکیک و ادغام وزارت صمت پرداخت و با یک مرور تاریخی نسبت به تغییر و تحولات این وزارتخانه اشکالات موجود در شرایط فعلی و الزاماتی که برای اصلاح ساختار وزارتخانه

چین بزرگ‌ترین

تولیدکننده و

مصرف‌کننده

آلومینیوم در

جهان در سال

۲۰۱۹؛ ۷۵

میلیون تن

بوکسیت تولید

کرد که ۲۰ درصد

از تولید بوکسیت

جهانی را تشکیل

می‌دهد. منابع

بوکسیت این

کشور که در

حدود هزار میلیون

تن تخمین

زده می‌شود و

۳ درصد از کل

جهان را شامل

می‌شود؛ هفتمین

کشور از نظر

میزان ذخایر

بوکسیت در

جهان است

تحول است. اگر بخواهیم برج بسازیم؛ باید فونداسیون براساس یک برج طراحی شود و نه براساس یک ساختمان چهار طبقه. سیستم ستاد ما به تعریف جدید نیاز دارد. ستاد باید سیاستگذاری کند و افراد متبحر و مجرب باید این کار را انجام دهند. کار سیستم سیاستگذاری ما چیست؟ باید شاخص‌های مان را مدون و مکتوب کنیم؛ تمام دنیا افراد مجرب بحران دیده خود را جمع می‌کنند و از تجربیات‌شان برای پختن جوان‌ها استفاده می‌کنند. در ادامه محمدرضا بهرامن رئیس خانه معدن ایران به اهمیت سیاستگذاری کلان در حوزه معدن پرداخت و اظهار کرد: ما باید سیاستگذاری کلان‌مان را تعریف کنیم؛ این به معنی سرمایه‌گذاری است. ما باید به شکل کلان فکر کنیم و برنامه‌هایمان را در درازمدت تعریف کنیم و نگرشمان را مورد بازنگری قرار دهیم و در عین حال یک تحلیل اقتصادی برای بخش معادنمان حداقل برای یک دوره ۱۵ ساله طراحی کنیم. بهرامن افزود: ما باید خودمان را تطبیق دهیم. امروز نگاه ما سنتی است؛ متولیان باید جریان توسعه برای اقتصاد معدنی را با توجه به شرایط کشور و ساختار زمین‌شناسی انجام دهند. اگر ساختار را درست تعریف کنیم؛ آن وقت دیگر مطالبه‌گر چیزهای کوچک نیستیم. خوشبختانه ما با مسئولان جلسات متعددی داشتیم و توانستیم این تغییر نگرش را ایجاد کنیم. رئیس خانه معدن ادامه داد: ما باید ستاد ویژه‌ای را در بخش معدن تعریف کنیم که در آینده همه سیاست‌های این بخش را اعلام کند. امروز همایش فلزات غیرآهنی این اخطار را داد که باید به شکل کلان به مسائل نگاه کنیم؛ این ستاد باید زیر نظر خود وزیر باشد و از متخصصان تا نمایندگان مجلس و مسئولان دولتی در آن حضور داشته باشند.

بهرامن تاکید کرد که در حوزه معدن این ضرورت وجود دارد که از تجربه‌های خارجی استفاده کنیم و در عین حال خودمان را به روز کنیم تا از این ثروت الهی استفاده کنیم. همچنین صفایی‌پور رئیس اداره فلزات غیرآهنی عنوان کرد: کشور ژاپن بعد از بمباران هیروشیما همه چیز را از دست داد. بعد از آن متفکرانشان به این فکر افتادند که چگونه می‌توانند دولت‌شان را سرپا کنند. در صحبت‌ها مطرح شد که چه اشکالی دارد الگو بگیریم؟ باید گفت که هیچ اشکالی ندارد که الگو بگیریم. اولین چیزی که محرک اقتصادی در ژاپن شد؛ ماهی‌هایی بود که از اقیانوس‌های دیگر به سمت این کشور آمدند و ژاپنی‌ها شروع به ماهیگیری کردند و بعد دولت تصمیم گرفت که از ماهیگیران عوارض اخذ شود تا این طریق خودشان را سرپا نگه دارند. همین اتفاق محرکی برای اقتصاد ژاپن شد.

صفایی‌پور افزود: متأسفانه در کشور ما جا افتاده که هر کسی در هر دستگاهی است؛ باید مدافع آن باشد. تا زمانی که این تفکر وجود داشته باشد اشکالات خودمان را نمی‌بینیم. باید بپذیریم که وزارت صمت کنونی در بخش معدن خود مشکل دارد. تا زمانی که این مشکل را نپذیریم؛ نمی‌توانیم آن را حل کنیم.

در کتاب مدیریت جهان سومی آمده است که مدیر جهان سومی خودش مساله‌ای را می‌سازد؛ بعد مساله را با تیم خود حل می‌کند و بعد کسانی را که مساله را حل کرده‌اند؛ تشویق می‌کنند. از کودکی به ما آموزش داده‌اند که جاده خاکی بسازیم؛ ما در طول تاریخمان خیلی کم ریل‌گذاری کرده‌ایم. ما باید یک بازنگری اساسی در اصل قوانین معدنی داشته باشیم؛ باید بپذیریم که معدن هم یک قطب است، اما نمی‌تواند جایگزین بخش نفت شود.

انقلاب صنعت و معدن به سه وزارتخانه تقسیم شد و بعد وزارت صنایع سنگین در صنایع ادغام شد و بعد معدن هم در فلزات ادغام شد که تبدیل شد به وزارت صنایع و معدن و در آخر هم بازرگانی در آن ادغام شد که تبدیل به وزارتخانه فعلی یعنی وزارت صمت شد.

وی به رویکرد دولت یازدهم و دوازدهم نسبت به ساختار وزارت صمت پرداخت و گفت: دولت دکتر روحانی در ابتدا طرفدار ادغام بود، اما بعد به این نتیجه رسیدند که ساختار فعلی جواب نمی‌دهد و به دنبال تفکیک رفتند و چند بار هم در مجلس مطرح شد و یکی از وزرای این وزارتخانه هم بر سر همین قضیه وزارت خود را از دست داد. اما در حال حاضر نیاز است که این موضوع بعد از چند سال مورد بازنگری قرار گیرد و نتایج این ساختار فعلی مورد ارزیابی قرار بگیرد؛ نیاز است که در این مورد بحث شود که آیا نتایج ادغام مفید بوده است یا خیر؟

همچنین مهدی کرباسیان معاون سابق وزیر صمت و رئیس سابق هیات‌عامل ایمیدرو در ابتدای صحبت‌های خود به اهمیت برگزاری همایش فلزات غیرآهنی توسط روزنامه دنیای اقتصاد پرداخت و گفت: به یاد دارم زمانی که دکتر بختیاری ضرورت برگزاری این همایش را مطرح کردند؛ بعضی از دوستان مخالفت کردند و گفتند الان زمانش نیست و خود دکتر بختیاری اصرار به برگزاری این همایش داشتند. امروز هم باید صادقانه بگویم که سخنرانی‌های خیلی خوب و موثری انجام شد.

کرباسیان در ادامه گفت: اول باید بپذیریم که معدن و صنایع معدنی به معنای عام می‌تواند اثرگذار باشد، اما اینکه بعضی افراد می‌گویند معدن می‌تواند جای نفت را بگیرد؛ شعار پوپولیستی است. هم معدن و هم نفت می‌تواند به توسعه و رشد کشور کمک کند. هر دوی اینها کنار هم ارزش افزوده ایجاد می‌کند. اینها منابع خدادادی است که باید از آنها استفاده کرد. ما تا سال ۹۳-۹۲ یکی از واردات عمده‌مان فلزات بود، اما اکنون جزو صادرکنندگان فلزات هستیم. با همه بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد رقم بسیار خوبی مس صادر می‌کنیم و در حوزه‌های دیگر فلزات هم به همین شکل است. البته بحث سرمایه‌گذاری در این حوزه به معنای عام بسیار مهم است. باید بپذیریم که اگر به حوزه سرمایه‌گذاری توجه نکنیم؛ آینده خوبی برای نسل‌های بعد رقم نخواهد خورد.

بنابراین باید در بخش معدن سرمایه‌گذاری کنیم. از سوی دیگر رفتن به سمت فناوری و تکنولوژی‌های جدید نکته اساسی است، اما این کار به چند زمینه نیاز دارد که یکی از مهمترین آنها سیاست است. در گذشته کشوری مثل هند کشوری بود که وقتی آدم به آنجا می‌رفت؛ به دلیل شرایط محیطی و بهداشتی‌اش دچار افسردگی می‌شد، اما الان تبدیل به کشوری شده است که با سرعت به سمت جایگاه چهار کشور اول اقتصاد دنیا در حال حرکت است. دلیل این اتفاق تغییر سیاست است؛ این در حالی است که هند قابلیت‌های ما در حوزه معادن و انرژی را ندارد. کرباسیان افزود: منافع ملی ما باید به سمت اقتصاد، توسعه و رفاه مردم برود.

معاون سابق وزیر صمت در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره موضوع ادغام و تفکیک وزارت صمت گفت: جداسازی وزارت بازرگانی از صنایع و معدن مسیر صحیحی نیست.

اردشیر سعدمحمدی مدیرعامل شرکت صنایع مس ایران نیز در واکنش به اظهارات کرباسیان و مؤذن‌زاده گفت: ساختار پویا لازمه

باید از معادنمان استفاده کنیم و از دل آن ارزش افزوده ایجاد کنیم.

پس از این صحبت‌ها موزن‌زاده مجدداً در جمع‌بندی صحبت‌های خود اظهار کرد: وزارتخانه باید سیاستگذار باشد، اما باید پرسید که وزارتخانه‌های ما سیاستگذارند یا مجری؟ در صحبت‌ها مثال ژاپن زده شد. در ژاپن وزارتخانه سیاستگذار است. هیات دولتش ۳۵ دقیقه است. وزارتخانه در آنجا کار اجرایی نمی‌کند.

ژاپن صنعت‌اش خصوصی است و دولت مداخله نمی‌کند. آنها تولید و صادر می‌کنند. مشکل ما این است که وزارتخانه ما سیاستگذار نیست؛ ما بخش بازرگانی را داریم که خودش را مسئول میوه شب عید مردم می‌داند. در اوایل دولت دکتر روحانی از من برای همکاری دعوت شد؛ من گفتم نمی‌آیم؛ چرا که با بازرگانی آشنا نیستم.

موزن‌زاده اظهار کرد: مشکل این است که وزارتخانه‌های ما تبدیل به مجری شده‌اند. داستان اصلی این است. باید این موضوع را حل کنیم. برنامه اول توسعه که نوشته می‌شد؛ مشخص شده بود که توسعه صنعتی‌مان باید متکی بر توسعه معادن باشد. معلوم است صنعتی که اتکایش بر معادن باشد؛ می‌تواند پیش‌بران باشد، اما مکانیزم و ساختار آن چیست؟ در این ساختار آیا مشخص است که مسئول اکتشاف چه کسی است؟

سعد محمدی در واکنش به این بخش از صحبت‌های موزن‌زاده گفت: متولیان اکتشاف در دنیا کارشان چیست؟ ما چه کار می‌کنیم؟ خروجی‌اش چه بوده است؟ اگر قرار است تجمیع و کوچک‌سازی شود؛ بخش معدن نسبت به بخش نفت‌مان از نظر قدمت ضعیف‌تر است، اما هر دو اصول مشترک دارند. آیا بخش مس حرف مشترک با ماکارونی هم دارد؟ قطعاً ندارد. باید مشخص شود که از کوچک‌سازی دنبال چه هدفی هستیم؟ زمانی که وزارتخانه را ادغام کردیم؛ متوجه نبودیم که چرا این کار را انجام دادیم و الان هم که صحبت از جداسازی می‌شود؛ نمی‌دانیم برای چه می‌خواهیم این کار را انجام دهیم؟

در ادامه محمدرضا بهرامن هم گفت: امروز همه درباره توسعه بخش معدن صحبت می‌کنند، اما مشخص نیست که ابزار این توسعه چیست؟ در هر جامعه‌ای ابزار توسعه؛ مدیر توسعه است. اگر خودمان را تطبیق ندهیم؛ نمی‌توانیم توسعه پیدا کنیم؛ باید از فرصت استفاده کرد. مگر می‌شود معدنکاری را با بیل و کلنگ انجام داد؟ باید بپذیریم

که در ۱۵-۱۰ سال آینده نیازمند جریان توسعه اقتصادی در بخش معدن هستیم؛ باید حداقل تا ۲۰۳۵ برنامه‌مان را تعریف کنیم و سرمایه‌گذارها را راغب به سرمایه‌گذاری کنیم. کرباسیان هم در پایان گفت: باید بپذیریم کسانی که الان دست‌اندرکار این حوزه هستند؛ مشکل را می‌دانند و راهکار را می‌دانند. راهکارها تقریباً مشترک است. به یاد دارم سال ۱۳۶۵ من به کشور چین سفر کردم؛ چین هنوز محیط بسته عجیب و غریبی داشت. من رفتم بازدید کمپانی فولکس واگن. آنجا گفتند که حکومت ما پذیرفته است که در حوزه صنعت عقب مانده هستیم، بنابراین باید تجهیزات بیاورد و سرمایه‌گذاری خارجی انجام شود. ما هم باید یکی از راهکارهایمان جدا از فناوری و تکنولوژی این باشد که به سمت جذب سرمایه خارجی برویم. در کنار اینها ساختار هم باید تغییر کند. چه وزارتخانه تفکیک شود؛ چه ادغام باید در ساختارش تجدیدنظر شود. ما آمدم دولتی نباشیم؛ رفتیم خصولتی کردیم. الان دولت دیگر ابزاری برای کنترل اقتصاد ندارد. ابزارها در اختیار نهادهاست. تا زمانی که سیاست کلان توسعه‌ای در پیش گرفته نشود؛ بقیه بحث‌ها در اجرا گرفتار می‌شود.

همچنین تورج زارع مدیرعامل شرکت آلومینای ایران با بیان اینکه «مجموعه ما مجموعه‌ای کم‌نظیر حتی در دنیا است که زنجیره تولید کامل آلومینیوم را دارد، اما در سه حوزه معادن، تولید پودر و فلز آلومینیوم مشکلاتی داریم». توضیح داد: فلز آلومینیوم سومین عنصر فراوان در پوسته زمین است و بیشترین نرخ رشد مصرف را در میان فلزات طی سه دهه اخیر داشته است که این امر به دلیل ویژگی‌های برتر آلومینیوم همچین نسبت استحکام به وزن بالا، مقاومت به خوردگی، قابلیت انتقال حرارت، هدایت الکتریکی و شکل‌پذیری به روش‌های مختلف آلومینیوم را به یک فلز استراتژیک برای کشورهای مختلف بدل کرده است.

وی افزود: آلومینیوم به طور کامل قابل بازیافت است. این فلز طی ۳۰ سال گذشته بیشترین رشد مصرف را به خود اختصاص داده است و پیش‌بینی می‌شود که در ۳۰ سال آینده نیز این وضعیت ادامه پیدا کند. ماده اولیه و اصلی برای تولید این فلز؛ اکسید آلومینیوم با درصد خلوص بالا بوده و در حدود ۹۰ درصد آلومینا جهت تولید آلومینیوم استفاده می‌شود. مدیرعامل شرکت آلومینای ایران ادامه داد: سهم صنایع در مصرف آلومینیوم در حوزه

حمل‌ونقل ۲۶ درصد و ساختمان ۲۵ درصد است. تولید جهانی آلومینیوم اولیه در سطح جهان و در سال ۲۰۱۹ برابر ۶۳/۷ میلیون تن بوده که نسبت به سال قبل آن به میزان یک درصد کاهش داشته است. این در حالی است که میزان تولید آلومینیوم در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸ به ترتیب ۵۹/۸، ۶۳/۴ و ۶۴/۴ میلیون تن بوده است.

زارع با بیان اینکه «سال‌هاست که چین به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فلز آلومینیوم در جهان شناخته می‌شود»، یادآور شد: این در حالی است که حتی تقاضا برای فلز آلومینیوم در چین بیش از سایر نقاط جهان رو به افزایش است. چین با تولید ۳۶ میلیون تن رتبه اول را دارد. شرکت‌های gcc و کشورهای شورای همکاری رتبه دوم را دارند و به دلیل وجود گاز توانسته‌اند؛ تولید خود را به دو برابر افزایش دهند. وی در ادامه افزود: سهم کشور چین در تولید آلومینیوم از ۴۱ درصد تا ۵۶ درصد افزایش داشته است. همچنین میزان رشد تولید کشورهای حوزه خلیج فارس از ۶/۴ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۸/۹ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش داشته است. در این میان سهم درصد تولید کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی و جنوبی طی ۱۰ سال گذشته در جهان به صورت کاهشی بوده است. زارع افزود: ما هم طی دو سال اخیر توانستیم ظرفیت را به دو برابر افزایش دهیم. طی ۲۰ سال گذشته میزان تولید کشور چین در آلومینیوم بیش از ۱۲۰۰ درصد افزایش داشته است (میزان تولید چین در سال ۲۰۰۰ برابر با ۲۷۹۴ هزار تن و در سال ۲۰۱۹ برابر ۳۵۷۹۵ هزار تن بوده است). وی با بیان اینکه «قیمت آلومینیوم بین ۱۵۰۰ دلار تا ۲ هزار دلار در نوسان است، طی دو ماه اخیر قیمت آن رشد خوبی داشته و به سطح ۲ هزار دلار رسیدیم و پیش‌بینی می‌شود این سطح حفظ

در بازار مس دارد»، گفت: چین مس تصفیه شده بیشتری را وارد می‌کند. کشورهایی که مس به چین وارد می‌کنند؛ بیشتر ژاپن و روسیه هستند.

مدیر مطالعات در کمیسیون مس شیلی در ادامه با یادآوری اینکه هندوستان قبل از سال ۲۰۲۰ افزایش محسوسی برای تقاضای مس و همچنین برای استفاده از براده‌های مس نداشته است، گفت: تخمین زده می‌شود که در هندوستان استفاده صنعتی از مس کاهش پیدا کند.

وی با بیان اینکه «تولید مس در پرو کمتر شده است»، گفت: ما الان صادرات کمتری از کنسانتره داریم و چین شمش‌های آلایژ را بیشتر وارد کرده است. این کشور همچنین محصولات ذوب شده بیشتری را وارد کرده که بیشتر از شیلی و کنگو بوده است.

وی اضافه کرد: در حیطه ظرفیت می‌بینیم که در چین افزایش ظرفیت داریم؛ در حالی که در کشورهای دیگر با کاهش ظرفیت روبه‌رو بودیم. در بیشتر کشورهای دنیا استفاده از مس تصفیه شده کمتر شده است. همچنین در حیطه مصرف‌کننده نهایی هم کاهشی را در همه دنیا مشاهده می‌کنیم.

وی همچنین گفت: انتظار است و پیش‌بینی می‌شود تغییراتی که در مصرف‌کننده نهایی می‌بینیم؛ با همان روند ادامه پیدا کند. امین صفری مدیر مجتمع معدنی سرب‌وروی مهدی‌آباد نیز با بیان اینکه «ایران یکی از کشورها با ذخایر مناسب روی است که ۱۲/۵ میلیون تن ذخیره دارد؛ یعنی حدود ۵ درصد روی دنیا»، گفت: در سرب هم وضعیت همین است. از ۹۰ میلیون فلز سرب در کل دنیا حدود ۴ میلیون آن را ما در کشور داریم و در رتبه هفتم قرار داریم. این ذخایر قابل افزایش است؛ چراکه امکان اکتشافات بیشتر داریم. وی ادامه داد: استخراج روی در کل دنیا ۱۲/۵ میلیون تن است که ما ۳۰۰ هزار تن استخراج می‌کنیم که در اینجا ۲ درصد از سهم دنیا را در اختیار داریم. در تولید روی تصفیه شده نیز ما کمتر از ۲ درصد تولید روی تصفیه شده داریم و از این حیث در بهترین شرایط در رتبه دهم هستیم؛ در حالی که امکان دارد خیلی راحت با برنامه‌ریزی به رده‌های بالای دنیا برسیم.

صفری با بیان اینکه صادرات کنسانتره ما از سال ۹۶ با افت شدید مواجه شده؛ در حالی که تولید کم نشده است، گفت: در سال ۹۶؛ ۱۴۵ هزار تن صادر کردیم. بیشترین صادرات ما هم به ترکیه است که ۷۰ درصد است. افغانستان، چین و بقیه در رتبه‌های بعدی هستند و متأسفانه اصلاً نتوانستیم از شرایط رقابتی در منطقه استفاده کنیم. وی یادآور شد: ما بازار بزرگی در چین و ترکیه و هند داریم و حتی در تحریم هم امکان صادرات بوده، اما استفاده نشده است. بسیاری از مشکلات صادرات ما به عدم بازاریابی مناسب برمی‌گردد.

صفری در ادامه به بیان راهکارهای کلان توسعه صنعت سرب‌وروی پرداخت. به گفته وی تعیین ستاد و ساختار اجرایی و پایش طرح جامع سرب‌وروی، مشارکت انجمن‌های صنفی حوزه سرب‌وروی در سیاستگذاری‌ها و نظارت کلان دولت، عدم صدور مجوز جدید کارخانجات تولید شمش، کاهش تصدی‌گری دولت در صنعت سرب‌وروی، حمایت و ایجاد مشوق برای ادغام و یکپارچه‌سازی صنایع فراوری کوچک مقیاس، تسهیل واردات مواد اولیه، بازنگری مجوزها، تدوین برنامه جامع اکتشاف سراسری سرب‌وروی و توسعه هر چه بیشتر تجارت آزاد در صنعت سرب‌وروی از جمله این راهکارهاست که باید به آنها توجه جدی شود.

شود»، گفت: مصرف ما ۳۰۰ تا ۵۰ هزار تن در نوسان است؛ در حالی که سرانه میانگین مصرف جهانی آلومینیوم طی ۱۰ سال گذشته روندی صعودی را طی کرده است. این میزان در حدود ۵/۱ کیلوگرم در نوسان بوده و سال به سال فاصله آن از میانگین جهانی در حال افزایش است. سرانه میانگین مصرف جهانی آلومینیوم طی ۱۰ سال روندی صعودی را طی کرده است. زارع افزود: سرانه مصرف جهانی آلومینیوم طی این دوره به طور متوسط هر سال حدود ۳/۹ درصد رشد داشته است. در مقابل در ایران مقدار سرانه مصرف آلومینیوم رشد چندانی را طی نکرده است. این در حالی است که ایران به عنوان یکی از پایه‌گذاران صنعت آلومینیوم در منطقه خاورمیانه شناخته می‌شود. کاهش این فاصله و افزایش سرانه مصرف آلومینیوم در ایران تنها با حمایت از تولیدکنندگان پایین‌دستی امکانپذیر خواهد بود؛ چراکه بخش قابل‌توجهی از زیرساخت‌های لازم و ظرفیت‌های موردنیاز برای مصرف آلومینیوم پیش از این شکل گرفته‌اند. وی پیش‌بینی کرد که تقاضای جهانی آلومینیوم تا سال ۲۰۳۰ صعودی بوده و تا سال ۲۰۳۰ به حدود ۷۳/۷ میلیون تن برسد.

مدیرعامل شرکت آلومینای ایران تصریح کرد: چین بزرگ‌ترین تولیدکننده و مصرف‌کننده آلومینیوم در جهان در سال ۲۰۱۹؛ ۷۵ میلیون تن بوکسیت تولید کرد که ۲۰ درصد از تولید بوکسیت جهانی را تشکیل می‌دهد. منابع بوکسیت این کشور که در حدود هزار میلیون تن تخمین زده می‌شود و ۳ درصد از کل جهان را شامل می‌شود؛ هفتمین کشور از نظر میزان ذخایر بوکسیت در جهان است.

در ادامه این میزگرد جورج کانتالوپس مدیر مطالعات در کمیسیون مس شیلی گفت: در حیطه مس تصفیه شده طی ماه‌های اولیه سال افزایش ۱۰ درصدی را در شیلی، کنگو و ژاپن می‌بینیم. اگر به صادرات کنسانتره نگاه کنیم؛ می‌بینیم که طی ۶ ماه اول روند کاهشی را شاهد بودیم. اگر به واردات نگاه کنیم؛ می‌بینیم که چین بیشترین واردات را داشته است. همچنین کشورهای دیگر وارداتشان بیشتر شد.

مدیر مطالعات در کمیسیون مس شیلی اضافه کرد: اگر به صادرات ضایعات نگاه کنیم؛ به تفکیک مقصد مشاهده می‌کنیم که چین مقداری کمتر نسبت به گذشته وارد کرده است. همچنین اگر نگاهی به تغییرات سالانه به صادرات چین داشته باشیم؛ می‌بینیم که کاهش یافته و این کاهش ۳۰۰ هزار تن بوده و مس ضایعاتی نیز در چین کمتر بوده است. وی با بیان اینکه «چین نقش مهمی

ساختار پویا

لازمه تحول

است. اگر

بخواهم برچ

پسازیم؛ باید

فونداسیون

براساس یک

برج طراحی

شود و نه

براساس یک

ساختمان

چهار طبقه.

سیستم ستاد

ما به تعریف

جدید نیاز

دارد. ستاد باید

سیاستگذاری

کند و افراد

متبحر و مجرب

باید این کار را

انجام دهند

مسیرهای توسعه صنعت مس

ایران دوازدهمین کشور بزرگ معدنی جهان است

مس، میزان فروش ۲۲ هزار میلیارد تومانی، سود ۱۲ هزار میلیارد تومانی در سال گذشته و سود ۱۰ هزار میلیارد تومانی در نیمه اول امسال ضرورت توجه به این صنعت را دو چندان می‌کند.

رحمتی در ادامه سخنان خود با طرح این سوال که چرا با توجه به پتانسیل ارزش آوری ۱۰ میلیارد دلاری مس در ایران این امر محقق نمی‌شود؛ چالش‌های این صنعت را برشمرد و گفت: در یک دهه گذشته اگر این صنعت با پتانسیل‌هایی که داشت مورد توجه واقع می‌شد؛ جهش‌های ارزی را تجربه نمی‌کردیم. ۴۴ درصد تولید مس در ایران طی ۱۵ سال گذشته صادراتی بوده است. اگر سرمایه‌گذاری در این بخش افزایش می‌یافت؛ در حال حاضر صادرات مس نیز توسعه یافته بود. کلیدی‌ترین و مهمترین زنجیره در توسعه معادن و به طور اختصاصی مس؛ حوزه اکتشافات است. این حوزه مهجور واقع شده و در این مورد خودتخریبی وجود دارد. با این حال اتفاقات خوبی در کشور کلید خورده است. فرسودگی ناوگان اکتشافی و حفاری موجب کندی در اکتشاف شده است. از این رو شرکت ملی مس با برنامه‌ریزی در خصوص حفاری ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار متر و تهیه ۱۵ دستگاه حفاری عمیق‌زن؛ سعی در توسعه اکتشافات معادن مسی دارد. رحمتی در انتها تاکید کرد: سرمایه‌گذاری در صنعت مس تضمین شده است.

مواد معدنی وجود دارد.

بر اساس بررسی‌های انجام شده؛ ایران روی یک کمر بند مهم معدنی قرار گرفته که حداقل در ۱۰ نوع ماده معدنی به عنوان یکی از غنی‌ترین کشورها شناخته شده است. استخراج سالانه بیش از ۵۰۰ میلیون تن و اشتغال بیش از ۳۰۰ هزار نفر به صورت مستقیم در حوزه معدنی موضوع دیگری بود که رحمتی به آن اشاره کرد.

در عین حال وی با بیان اینکه ارزش مواد معدنی و صنایع معدنی اصلی تولیدی کشور حدود ۲۰ میلیارد دلار است، اظهار کرد: در حال حاضر تنها ۷ درصد ذخایر معدنی کشور اکتشاف و استخراج می‌شود و هنوز روی ۹۳ درصد از منابع قابل استخراج فعالیت اکتشافی قابل توجهی صورت نگرفته است. بر اساس گزارش ارائه شده از سوی وی؛ ایران با ۳۶/۶ میلیون تن ذخایر مس ۴/۲ درصد مس دنیا در را در اختیار دارد و در جایگاه هفتم دنیا ایستاده است. از این رو ایران می‌تواند در این بخش به افزایش سرمایه‌گذاری بپردازد. این موضوع نیز در خصوص مس حائز اهمیت است که تحریم‌های اقتصادی به هیچوجه نمی‌توانند مانع از صادرات این کالا شوند؛ کمالینکه در تحریم‌های سال‌های اخیر این صنعت همچنان به کار خود ادامه داده و توانسته صادرات مس را حتی رونق هم بدهد. صادرات یک میلیارد دلاری

صنعت مس در ایران به‌رغم پتانسیل‌های بالای این صنعت؛ مغفول مانده است. در دومین روز همایش فلزات غیر آهنی مجالی دست داد تا کارشناسان و مدیران صنعت مس با شرکت در میزگردی در حاشیه این همایش؛ بررسی دقیق‌تری در خصوص چالش‌ها و ظرفیت‌های این کالای معدنی به عمل آورند.

در این راستا بهروز رحمتی معاون توسعه و اکتشافات شرکت ملی صنایع مس ایران گزارشی در خصوص توسعه پایدار صنعت مس ایران، فرصت‌های غیر قابل انکار و چالش‌ها ارائه کرد. به گفته وی مس با تولید جهانی حدود ۲۳/۵ میلیون تن در سال ۲۰۱۹ بعد از فولاد و آلومینیوم به ترتیب با تولید جهانی حدود ۱۸۷۰ و ۶۳/۷ میلیون تن؛ سومین فلز استراتژیک و پر مصرف دنیا به شمار می‌رود. رحمتی با اشاره به ظرفیت‌های معدنی ایران افزود: ایران با داشتن بیش از ۵۷ میلیارد تن ذخایر معدنی متفاوت (بدون احتساب نفت و گاز طبیعی) که حدود ۳۸ میلیارد تن آن ذخایر قطعی است (شامل حدود ۵ هزار معدن فعال)؛ دوازدهمین کشور بزرگ معدنی جهان است. عملیات اکتشافی انجام شده؛ وجود ۶۰ نوع ماده معدنی مختلف را در کشور به اثبات رسانده و ۱۴ نوع ماده معدنی دیگر نیز در حال اکتشاف است که از این جهت در کمتر کشوری چنین تنوع

چالش‌ها و فرصت‌های تولید

اسید سولفوریک

یوسف جزءپیری مدیر پروژه کارخانجات اسید فسفریک و کودهای شیمیایی فسفات شرکت ملی صنایع مس ایران نیز در این نشست عنوان کرد: در صنایع معدنی یکی از چالش‌های مورد بحث پسماندها و پساب‌ها بوده است. امروزه در دنیا این چالش حل‌وفصل شده و تبدیل به فرصت شده است. به گفته وی در فرآیند ذوب به ویژه در مس SO_2 تولید می‌شود. از این رو شرکت ملی مس به منظور صیانت از محیط زیست و ممانعت از آلودگی هوا با SO_2 سه کارخانه تولید اسید سولفوریک ایجاد کرده که مجموعاً ظرفیت ۱/۵ میلیون تن اسید سولفوریک به ظرفیت کشور اضافه شده است. در برنامه‌های بعدی هم ۴۰۰ میلیون تن دیگر به این میزان اضافه خواهد شد. تولید اسید سولفوریک به عنوان یک محصول اجباری در زنجیره تولید مس برای صیانت از محیط زیست صورت می‌گیرد که بدون آن توسعه پایدار اتفاق نمی‌افتد. صنعت اسید فسفریک بزرگ‌ترین مصرف‌کننده اسید سولفوریک در دنیا محسوب می‌شود. وی نحوه استفاده از اسید سولفوریک را در کشورهای مختلف به سه دسته تقسیم کرد. بر اساس این دسته‌بندی در برخی کشورها این اسید به مصرف پایین‌دستی می‌رسد. در برخی کشورها نیز صنایع مس به ایجاد صنایع پایین‌دستی می‌پردازند و خود به تولید اسید فسفریک و کود روی آورده‌اند. در عین حال در دسته سوم صادرات این اسید مورد توجه قرار می‌گیرد. جزءپیری به فرصت‌های تولید اسید سولفوریک در ایران اشاره کرد و گفت: با افزایش میزان تولید اسید سولفوریک در کشور این امکان برای صنایع پایین‌دستی ایجاد می‌شود که با قیمت مناسب و اطمینان از تولید این محصول بتوانند صنعت خود را توسعه دهند. همچنین فرصت‌های صادراتی هم وجود دارد، اما نیاز به زیرساخت‌هایی دارد که باید مهیا شود. در عین حال رقابت‌پذیری نیز در این بخش می‌تواند وجود داشته باشد. وقتی تقاضا بیشتر از عرضه می‌شود؛ رقابت به وجود می‌آید. وی به چالش‌های تولید اسید سولفوریک نیز اشاره و اظهار کرد: مازاد عرضه بر تقاضا موجب مشکلاتی در این زمینه شده تا در خصوص فروش محصول به وجود بیاید. همچنین محدودیت‌های حمل‌ونقل و نسبت هزینه حمل به خود اسید چالش‌های بزرگی هستند که باید برطرف شود.

در میزگرد چه گذشت؟

پس از این دو سخنرانی میزگردی با موضوعات مشکلات ناشی از تحریم‌ها در روند اجرای طرح‌های توسعه، تأثیر تورم داخلی و نوسانات نرخ ارز بر روند اجرای طرح‌ها، چشم‌انداز قیمت و عرضه و تقاضای مس در دنیا، اسید سولفوریک، اسید فسفریک، کود شیمیایی فرصت‌ها و چالش‌ها و بهینه‌سازی مصرف

حامل‌های انرژی برگزار شد. فرشید سلطان‌زاده مدیرعامل شرکت مشاوره اقتصادی آرمان آتورپات در این میزگرد عنوان کرد: اکتشافات زنجیره مس موجب شده است سهم مس از یک چهارم در کشور فراتر رود، اما چرا این صنعت به جایگاه مناسب نرسیده است؟ اگر این موضوع را فارغ از چالش‌های کلان اقتصاد و صنعت بدانیم که در آنجا نتوانسته‌ایم مدیریت پایدار و متمرکزی داشته باشیم تا تصمیمات مهم اتخاذ و آنها را پیگیری کنند؛ در این مورد نیاز است به این موضوع اشاره کنیم که در صنعت مس اکتشافات عمیقی صورت نگرفته است. از این رو به جای اینکه سرمایه‌ها را به بخش‌های غیرمولد ببریم؛ می‌توانیم در این حوزه تزریق کنیم. به گفته وی در بخش پایین‌دست مس؛ کشورهایی به سمت ذوب و توسعه صنایع پایین‌دستی رفته‌اند که بازار مصرف و صادراتی خوب داشته‌اند. در واقع کشورهای مختلف مشخص کرده‌اند که باید در کجای زنجیره بایستند که برایشان نفع بیشتری داشته باشد. ما نیز باید به این سمت پیش برویم.

مجید ضیایی مدیرعامل شرکت صنایع مس شهید باهنر نیز گفت: قیمت جهانی مس در ابتدای شروع کرونا ۴۶۰۰ دلار بود و در پایان سال میلادی به نزدیک ۸ هزار دلار رسید. اگر چشم‌انداز دو تا سه سال آینده را برای این صنعت در نظر بگیریم؛ این چشم‌انداز کاملاً مثبت خواهد شد. هیچ معدن بزرگی در دنیا طی دو، سه سال اخیر کشف نشده و قرار هم نیست طی دو، سه سال آینده هیچ معدن بزرگی به بهره‌برداری برسد. این موضوع نشان می‌دهد که قیمت‌ها در سال‌های آینده رو به افزایش خواهد رفت. ضیایی با اشاره به توسعه تولید خودروهایی برقی در دنیا؛ این موضوع را یکی از مهمترین عوامل افزایش مصرف مس عنوان کرد و گفت: یک خودرو معمولی حداکثر بین ۱۲ تا ۲۰ کیلوگرم مس مصرف دارد، اما یک خودروی برقی بیش از ۸۰ کیلوگرم مس مصرف می‌کند. این موضوع شرایط خوبی برای سرمایه‌گذاری در صنعت مس را یادآوری می‌کند. وی اظهار کرد: متأسفانه در کشور ما این معادن ارزشمند به جای آنکه به شرکت‌های بزرگ بدهند؛ در اختیار افرادی قرار گرفته که نه توان سرمایه‌گذاری دارند و نه حاضرند شریک بپذیرند؛ آنها فقط به دلالتی فکر می‌کنند. این در حالی است که شرکت‌های بزرگ از این امکان محروم می‌مانند. صنعت مس دارای اشتغالزایی و سودآوری قابل توجهی است. درخواست ما این است که تفویض اختیاری به استان‌ها در این خصوص صورت گیرد که شرکت‌های بزرگ بتوانند وارد عرصه شوند. ضیایی افزود: بررسی‌ها نشان می‌دهد که اگر حتی ۵ سال قبل هم به فکر سرمایه‌گذاری در این بخش افتاده بودیم؛ الان جایگاه بسیار خوبی برای این صنعت در اقتصاد باز شده بود. ما در حوزه مس غفلت کردیم. باید متوجه باشیم که صادرات مس محرک صادرات سایر کالاهاست. صنعت مس می‌تواند حداقل اشتغالزایی را برای یک قرن تأمین کند. حسین

ثقفی معاون توسعه مجتمع مس آذربایجان نیز گفت: مطالعات انجام شده نشان می‌دهد ۷ تا ۸ ابر چالش وجود دارد. یک مورد آن که کشور ما به آن مبتلاست؛ تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری است. این موضوع در کشور در گرو شرایط سیاسی و رویکرد دولت‌هاست. معمولاً دولت‌ها در دوره اول تصمیماتی می‌گیرند که تا اواسط دولت مورد پیگیری قرار می‌گیرد، اما وقتی به اواخر عمر دولت‌ها نزدیک می‌شویم؛ دیگر از آن تصمیم خبری نیست. این موارد در هر صنعتی دیده می‌شود و مختص یک صنعت نیست. باید توجه داشته باشیم که تصمیم‌گیری به موقع بسیار مهم است. بسیاری از مشکلات ما ناشی از تحریم نیست؛ بلکه به این موضوع بر می‌گردد. وی در خصوص حوزه تکنیکال پروژه‌ها نیز گفت: در مسیر اجرای پروژه‌ها به دانش روز نیاز داریم. از این رو می‌توانیم برای پروژه‌ها از مدیران خارجی استفاده کنیم و از این طریق یادگیری نیز حاصل می‌شود. تبادل نیرو بین ایران و کشورهای خارجی می‌تواند به پیشبرد پروژه‌ها کمک کند. در ادامه میزگرد به سه سوال نیز پاسخ داده شد.

سوال نخست: راهکارها و اقدامات توسعه‌ای تا چه اندازه با معیار توسعه پایدار در دنیا مطابقت داشته است؟

فرشید سلطان‌زاده مدیرعامل شرکت مشاوره اقتصادی آرمان آتورپات در پاسخ به این سوال گفت: ما نمی‌توانیم بر اساس توسعه پایدار در کشورمان جلو برویم؛ چرا که معیارهای ما متفاوت است. ما فضای کسب‌وکار مناسبی نداریم. سازوکارهایی در کشور ما اتفاق می‌افتد که متفاوت از کشورهای پیشرو است. ارکان قدرتمند و تعیین‌کننده در کشور مشخص نیست (دولت یا مجلس یا دیگران؟). از سوی دیگر ما هیچگاه به هدف‌گذاری‌های تعیین‌شده نمی‌رسیم. در نتیجه باید با در نظر گرفتن شرایط کشورمان؛ الگو داشته باشیم. ایران؛ زمین بازی متفاوتی دارد.

سوال دوم: چه حمایتی از معادن کوچک و متوسط به عمل می‌آید؟

بهرز رحمتی معاون توسعه و اکتشافات شرکت ملی صنایع مس ایران در این خصوص گفت: شرکت ملی مس بخشنامه‌ای را تدوین کرده و از تمامی دارندگان معادن کوچک و متوسط به روش‌هایی همچون مشاوره و خرید تضمینی کنسانتره تولید شده از سوی این شرکت‌ها بر اساس قیمت‌های بین‌المللی حمایت به عمل آورده است.

سوال سوم: با توجه به تحریم‌ها نحوه همکاری با دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان چگونه است؟

حسین ثقفی معاون توسعه مجتمع مس آذربایجان هم در پاسخ به این سوال گفت: پروژه‌های مسی بزرگ هستند. شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند در قالب پروژه‌های تحقیقاتی و در خطوط تولید ورود کنند. همچنین اگر خود این شرکت‌ها پیشنهادهایی دارند؛ می‌توانند ارائه دهند.

معدن چگونه می تواند در اقتصاد ایران جای نفت را بگیرد؟

نقشه گنج ۷۰ میلیارد دلاری

که بخش خصوصی را ترغیب به سرمایه گذاری می کنند، نیاز اصلی کشور است.

بخش معدن و مشکلاتی که قرار نیست تمام شود

مقامات وزارت صمت در حالی از رشد ۱۰ برابری صادرات این بخش صحبت می کنند که امروزه سرکوب قیمت و تعیین تکلیف دولت برای فعالان معدنی از جهات گوناگون راه را بر توسعه فعالیت در این بخش بسته است. موضوعی که نه تنها روی تامین نیاز واحدهای بزرگ کشور سایه افکنده که انگیزه اکتشاف و استخراج را با توجه به ضرورت حرکت به سمت اکتشافات عمقی که نیازمند سرمایه گذاری هنگفت است، کاهش داده است. اما با وجود همه این موارد، بخش معدن نتایج خوبی در یک دهه اخیر به دست آورده است. شواهد نشان می دهد با اوج گیری تحریم ها از ابتدای دهه ۹۰، شرایط کشور از نظر صادرات محصولات نفتی با چالش های جدی روبه رو شده و همزمان تمرکز روی تولید و صادرات محصولات معدنی به عنوان لنگرگاه تازه اقتصاد ایران بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. اما اگر این مسیر بخواهد ادامه پیدا کند، باید بسیاری از چیزها از قوانین و زیرساخت ها تا شرکا، نگاه به تجارت و شیوه تعامل با بخش خصوصی تغییر کنند. این چیزی است که مقامات وزارت صمت نیز به آن اذعان دارند. برای نمونه روز گذشته در مراسم تودیع و معارفه معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت، معدن و تجارت، مقامات وزارت صمت پیش نیازهای رشد سهم معدن از تولید ناخالص ملی را در گرو دو عامل تحول در ساختار سیاست گذاری و جلب همکاری بخش خصوصی عنوان کرده

طبق آخرین اعلام مسئولان وزارت صمت، سیاست گذار روی ۱۰ برابر شدن صادرات بخش معدن مانور می دهد، اما آیا این مهم امکان تحقق دارد؟ اعلام دوباره جایگزینی بخش معدن با نفت در نقشه توسعه صنعتی کشور از سوی مقامات وزارت صمت، اختلاف بر سر چگونگی تحقق این موضوع را افزایش داده است. اخیراً معاون طرح و برنامه وزارت صمت، معدن و تجارت بخش معدن را به عنوان جایگزینی مناسب برای بخش نفت اعلام کرده و از لزوم رشد ۱۰ برابری صادرات معدنی تا مرز ۷۰ میلیارد دلار بحث کرده است. زرنندی چندی پیش نیز در سومین همایش فلزات غیر آهنی «دنیای اقتصاد» از تبدیل شدن بخش معدن و صنایع معدنی به ضربه گیر کشور در دوره تحریم خبر داده بود. اما این بخش که از سال ۹۰ تا امروز صادرات خود را تا ورای ۷ میلیارد دلار رسانده، چه اندازه امکان رشد هزار درصدی دارد؟ پیش نیازهای رسیدن به این هدف چیست؟ بررسی ها و گفت و گو با کارشناسان نشان می دهد «بازتعریف جایگاه معدن در نقشه حکمرانی اقتصادی»، «حذف قوانین خلق الساعه»، «گشایش مسیر برای ورود سرمایه گذاران داخلی و خارجی به بخش معدن» و «ایجاد انگیزه برای بخش خصوصی معدن» از مهم ترین مواردی است که بر کندی یا افزایش سرعت توسعه بخش معدن تاثیر گذار است. البته با سرعت فعلی به سال ها زمان برای ۱۰ برابر شدن حجم بخش معدن و افزایش سهم معدن از تولید ناخالص داخلی کشور نیاز است. مرور تجربیات کشورهای نظیر هندوستان، چین و ترکیه نشان می دهد برای دستیابی به رشد بزرگ در این بخش، تنظیم گری اقتصاد معدن از طریق نیروهای محرکی

تاریخی کشور در اواخر دهه ۸۰ اثبات می‌کند وقتی عوارض ۳۰ درصدی روی صادرات سنگ‌های تزئینی وضع شد، ایران بازار را به بازیگرانی همچون ایتالیا و ترکیه واگذار کرد. در بازارهای جهانی این اشتباه به کرات تکرار شده و حاصلی هم برای سیاست‌گذار نداشته است. مثلاً وقتی هندوستان در اواخر ۲۰۱۰ بر صادرات سنگ آهن عوارض ۴۰ درصدی وضع کرد صادرات این کشور در این بخش به شدت لطمه خورد. گرچه این کشور روی افق ۲۰۳۰ به تولید ۳۰۰ میلیون تن فولاد می‌اندیشید اما بعد از آن تجربه سعی کرد قوانین را مدام تغییر ندهد و در ۱۰ سال اخیر بر این تصمیم اصرار داشته است. نتیجه هم مشخص است. هندوستان در پایان سال ۲۰۲۰ موفق شده نه تنها رشد مناسبی در صادرات معدنی داشته باشد که به لطف قوانین بانباتی که بر بخش معدن وضع کرده یک‌سوم از کل ذخایر خود را به سنگ معدنی مگنتیت که بسیار مرغوب است، رسانده است. این مهم ناشی از سرمایه‌گذاری فعالان داخلی بوده و ضرورت توجه به نظام انگیزه در بخش معدن را نشان می‌دهد.

بدون بخش خصوصی رشد تولیدات معدنی کند خواهد بود

این فعال معدنی با اشاره به وضعیت کشور در بخش اکتشاف و استخراج مس افزود: «ما قبلاً موفق شدیم صادرات معدنی و صنایع معدنی را تا مرز ۱۰ میلیارد دلار بالا ببریم و حتی این رکورد را افزایش دهیم. منتها این شروطی دارد که یکی از آنها ثبات قوانین و دیگری استفاده از سرمایه بخش خصوصی است. درست است که عمده تولیدات این بخش توسط بازیگرانی خاص رخ داده است اما با توجه به اینکه ایران روی یکی از رگه‌های مهم مس جهان قرار گرفته، بخش خصوصی می‌تواند در این مسیر به تحول جدی کشور در تولید و استخراج و اکتشاف مس کمک کند. وجود معدن مس عینک در ایالت لوگر یا معدن آهن حاجی‌گر در کابل افغانستان به‌عنوان دو مورد از بزرگ‌ترین معادن منطقه، گویای ذخایری از این دو فلز در استان‌های شرقی به‌ویژه در خراسان شمالی و جنوبی یا سیستان و بلوچستان است. خب در شرایطی که زمینه برای کار مہیاست اگر مسیر برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی مهیا شود، امکان افزایش تولید و استخراج در هر دو بخش وجود دارد.»

شراکت با چین تحت‌الشعاع تجربه برجام قرار گرفته است

تهرانی در ادامه با اشاره به تجربه چینی‌ها درباره ایران گفت: «از آنجا که چین در دوره قبل از برجام تلاش کرد تا همکاری با ایران را ادامه دهد، انتظار داشت در دوره برجام به بازیگر اصلی در حوزه سرمایه‌گذاری تبدیل شود اما خیلی زود متوجه شد که جهت‌گیری ایران به سمت کشورهای اروپایی است و همین عامل موجب شد تا نه‌تنها چین در پروژه‌های مهمی نظیر جاده ابریشم جدید با ایران تعامل نکند که در دور دوم تحریم‌ها نیز سطح قبلی همکاری را با ما نداشته باشد.» وی در ادامه با توجه به مسائلی که در حوزه ارزآوری و صادرات محصولات معدنی و صنایع معدنی مطرح است، افزود: «نقش این بخش در جی‌دی‌پی کشور کمتر از یک درصد و به‌طور دقیق‌تر حدود ۰/۹ است. اگر بخواهیم در بحث توسعه معدن تلاش کنیم تمام زنجیره تولید محصولات معدنی در همه مراحل اعم از استخراج، اکتشاف و فرآوری و حتی دستگاه‌های فرآوری یا ماشین‌آلات حمل‌ونقل، مسیرهای حمل به بندر و عملیات بارگیری در بندر را حساب کنیم، کل این بخش ۰/۷ درصد تولید ناخالص داخلی ماست که با احتساب آن ۰/۹ درصد قبلی مجموع این بخش را به ۱/۶ درصد می‌رساند. بنابراین این عدد کم است و برای رشد آن نیازمند زمان هستیم. در مطالعات اقتصادی، رویه به این شکل است که برای دوبرابر کردن تولید ناخالص داخلی به ۷ سال زمان نیاز داریم که این موضوع درباره بخش معدن نیز صدق می‌کند. تزریق بودجه و تأمین منابع مالی مهم‌ترین نیازی است که این بخش برای رشد دارد. شرایط اقتصادی نیز در داخل برای سرمایه‌گذاری مساعد نیست. وضعیت کشور از نقطه‌نظر جذب سرمایه‌ خارجی و FDI هم مناسب نیست. بهترین و کوتاه‌ترین راه برای انعقاد قرارداد همکاری معدنی با چین، جذب ۸۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی است که امکان حیات دوباره معدن در ایران را مهیا می‌کند.

است. زرنندی معاون وزارتخانه با بیان اینکه برای رسیدن به این نگاه مترقی در مورد معادن در کشور باید نگاه جدیدی به این بخش شکل بگیرد، تأکید کرده «با وجود فضای موجود، به این هدف نخواهیم رسید و با این زمین پر از دست‌اندازی که در اطراف خود ساخته‌ایم در فکر یک تحول بزرگ نمی‌توان بود و باید این نگاه و رویکرد را تغییر دهیم.» صحبت‌های سعید زرنندی در حالی امکان کشف گنج ۷۰ میلیارد دلاری بخش معدن در ایران را با تردید مواجه می‌کند که فعالان صنعت و معدن نیز معتقدند باید مسیر برای توسعه سرمایه‌گذار در این بخش مهیا شود. از آنجا که بخش عمده اهداف این حوزه تاکنون با نگاه به پتانسیل‌های صنایع معدنی که با مدیریت بخش دولتی به پیش می‌روند، تنظیم شده، توسعه بخش معدن به‌عنوان پایه توسعه صنایع معدنی نیازمند چارچوب‌هایی ورای اقتصاد دولتی است. در واقع از آنجا که دولت توانایی کاوش در تمام عرصه‌های معدنی را ندارد و کشور نیازمند افزایش سرعت در بخش توسعه تولیدات معدنی است، استفاده از پتانسیل بخش خصوصی به‌عنوان محور تحول این بخش ضرورتی حیاتی است. بررسی‌ها گویای لزوم بازتعریف کامل سیاست‌های معدنی در راستای تحقق این هدف است. از آنجا که حجم بخش نفت در سال‌های رونق تولید نفت ۲۵ برابر سهم معدن در تولید ناخالص داخلی است، برای دستیابی به وضعیتی برابر باید معدن و صنایع معدنی به کل دگرگون شوند. مرور سیر کلی حاکم بر این صنعت در دهه گذشته که در جدول این گزارش آمده گویای رشد پیوسته و آرام این بخش در دهه اخیر بوده است. موضوعی که به عقیده کارشناسانی همچون کیوان جعفری طهرانی باید تداوم یابد و پیوسته به‌روز شود. جعفری طهرانی معتقد است در بخش معدن رشد تولید همواره با مهاجرت معکوس یعنی بازگشت افراد از شهر به روستا همراه بوده است و این نکته جالب توجه‌ای است و ابعاد اجتماعی توسعه بخش معدن را نشان می‌دهد. در عین حال این کارشناس ارشد معدن در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» اظهار می‌کند بهترین زمان برای جایگزینی صادرات معدنی و صنایع معدنی با محصولات و مشتقات نفتی همین الان است. منتهی این موضوع الزاماتی دارد.

اهمیت بخش معدن در نقشه حکمرانی هم‌پای نفت نیست

کیوان جعفری طهرانی در ادامه با اشاره به توجه بالاترین مقامات اجرایی و قانونی کشور به بخش نفت و گاز و پتروشیمی، حضور بخش معدن در لایه‌های پایین‌تر سیاست‌گذاری را یکی از دلایلی دانست که زمینه‌ساز کوچک ماندن اقتصاد معدن در مقایسه با بخش نفت شده است. این کارشناس بخش معدن افزود: «اینکه در زمانی کوتاه تا این اندازه در حوزه معدن و صنایع معدنی دچار تزلزل و تکرر قوانین و آیین‌نامه‌ها هستیم اصلاً خبر خوبی نیست. در هر یک از حوزه‌ها چه فلزی، چه معدنی و چه فولادی ثبات قانونی اهمیت بسزایی دارد. اگر قرار است کشور سیاستی همچون وضع عوارض صادراتی بر محصولات را اتخاذ و ابلاغ کند، باید اجرایی شدن آن قطعی باشد، نه اینکه به‌صورت آزمون و خطا این روند آنگذر ادامه پیدا کند که هم به سردرگمی سرمایه‌گذار داخلی منجر شده و هم چشم‌انداز سرمایه‌گذاری را از بین ببرد.»

مرور تجربیات جهانی برای تصویب قوانین مناسب ضروری است

جعفری طهرانی در ادامه خاطرنشان کرد: «بررسی شیوه‌ای که سایر کشورها در نحوه تصویب قوانین بخش معدن در پیش گرفته‌اند، گویای نکات بسیاری است و به ما در رسیدن به افق‌های تازه‌ای که کشورهای معدن‌خیز قبلاً تجربه کرده‌اند کمک می‌کند. باید یادآوری کنیم که همه آنچه به‌عنوان قوانین در بخش معدن پیگیری کنید به شکلی باید اعمال شود که انگیزه را از سرمایه‌گذار نگیرد.»

ثبات قوانین پیش‌نیاز توسعه صادرات و تولید

جعفری با اشاره به اهمیت حضور باثبات صادرکنندگان ایرانی در بازارهای جهانی خاطرنشان کرد: «مطمئن باشید کسی منتظر نمی‌ماند تا محصول ما را صادر کنیم. در بازار جهانی تولیدات معدنی به‌سرعت از سوی بازیگران تأمین می‌شود. تجربه

رئیس اتاق تهران در نشست هیات نمایندگان مطرح کرد:

آدرس تنزل صادراتی

نقاط قوت ایران برای مواجهه با آمریکا توسعه روابط منطقه‌ای با کشورهای همسایه و همچنین تقویت همکاری‌ها با کشورهای نظیر چین و روسیه خواهد بود که در این حوزه اتاق‌های بازرگانی و فعالان اقتصادی می‌توانند نقش بسزایی ایفا کنند. آصفی گفت: این که ما در منطقه دچار این مشکل شده‌ایم به خاطر این است که مسیرمان را دقیق انتخاب نکرده‌ایم. در یک بازه زمانی همه تخم‌مرغ‌های سیاست خارجی به سبد برجام رفت و از منطقه غافل شدیم و دیر به سمت همسایگان برگشتیم. در سیاست خارجی دو دیدگاه وجود دارد که می‌گوید می‌توان از روابط دوجانبه به روابط بین‌المللی رسید یا برعکس از روابط بین‌المللی به روابط دوجانبه. فارغ از این که کدام یک درست است ما باید رابطه خود را با همسایگان بهبود بخشیم. ما با عراق و افغانستان رابطه خوبی داریم. حجم صادرات ما به افغانستان کم نیست. ما باید غفلت گذشته را جبران کنیم. به نظر من در این حوزه بیشتر بار بر دوش فعالان اقتصادی و صاحبان کسب‌وکار است که این رابطه را بهبود بخشند. بعید می‌دانم رابطه

چندانی هم نداشته باشد. سخنگوی اسبق وزارت امور خارجه ایران درباره چشم‌انداز سیاست‌ها در دولت بایدن در قبال ایران هم تأکید کرد که جو بایدن اجماع‌سازی حداکثری را در مورد ایران پیگیری می‌کند، در عین حال، بررسی تیم سیاسی و امنیتی او نشان می‌دهد که رئیس‌جمهور جدید آمریکا ضمن استفاده حداکثری از افراد باسابقه در تیم اوپاما، تیمی را برگزیده است که بیش از تیم ترامپ، متمایل به رژیم غاصب اسرائیل است. از این رو به نظر می‌رسد، بایدن به راحتی، نسبت به احیای برجام اقدام نکند. آصفی درباره تغییر آرایش سیاسی در شرایط جدید و احتمال بازگشت آمریکا به برجام هم گفت: از زمانی که برجام به امضا رسیده، شرایط ایران، آمریکا و منطقه تغییر کرده است؛ برای مثال، ترکیه به سوی عادی‌سازی روابط با کشورهای منطقه گام برداشته و در عین حال، قطر و عربستان نیز تغییراتی در روابط خود ایجاد کرده‌اند. بنابراین به نظر می‌رسد، بایدن در ارتباط با ایران، به تنهایی تصمیم نخواهد گرفت؛ در واقع، حل و فصل این مساله به سادگی که برخی تصور می‌کنند، نخواهد بود. در عین حال یکی از

تحولات اخیر سیاسی در آمریکا و تاثیر روی کار آمدن بایدن بر فضای اقتصادی ایران»، «بررسی توافق‌نامه تجاری ایران و اوراسیا» و «اظهارنظرهای غیرکارشناسی درباره بازار ارز» سه محور اصلی جدیدترین نشست هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران بود. در این نشست که حمیدرضا آصفی، دیپلمات سابق و سخنگوی وزارت امور خارجه در دولت‌های هفتم و هشتم مهمان ویژه آن بود، تحولات سیاسی و اقتصادی ایران پس از انتقال قدرت در آمریکا و همچنین دورنمای ریاست‌جمهوری بایدن مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

این دیپلمات سابق درباره دلایل کنار رفتن دونالد ترامپ از قدرت تصریح کرد که ترامپ در دوره ریاست‌جمهوری خود یکجانبه‌گرایی را در دستور کار قرار داده بود، در حالی که در دنیای کنونی تکرور دیگر پاسخگو نیست، بنابراین نظام حاکم در آمریکا به این نتیجه رسیده بود که ترامپ باید راس قدرت را ترک کند، هر چند برخی معتقدند ترامپ حزب جدیدی ایجاد خواهد کرد که به نظر می‌رسد این حزب دارای ماهیت اقتصادی بوده و البته دوام

مسوولان به طور شفاف دلیل کمبود برق را عنوان کنند. متأسفانه امروز تقریباً همه شهروندان باید خبرها را از فضای مجازی دریافت کنند و نسبت به همه اخبار و گزارش‌ها یک نااطمینانی عمده وجود دارد. خوانساری همچنین به مساله مداخله دولت در قیمت‌گذاری کالا هم اشاره کرد و گفت: هفته گذشته مساله قیمت‌گذاری فولاد را داشتیم که هم در صنایع داخلی و هم در بازار سهام مشکلاتی ایجاد کرد. متأسفانه ولع زیادی برای تکرار تجربه ناموفق پنج دهه قیمت‌گذاری وجود دارد که به جای پرداختن به ریشه مشکل، تنها در پی رفع ظاهری آن با قیمت‌گذاری دستوری است. به نظر می‌رسد مساله قیمت‌گذاری فولاد فعلاً برطرف شده اما باید در این حوزه نیز فکری اساسی کرد.

بازخوانی روند شاخص‌های اقتصادی

در ادامه این جلسه، معاون بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران، به سیاق جلسات پیشین، روند شاخص‌های اقتصادی منتخب را تشریح کرد. مریم خزاعی در ابتدا به وضعیت ابتلا و مرگومیر ناشی از کرونا اشاره و عنوان کرد که میانگین تعداد مبتلایان جدید نسبت به ماه قبل ۴۷ درصد افت کرده و میانگین تعداد فوت‌شده‌های روزانه کاهش ۶۷ درصدی را تجربه کرده است. او در ادامه با اشاره به روند شاخص مدیران خرید در جهان و ایران در آذرماه ۱۳۹۹، افزود: بررسی‌ها حکایت از آن دارد که رشد تولیدات صنعتی جهان وارد پنجمین ماه متوالی خود شده و در اکثر اقتصادها به‌ویژه در پنج اقتصاد آلمان، برزیل، هند، تایوان و آمریکا، تولید صنعت ساخت با رشد مواجه شده است. اما شاخص مدیران خرید صنعتی در ایران به دلیل افت سفارش‌های جدید و موجودی مواد اولیه بهبودی نداشته است. معاون بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران در ادامه به روند ماهانه رشد شاخص تولید صنعتی بورسی در مقایسه با ماه مشابه سال قبل پرداخت و از استمرار رشد مثبت با نرخ پایین شاخص تولید صنعتی شرکت‌های بورسی در آذر ۱۳۹۹ خبر داد. او ادامه داد: شاخص کل تولید شرکت‌های بورسی طی یک ماه آذر ۱۳۹۹ رشد ۳/۱ درصدی داشته و بالاترین رشد ماهانه تولید متعلق به تولید صنایع کاغذی، فرآورده‌های نفتی و صنایع دارویی بوده است. همچنین صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات، فلزات اساسی و تولید دستگاه‌های برقی طی یک ماه گذشته با افت تولید مواجه بوده‌اند.

چشم‌انداز مبهم مواجهه ایران و آمریکا

در ادامه این جلسه حمیدرضا آصفی، دیپلمات سابق و سخنگوی وزارت امور خارجه در دولت‌های هفتم و هشتم، پشت تریبون ایستاد و درباره تحولات سیاسی و اقتصادی پس از انتقال قدرت در ایالات متحده آمریکا و چشم‌انداز دوره ریاست‌جمهوری جو

مرگومیر و تعداد جان‌باختگان کرونا اشاره داشت و ابراز امیدواری کرد این روند کاهشی همچنان ادامه یابد. او همچنین از مردم به دلیل رعایت پروتکل‌های حفاظتی از جمله ماسک زدن در معابر عمومی و خیابان‌ها تشکر و تأکید کرد که باید سریع‌تر در مورد بحث واکسیناسیون سراسری نیز تصمیم‌گیری شود. خوانساری افزود: همان‌طور که در اخبار و گزارش‌ها هم می‌بینیم اغلب کشورها از شرق تا غرب، برنامه خود برای واکسیناسیون تدریجی را اعلام کرده‌اند و شهروندان می‌دانند این برنامه چه زمانی و با چه اولویتی آغاز می‌شود و چه زمانی به پایان می‌رسد اما متأسفانه در کشور ما هنوز یک گزارش مشخص از خرید واکسن، اولویت‌بندی، آغاز واکسیناسیون و مسائل مربوط آن ارائه نشده است. متأسفانه مساله واکسن هم مانند بسیاری از مسائل دیگر در کشور ما سیاسی شده است، مسوولی به طور مشخص در این باب صحبت نمی‌کند و عمدتاً افراد از طریق شبکه‌های مجازی اطلاع پیدا می‌کنند. انتظار ما از دولت این است که در این خصوص برنامه‌ریزی دقیق صورت گیرد و اعلام شود؛ موضوعی که دغدغه ۸۰ میلیون نفر است باید هرچه زودتر شفاف‌سازی و به‌طور رسمی اعلام شود. همین مساله می‌تواند به جامعه آرامش و امید ببخشد. او با ابراز تأسف از اینکه به‌طور مجدد در روزهای گذشته بحث کاهش قیمت ارز توسط دولت مطرح شده است، ادامه داد: اکنون دوباره این شبهه برای صادرکننده ایجاد شده است که قیمت ارزی که وارد کشور می‌کند چقدر است و مواد اولیه و کالایی که باید بخرد چگونه قیمت خواهد خورد. اینکه صادرکننده هیچ تصویری از چشم‌انداز نرخ ارز نداشته باشد باعث می‌شود نتواند برنامه‌ریزی داشته باشد و دست از کار بکشد که نتیجه آن افزایش قیمت ارز خواهد بود. انتظار ما این است که اگر مسوولان حرفی زده و موضوعی را مطرح می‌کنند، قبل از آن حتماً با کارشناسان موضوع مشورت کنند.

رئیس اتاق بازرگانی تهران در ادامه صحبت‌های خود به مساله خاموشی‌ها و قطع برق اشاره کرد و گفت: در هفته‌های گذشته شکایت‌های بسیاری در ارتباط با قطع برق بنگاه‌های اقتصادی و واحدهای تولیدی صنعتی داشتیم؛ واحدهایی که بدون اطلاع قبلی به آنها برق‌شان قطع شده بود، صدماتی به دستگاه‌ها و ماشین‌آلاتشان وارد آمده بود. از طرفی در مورد علت اصلی قطع برق هم مسائلی مطرح شد مانند کمبود گاز و استفاده از مازوت برای سوخت نیروگاه‌ها که خود باعث آلودگی زیاد هوا شده بود و در مورد آن اختلاف‌نظر زیادی وجود داشت، بعد مشکل قطع برق را به استخراج بیت‌کوین نسبت دادند و قطع برق مزارع تولید بیت‌کوین در دستور کار قرار گرفت اما در نهایت هیچ گزارش رسمی و شفافی در این مورد به مردم داده نشد، در حالی که انتظار می‌رود

ما با اروپا تغییری کند و البته امیدوارم اشتباه کنیم. این دیپلمات سابق، حفظ برجام توسط ایران بعد از خروج آمریکا را یک سیاست عاقلانه دانست و گفت: ما در سال‌های گذشته و در مساله برجام عاقلانه عمل کردیم، نرمش قهرمانانه به خرج دادیم و حتی با وجود اینکه برجام بعد از خروج آمریکا دچار حیات نباتی شده بود، عاقلانه آن را حفظ کردیم و فشار را از روی خودمان به آمریکا انتقال دادیم. آصفی در جمع‌بندی صحبت‌هایش تأکید کرد: عقلانیت این است که راه تعامل ادامه پیدا کند. اگر آمریکا در دوره بایستن بخواهد تغییری ایجاد کند، می‌توانیم امیدوار به اتفاقات مثبت باشیم. اما ما نمی‌توانیم و نباید معطل این مساله بمانیم. نگاه ما باید در حال حاضر به منطقه باشد.

بخش دیگری از نشست هیات نمایندگان اتاق تهران به صحبت‌های رئیس اتاق تهران اختصاص داشت که سیاست‌های اشتباه ارزی و اثر آن بر حوزه صادرات را مورد توجه قرار داد. به گفته مسعود خوانساری، میزان صادرات در سال‌های اخیر به‌خصوص تا سال ۱۳۹۷ افزایش منطقی داشت اما سال ۱۳۹۷ با جهش قیمت ارز و تبعات آن و تصمیم‌های متعدد و روزمره که دولت گرفت چالش‌های زیادی در حوزه صادرات و تجارت خارجی ایجاد شد. البته نرخ ارز بسیار بالا رفت و انتظار منطقی این بود که با این قیمت، صادرات کشور هم به طور متناسب افزایش پیدا کند، اما این‌گونه نشد. در واقع این سوال مطرح است که چرا در کشور ما با وجود افزایش چند برابری قیمت ارز، نه تنها صادرات افزایش نیافت که شاهد کاهش آن هم هستیم؟ چه کسی مقصر است که چنین اتفاقی می‌افتد. به اعتقاد وی لجاجت‌ها، ندانم‌کاری‌ها و تصمیمات عجولانه‌ای که گرفته می‌شود عامل اصلی این موضوع است. رئیس اتاق تهران از اظهارات اخیر درباره کاهش قیمت دلار تا ۱۵ هزار تومان انتقاد کرد و گفت: در دو، سه هفته گذشته دوباره شاهد بوده‌ایم که بحث قیمت ارز پیش آمد و گفته شد که قرار است قیمت ارز به زیر ۲۰ هزار تومان و ۱۵ هزار تومان برسد و این دوباره ایجاد شبهه کرد که صادرکننده با چه قیمتی در داخل باید این را بخرد و ارزی که می‌خواهد وارد کشور کند، به چه قیمتی است؟ اینکه صادرکننده‌ای بخواهد کالایی را صادر کند و نداند قیمت ارز در داخل چقدر است باعث می‌شود که نتواند برنامه‌ریزی کند. انتظار ما این است که اگر حرفی زده و موضوعی مطرح می‌شود، کارشناسی باشد.

رئیس اتاق تهران چه گفت؟

رئیس اتاق بازرگانی تهران، برابر روال معمول جلسات، پس از سه سخنران پیش از دستور، به بیان مسائل روز اقتصاد کشور پرداخت. مسعود خوانساری در آغاز سخنان خود به کاهش نرخ

بایدن توضیحاتی را ارائه کرد. آصفی در بخش دیگری از سخنان خود به این نکته اشاره کرد که جز نهادهای بزرگی نظیر پنتاگون، سیا، سنا، کنگره و وزارت خارجه آمریکا که به‌طور رسمی درگیر روابط با دیگر کشورها هستند، عوامل فشار دیگری بر سیاست خارجی آمریکا اثرگذار هستند که بر نظام تصمیم‌گیری این کشور در ارتباط با ایران نیز فشارهایی را وارد می‌کنند. او افزود: فشار اسرائیل و لابی آن، فشار تیم درگیر در عراق، فشار ناشی از اضطراب زمانی در ریاست‌جمهوری آمریکا، فشار ناشی از کاهش ظرفیت تحمل تداوم وضع موجود در ارتباط با جهان، فشارها از ناحیه اضطراب زمانی برنامه‌های سیاسی و اقتصادی آمریکا، فشار تیم‌های درگیر در مسائل ایران و آمریکا، نگرانی و انتظارات کشورهای منطقه از آمریکا، موقعیت ضعیف اتحادیه اروپا، فشارهای مراکز مطالعاتی آمریکا و شتاب گرفتن تحولات سیاسی داخل ایران در آستانه انتخابات ۱۴۰۰، از جمله این عوامل اثرگذار است. آصفی در ادامه، عملکرد اروپا را در برابر بازگشت بایدن به برجام، بازدارنده خواند و گفت: از زمانی که برجام به امضا رسیده، شرایط ایران، آمریکا و منطقه تغییر کرده است؛ برای مثال، ترکیه به سوی عادی‌سازی روابط با کشورهای منطقه گام برداشته و در عین حال، قطر و عربستان نیز تغییراتی در روابط خود ایجاد کرده‌اند. بنابراین به نظر می‌رسد، بایدن در ارتباط با ایران، به تنهایی تصمیم نخواهد گرفت؛ در واقع، حل و فصل این مساله به سادگی که برخی تصور می‌کنند، نیست.

این دیپلمات سابق وزارت امور خارجه، بر این باور است که یکی از نقاط قوت ایران برای مواجهه با آمریکا توسعه روابط منطقه‌ای با کشورهای همسایه و همچنین تقویت همکاری‌ها با کشورهای نظیر چین و روسیه خواهد بود که در این حوزه اتاق‌های بازرگانی و فعالان اقتصادی می‌توانند نقش بسزایی ایفا کنند. آصفی در پاسخ به سوالی با صحنه گذاشتن بر بیشتر بودن فاصله تیم حاکم در آمریکا با عربستان و اسرائیل، افزود: درست است که این فاصله وجود دارد اما در نظر داشته باشید که سعودی‌ها و اسرائیل مدت‌هاست برای پیشبرد سیاست‌هایشان در آمریکا

هزینه می‌کنند و لابی ایجاد کرده‌اند. بایدن گفته است که در مورد یمین سیاست ایالات متحده را تغییر خواهد داد اما ما نباید به این امید زندگی کنیم که رابطه آمریکا با اسرائیل و عربستان بد می‌شود و فاصله می‌گیرد. به احتمال فراوان بایدن از ترامپ بیشتر روی مساله حقوق بشر تکیه دارد و این می‌تواند بر عربستان فشار بیشتری وارد کند اما ما باید مستقل از اینکه بایدن چه می‌کند، عمل کنیم. همچنین حمیدرضا صالحی، دیگر عضو هیات نمایندگان اتاق تهران، به موضوع خاموشی‌ها اشاره کرد و گفت: باید منتظر چنین روزهایی می‌بودیم. خاموشی‌های امروز نتیجه سیاست‌های غلط بعد از برنامه سوم توسعه است که حرکت به سمت واقعی‌سازی قیمت حامل‌های انرژی را متوقف کرد. این سیاست‌های نادرست خود را در کمبود گاز و برق نشان داد و موجب خاموشی‌ها شد. او با اشاره به توصیه آصفی مبنی بر تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و روابط با همسایگان گفت: با توجه به اینکه روابط ما با برخی کشورهای منطقه دچار تنش است، چگونه می‌توانیم یارکشی کنیم؟ ما حتی با شرکای نزدیک اقتصادی مانند عراق مشکلاتی داریم و هم‌اکنون فعالان اقتصادی ما برای سفر به عراق مشکل دارند. چه نسخه‌ای می‌توان برای بهبود روابط با کشورهای همسایه تجویز کرد. آصفی نیز در پاسخ به این سوال گفت: اینکه ما در منطقه دچار این مشکل شده‌ایم به خاطر این است که مسیرمان را دقیق انتخاب نکرده‌ایم. در یک بازه زمانی همه تخم‌مرغ‌های سیاست خارجی به سبد برجام رفت و از منطقه غافل شدیم و دیر به سمت همسایگان برگشتیم.

در ادامه فریال مستوفی، رئیس مرکز خدمات سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی تهران، با اشاره به گفته آصفی مبنی بر فعالیت تجار و بازرگانان برای تقویت روابط بین‌المللی و تجاری گفت: در حالی که ما از نظر روابط سیاسی مشکل داریم و این مشکلات روی روابط تجاری ما اثر گذاشته، چگونه فعال اقتصادی می‌تواند در این حوزه فعالیت داشته باشد؟ وقتی اقتصاد از سیاست جدا نیست و در هم تنیده شده است این کار فوق‌العاده مشکل است. ما چه باید بکنیم؟ حمیدرضا آصفی نیز در پاسخ گفت:

سوال خوبی است اما من نمی‌دانم جوابش چیست. این سوال را دوستانم در وزارت خارجه باید پاسخ دهند. با این همه می‌توانم بگویم که ایجاد مشکل در روابط خارجی، حداقل در چند سال گذشته مشکل از طرف ما نبوده است. ما در سال‌های گذشته و در مساله برجام عاقلانه عمل کردیم، نرمش قهرمانانه به خرج دادیم و حتی با وجود اینکه برجام بعد از خروج آمریکا دچار حیات نباتی شده بود، عاقلانه آن را حفظ کردیم و فشار را از روی خودمان به آمریکا انتقال دادیم. ما نشان دادیم که این آمریکا بود که کافه را به هم زد. دیپلمات سابق کشورمان افزود: فکر می‌کنم عقلانیت این است که راه تعامل ادامه پیدا کند. اگر آمریکا در دوره بایدن بخواهد تغییری ایجاد کند، می‌توانیم امیدوار به اتفاقات مثبت باشیم.

تصویر تجارت با اوراسیا

در ادامه این جلسه و با ورود به دستور کار دوم این نشست، رئیس سازمان توسعه تجارت، در حضور اعضای هیات نمایندگان اتاق تهران که به صورت آنلاین این جلسه را دنبال می‌کردند، گزارشی از نحوه شکل‌گیری موافقت‌نامه موقت تشکیل منطقه تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا ارائه کرد. حمید زادبوم، با ارائه توضیحاتی درباره پیشینه شکل‌گیری اتحادیه اوراسیا، به شاخص‌های اقتصادی این منطقه اشاره کرد و گفت: اتحادیه اوراسیا با جمعیت ۱۸۳.۶ میلیون نفر، دارای ۵ تریلیون دلار تولید ناخالص داخلی است و نرخ بیکاری در آن به ۵.۴ درصد می‌رسد. همچنین درآمد سرانه متوسط در این کشورها ۲۷ هزار دلار بوده و این اتحادیه مساحتی معادل ۲۰ میلیون کیلومتر مربع را در بر می‌گیرد. رئیس سازمان توسعه تجارت در ادامه به مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا پرداخت و گفت: صادرات اوراسیا به ایران در سال ۲۰۱۹ معادل یک میلیارد و ۶۱۴ میلیون دلار بوده و صادرات ایران به اوراسیا ۸۲۳ میلیون دلار برآورد شده است. تجارت ۸ ماهه ۲۰۲۰ میان ایران و اوراسیا نیز نشان‌دهنده رشد ۲ درصدی در تجارت طرفین است و دلیل این افزایش، رشد ۲۳۰ میلیون دلاری صادرات ایران به اوراسیا است.

با حضور معاون اول رئیس‌جمهور و برای اولین بار در کشور؛

مدال افتخار ملی صادرات به ذوب آهن اصفهان رسید

در حال حاضر نیز صادرات ریل که تا سال گذشته واردکننده آن بودیم؛ آغاز شده است. وی در خصوص موانع توسعه صادرات گفت: در این خصوص با چالش‌هایی مواجه هستیم که مربوط به تحریم‌های ظالمانه استکبار و بعضاً برخی مشکلات داخلی هستیم که به لطف خدا امید است با همت و همدلی همه مسئولان این موانع برطرف شود و رشد و شکوفایی اقتصادی و اقتدار بیش از پیش ایران اسلامی را در عرصه‌های جهانی شاهد باشیم.

گفتنی است این شرکت تاکنون هفت بار طی سال‌های ۸۰-۸۵، ۸۸-۹۱، ۹۲-۹۵ و ۹۷ صادرکننده نمونه ملی کشور و در سال ۹۳ نیز صادرکننده ممتاز کشور شده بود.

هدف صادراتی، افزایش صادرات محصولات فولادی به کشورهای منطقه، آفریقایی، آسیای جنوب شرقی، حفظ کیفیت برتر محصولات، برگشت بالغ بر ۱۰۰ درصد ارزش حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور، ثبت جهانی برند و لوگوی ذوب آهن اصفهان ZOBESCO، ESCO، مدیرعامل ذوب آهن اصفهان با اشاره به رشد تولید محصولات ساختمانی در کشور گفت: ذوب آهن اصفهان دو هدف عمده را مدنظر دارد که شامل تولید محصولات صنعتی جدید از جمله تولید ریل ملی و توسعه شبکه ریلی کشور و همچنین توسعه بازارهای صادراتی است که تمامی تلاشگران ذوب آهن در دستیابی به این دو هدف نقش‌آفرین اصلی هستند.

در آئین تجلیل از صادرکنندگان کشوری؛ ذوب آهن اصفهان به عنوان تنها مدال‌آور ملی صادرکنندگان سال ۹۹ (بالاترین نشان صادرات کشور) انتخاب و مهندس منصور یزدی‌زاده مدیرعامل این شرکت لوح و تندیس ویژه این مراسم را از دکتر اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور و علیرضا رزم‌حسینی وزیر صنعت، معدن و تجارت در اتاق بازرگانی صنایع و معادن کشاورزی ایران دریافت کرد.

مهندس منصور یزدی‌زاده ضمن تبریک کسب این توفیق ارزشمند به تمامی تلاشگران ذوب آهن و مجموعه فولاد کشور؛ عوامل انتخاب این شرکت را بدین شرح بیان کرد: تداوم رشد صادرات، افزایش تعداد بازارهای

۳۳ سال تمدن و
پیشرفت
صنعت آهن
صفهان

گل گهر

بهشت سرمایه گذاری
معدن ایران

چشم انداز گل گهر

در افق سال ۱۴۰۴

پیشرو در تولید سنگ آهن و فولاد با
کسب بیشترین ارزش افزوده با ایجاد
ظرفیت لازم برای تولید

کنسانتره ۲۵ میلیون تن در سال
گندله ۲۱ میلیون تن در سال
فولاد خام ۵ میلیون تن در سال

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر
GOL GOHAR MINING & INDUSTRIAL COMPANY
روابط عمومی و امور بین الملل

DL550-5

Block handler

نماینده انحصاری فروش و خدمات پس از فروش کمپانی دوسان کره در ایران

تلفن: ۰۲۱-۶۱۷۷۷

